

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

AMPLU
PROGRAM
PENTRU
DEZVOLTAREA
ECONOMIEI
ROMÂNEȘTI

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Forul legislativ suprem a adoptat în unanimitate

● **LEGI ȘI HOTĂRÎRI**
*de o deosebită însemnătate
pentru progresul
economico-social al patriei*

● **Un înflăcărat APEL**
*pentru dezarmare
și pace în Europa
și în întreaga lume*

Un nou și vibrant apel pentru dezarmare, securitate și pace

PĂTRUNSĂ de înaltă grijă și spirit de răspundere față de interesele supreme ale poporului nostru și ale întregii omeniri, România și-a exprimat în numeroase rânduri profunda îngrijorare în legătură cu agravarea situației internaționale, determinată în special de creșterea vertiginoasă a cursei înarmărilor, de menținerea și apariția unor noi conflicte și stări de încordare, de ascuțirea contradicțiilor dintre diferite țări și grupuri de țări. Cuvântările și interviurile președintelui Nicolae Ceaușescu, Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democratiei și Unității Socialiste, precum și recentul Apel al Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România către parlamentele, guvernele și popoarele țărilor europene, ale Statelor Unite ale Americii și Canadei, marile manifestări de masă care se desfășoară pe întregul teritoriu al României, ca urmare a strălucitei inițiative de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o expresie remarcabilă a înaltei responsabilități cu care poporul român acționează sub conducerea președintelui său pentru apărarea păcii și salvarea umanității, o dovadă a înaltei sale conștiințe politice, a hotărârii de a acționa, împreună cu celelalte popoare europene pentru dezarmare, și în primul rând pentru dezarmare nucleară, pe care le consideră probleme vitale pentru salvarea omenirii: „Doresc să reafirm și cu acest prilej — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața Marii Adunări Naționale — ceea ce am declarat la Plenara Comitetului Central al partidului, că în actuala situație internațională, nu există problemă mai importantă decât aceea de a opri cursa înarmărilor, politica de încordare, de a se face totul pentru trecerea la dezarmare, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii și colaborării internaționale“.

Expresie a înaltului prestigiu internațional al președintelui României socialiste

DÎND O ÎNALTĂ Apreciere și aprobând întrutotul expunerea făcută de secretarul general al partidului, președintele țării, la recenta plenară a C.C. al P.C.R., în care se exprimă poziția României față de actuala situație internațională, Apelul Marii Adunări Naționale subliniază că în împrejurările create în Europa, obiectivul central, cel mai arzător, ce stă în fața tuturor popoarelor de pe continent este oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, trecerea la reducerea substanțială, de o parte și de alta, a acestor armamente, a tuturor armamentelor nucleare, eliberarea totală și definitivă a Europei de arma atomică.

Salutând deschiderea negocierilor sovieto-americane de la Geneva, consacrate opririi amplasării și dezvoltării, precum și reducerii rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune din Europa, poporul nostru, alături de întreaga opinie publică europeană și mondială, nutrește speranța că acestea vor duce la măsuri și hotărâri practice, concrete în direcția soluționării constructive a acestei probleme vitale a continentului nostru, a securității, destinderii și păcii mondiale.

În aceste momente, care pot deveni cruciale pentru soarta Europei și a întregii omeniri, stimulați de largul ecou pe care noua și strălucita inițiativă de pace a președintelui României socialiste l-a avut pe toate meridianele lumii, precum și de însuflețitoarele idei ale Apelului Marii Adunări Naționale, deputații forului legislativ al țării au adoptat hotărârea de a împuternici pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, de a se adresa personal tovarășului Leonid Ilici Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., precum și președintelui Statelor Unite ale Americii, Ronald Reagan, cu apelul de a face tot ce le stă în putință în vederea ajungerii la acorduri concrete, la negocierile privind oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, pentru retragerea celor existente, pentru transformarea Europei într-un continent liber de arma nucleară.

Pornind de la constatarea că obiectul acestor negocieri in-

teresează în cel mai înalt grad toate popoarele și statele de pe continentul nostru, punind în cauză însuși dreptul lor la viață, Apelul Marii Adunări Naționale afirmă că apare ca o necesitate firească, obiectivă, ca toate statele de pe continent să participe, într-o formă sau alta, la tratativele privind oprirea amplasării și dezvoltării rachetelor nucleare cu rază medie în Europa, la realizarea unor înțelegeri acceptabile pentru toate părțile. De aceea forul legislativ suprem al țării l-a împuternicit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu să adreseze și conducătorilor tuturor celorlalte state semnatare ale Actului final de la Helsinki chemarea de a depune toate eforturile, de a face totul, cu deosebire în această perioadă, pentru a-și asuma o răspundere mai mare în soluționarea problemelor cardinale ale continentului și transformarea lui într-o zonă a păcii și colaborării. În acest spirit Apelul subliniază în mod explicit că România este gata să susțină și să ia parte la orice acțiune constructivă orientată în acest scop, să-și sporească aportul la eforturile generale pentru dezarmare, destindere și pace pe continent.

Marea Adunare Națională și-a exprimat, în numele milioanele de cetățeni pe care-i reprezintă, convingerea că, în acest moment, care poate deveni de cotitură, noua acțiune de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, proeminentă personalitate a vieții politice mondiale, militant neobosit pentru pacea lumii, se va bucura de o largă apreciere pe arena mondială, va avea o eficiență reală asupra desfășurării tratativilor de la Geneva, constituind o contribuție valoroasă la înlăturarea primejdiilor care amenință omenirea, la asigurarea progresului, securității și păcii în întreaga lume.

Mulțumind pentru încrederea ce i-a fost acordată, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că „hotărârea Marii Adunări Naționale, scrisorile ce vor fi adresate conducătorilor statelor europene vor găsi ecou la șefii de state, la guverne, la parlamente, la popoarele europene, că acestea vor fi interpretate ca expresie a dorinței poporului nostru de a se ajunge la înțelegerile necesare pentru viața și existența continentului nostru și a lumii, că șefii de state — și în primul rând șefii de state ai Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii — vor acționa în așa fel încât să răspundă speranței omenirii, care dorește ca aceste două mari puteri care dețin armamentul atomic să nu-l folosească niciodată în scopuri militare, să renunțe la armele nucleare și atomul să fie folosit numai în scopuri pașnice pentru știință, cultură, pentru o viață mai bună“.

Izvorite din cea mai înaltă grijă și responsabilitate pentru interesele poporului nostru, pentru viața, libertatea și securitatea tuturor națiunilor, inițiativele conducătorului partidului și statului nostru, repetatele apeluri ale României în favoarea unei lumi fără arme și războaie au găsit un puternic ecou și se bucură de o largă apreciere în cercurile politice, în rândurile opiniei publice din Europa și din lume, subliniindu-se constanta, realismul și principialitatea țării noastre, a președintelui său, în abordarea acestor probleme vitale.

Necesitatea continuității procesului de edificare a securității și cooperării în Europa

IDEEA necesității continuității eforturilor multilaterale, conjugate, în direcția unui sistem trainic de securitate, dezvoltării cooperării și asigurării păcii pe continentul european se regăsește ca o constantă în gândirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea și adâncirea procesului edificării securității în Europa. Realitățile complexe ale lumii contemporane sînt un argument în plus în favoarea acțiunilor menite să asigure continuitatea eforturilor conjugate spre a determina o evoluție pozitivă a raporturilor între statele europene. Renunțarea la dialog ar echivala cu reîntoarcerea la „războiul rece“, cu renunțarea la destindere care, oricât de fragilă ar fi, rămîne indispensabilă Europei și lumii întregi.

Proces de durată și de certă complexitate, edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa necesită o viziune pe termen lung, nesupusă conjuncturilor, momentelor de încordare pe plan internațional, o viziune care să se afirme ca un factor dinamic al păcii și colaborării între state libere și suverane, egale în drepturi.

Pornind de la această convingere, România s-a pronunțat pentru transformarea negocierilor asupra securității și cooperării europene într-un proces permanent. Încă înainte de începerea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, președintele Nicolae Ceaușescu evoca în mod expres necesitatea creării unui **mecanism permanent** care să contribuie la promovarea colaborării între statele continentului. Ideea românească a unui organism permanent al statelor participante la C.S.C.E., care să asigure, în condiții de deplină egalitate, dialogul și concertarea eforturilor pentru realizarea obiectivelor securității și cooperării europene avea să fie însușită de țările socialiste participante la C.S.C.E., de alte state europene, îndeosebi neutre și nealiniate, și promovată activ în cursul pregătirii și desfășurării Conferinței general-europene. Astfel, Cehoslovacia, Iugoslavia, Finlanda, Spania și Suedia au avansat la Conferința general-europeană idei care, deși în forme diferite, vizau același scop: asigurarea cadrului organizatoric necesar pentru continuarea eforturilor multilaterale.

Existau și țări care se declarau față-în față împotriva instituționalizării procesului multilateral început de C.S.C.E., precum și unele țări care au abandonat această idee, fără s-o declare. După o îndelungată tergiversare a însăși examinării problemei „Urmărilor C.S.C.E.”, țările ostile acestor idei, sub presiunea argumentelor aduse de cei care militau pentru continuitate, au fost obligate să accepte necesitatea continuării procesului multilateral inițiat de C.S.C.E., dar au continuat să se opună convenirii modalităților organizatorice concrete, capabile să dea viață recunoașterii acestei necesități.

Cei care, veniți un motiv sau altul, se opuneau „Urmărilor C.S.C.E.” sau aveau rezerve, au acționat pentru a dilua și întârzia procesul de instituționalizare a C.S.C.E., invocând în acest scop diferite argumente. Printre altele, ei accentuau importanța evaluării aplicării Actului final, mai ales pe plan unilateral și bilateral, „Urmăzile Conferinței” fiind reduse, practic, la una sau mai multe reuniuni de bilanț al realizărilor și lipsurilor. O asemenea concepție contravenea ideii unui mecanism de stimulare și de impulsioneare, în special pe plan multilateral, a procesului edificării securității europene. Unii precizau chiar să nu se adopte nici o hotărâre de fond în această problemă, decît după o „perioadă probatorie”, în care s-ar fi putut constata mai clar dacă și cum se aplică Actul final.

Față de aceste încercări, care puneau practic în pericol procesul de instituționalizare a securității europene, țara noastră a acționat perseverent, dezvoltînd concepția cu privire la continuitatea procesului multilateral început de C.S.C.E. și, în același timp, combatînd punctele de vedere ale celor care se opuneau, pe diferite căi și prin diferite mijloace, includerii în Actul final a unor prevederi concrete în această privință.

În concepția României, organismul permanent trebuia să răspundă caracterului nou al Conferinței însăși: să funcționeze în afara blocurilor, cu participarea celor 35 de state suverane, independente și egale în drepturi; să fie un for de concertare și colaborare, fiecare stat avînd libertatea deplină să-și exprime pozițiile și să participe la întregul proces de elaborare și adoptare a hotărîrilor; să funcționeze pe baza consensului și regulii rotației, ca norme democratice de lucru; să examineze și să adopte noi măsuri de adîncire a procesului edificării securității europene; să pregătească reuniuni cu caracter multilateral, inclusiv alte conferințe de securitate și cooperare. În concepția României, un asemenea organism — fără o structură birocratică rigidă — ar urma să se întilnească, prin rotație, în diferite state participante și ar avea relații de informare, consultare și colaborare cu organisme internaționale existente cu activități general-europene, ca C.E.E./O.N.U. și UNESCO. Deși în Actul final nu s-a putut include crearea unui asemenea organism permanent, documentul semnat la cel mai înalt nivel consacră totuși necesitatea continuării procesului multilateral, specificînd unele modalități concrete de realizare prin convenirea ținerii primei reuniuni a reprezentanților statelor participante, în 1977 la Belgrad.

La reuniunea de la Belgrad statele participante au făcut, de asemenea, numeroase propuneri privind continuarea organizată a procesului început la Helsinki, printre care și cele prezentate de România. Deși s-a încheiat cu rezultate nesatisfăcătoare în ceea ce privește măsurile concrete, de substanță privind impulsionearea aplicării Actului final, Reuniunea de la Belgrad a adoptat totuși hotărîrea privind continuarea procesului început la Helsinki, prin organizarea unei noi reuniuni, în 1980 la Madrid, și a trei reuniuni de experți în diferite domenii de interes comun.

În perioada care a trecut de la semnarea Actului final s-au remarcat unele evoluții pozitive în ceea ce privește înțelegerea mai corectă a conceptului „Urmărilor C.S.C.E.”, multe țări cu o poziție inițial obstrucționistă recunoscînd în mod deschis

semnificația politică a continuării, într-un cadru organizat, a dialogului între statele semnatare ale Actului final.

Contribuție neobosită la cauza păcii și dezarmării

CONȘTIENȚĂ de faptul că problemele securității și dezvoltării cooperării în Europa nu pot fi soluționate dintr-odată și că, în evoluția vieții internaționale apar mereu probleme care necesită rezolvare, ceea ce reclamă eforturi permanente și susținute, România a prezentat și la actuala reuniune, de la Madrid, un complex de propuneri vizînd dezvoltarea și perfecționarea formelor organizate ale „Urmărilor C.S.C.E.” prin convocarea periodică a unor noi reuniuni ale reprezentanților statelor participante, de felul celor de la Belgrad și Madrid. Ca expresie a preocupării statornice, neabătute a României în direcția înfăptuirii securității europene, președintele țării noastre a propus ca următoarea reuniune de acest fel să fie organizată la București. Deși o hotărîre concretă în privința datei și locului viitoarei reuniuni general-europene urmează să fie luată abia în ultima parte a reuniunii de la Madrid, inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu a fost primită cu un interes deosebit, ca venind de la o țară care a acționat și acționează cu perseverență pentru continuarea spiritului de la Helsinki, pentru asigurarea înfăptuirii integrale a Actului final, pentru dezvoltarea colaborării și întărirea securității pe continent.

Documentul prezentat de România prevede, de asemenea, ținerrea unor reuniuni de experți din cele 35 state participante pe probleme de interes comun în domeniile politico-juridic, militar, economic, cultural etc.; se propune, totodată, convocarea, pînă în 1984, a unei a doua Conferințe general-europene la nivelul șefilor de state și guverne.

Ținînd seama de complexitatea problemelor securității și cooperării în Europa, de diversitatea pozițiilor statelor participante, precum și de necesitatea de a asigura un caracter continuu activităților și eforturilor în cadrul procesului C.S.C.E., documentul românesc prezentat Reuniunii de la Madrid sugerează crearea unui mecanism permanent, simplu, suplă și eficient, format din reprezentanții tuturor statelor semnatare ale Actului final. În cadrul întilnirilor periodice ale acestuia, în perioada dintre reuniunile general-europene, reprezentanții statelor participante ar urma să efectueze schimburi de opinii și informații în legătură cu diferite probleme decurgînd din Actul final și să continue activitățile comune, prin adoptarea de hotărîri adecvate.

Continuitatea procesului C.S.C.E. nu poate fi, în concepția României, nici condiționată, nici contestată. Adoptarea, la reuniunea de la Madrid, a unei hotărîri privind asigurarea continuității procesului C.S.C.E., prin stabilirea locului și datei următoarei reuniuni și a altor modalități concrete de conlucrare multilaterală, ar fi de natură să stimuleze obținerea de progrese și în alte domenii, ar contribui la încheierea cu succes a Reuniunii de la Madrid.

Dezbaterile de pînă acum la actuala reuniune general-europeană ce se desfășoară în capitala Spaniei au scos în evidență, însă, pe lîngă adeziunea evasiunanimă a statelor participante la ideea continuării procesului început la Helsinki, și unele rezerve față de diferite forme ale cooperării viitoare începute după reuniunea de la Belgrad și care se impun a fi continuate.

După cum declara recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, România militează ferm „pentru securitate și colaborare în Europa, pentru încheierea cu rezultate pozitive a Reuniunii de la Madrid, astfel încît să se ajungă la convocarea unei conferințe consacrate întăririi încrederii și dezarmării pe continent, la dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării europene, la asigurarea continuității procesului de colaborare și securitate inițiat la conferința de la Helsinki, prin organizarea de noi reuniuni. Este necesar să se facă totul pentru o Europă unită, în care, pe deasupra oricărui deosebiri de orînduire socială, să se dezvolte o largă și neîngrădită colaborare, într-un climat de deplină egalitate, încredere și respect reciproc”.

Promovînd consecvent necesitatea continuării procesului început la Helsinki, țara noastră consideră, totodată, că această idee nu trebuie să se rezume doar la organizarea unor reuniuni sau întilniri de experți, ci trebuie înțeleasă, în primul rînd, în sensul și spiritul ei — ca o continuare și amplificare a eforturilor tuturor statelor, ca o mobilizare a opiniei publice, o dinamizare a tuturor forțelor sociale, pentru a asigura progresul cauzei destinderii, securității și cooperării pe continent. În acest sens acționează partidul și statul nostru, cu convingerea că numai astfel se va putea înainta spre edificarea unei Europe a păcii, securității și colaborării.

Paraschiva BĂDESCU

(Continuare în pag. 10)

**Hotărârile Plenarei
C.C. al P.C.R. —
un amplu
program
de acțiune**

**PRIMATUL FACTORILOR CALITATIVI
ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ
A ȚĂRII**

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială pe anul 1982, adoptat recent de Marea Adunare Națională se înscrie ca o nouă și importantă verigă în activitatea creatoare a poporului român pentru transpunerea neabătută în viață a programului elaborat de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român; obiectivele planului se bazează pe sarcinile cuprinse în planul cincinal 1981—1985, pe indicațiile conducerii partidului, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu privire la ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității economice și sociale. La dimensionarea sarcinilor prevăzute în planul pe anul viitor s-a ținut, de asemenea, seama de rezultatele obținute în realizarea planului pe acest an, de propunerile făcute de oamenii muncii în adunările generale din unitățile economice, precum și de hotărârile recentei plenare comune a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Prin prevederile pe care le cuprinde, planul național unic asigură realizarea unor obiective ale progresului economiei românești, de cea mai mare însemnătate. Menționăm astfel atenția deosebită care se acordă lărgirii bazei de dezvoltării intensive a agriculturii — priorități hotărâtoare ale actualei perioade. Pe primul plan se află și problemele privind modernizarea industriei și îmbunătățirea structurii producției industriale, gospodărirea națională, eficiența și valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, consolidarea echilibrului material, financiar și valutar al dezvoltării și sporirea necontenită a eficienței economice, a rentabilității tuturor unităților, aplicarea riguroasă a prevederilor noului mecanism economico-financiar. Pe această bază se urmărește mobilizarea tuturor rezervelor în vederea îndeplinirii programului de creștere a nivelului de trai material și spiritual al populației.

Dezvoltarea economico-socială a țării în anul 1982, față de anul precedent, este caracterizată prin următoarele creșteri la principalii indicatori sintetici (vezi tabelul) — în procente, calculate pe baza prețurilor anului 1981.

Deși creșterile sus-menționate apar mai mici decât cele din fazele anterioare, extensive, ale dezvoltării economiei naționale, în fapt aceste ritmuri — care se situează în continuare peste media europeană și mondială — reflectă un dinamism puternic; ele au semnificația unor sporuri absolute ale indicatorilor cu mult mai mari decât cele din trecut. Realizarea unor asemenea prevederi reclamă modificări importante de structură în industria și economia românească,

că, ceea ce impune accelerarea progresului tehnologic, ridicarea calitativă a producției, sporirea eficienței.

Indicatorul	Creștere față de anul 1981
Produsul social	4.5
Venitul național	5.5
Producția industrială	
— valoarea producției nete	5.6
— valoarea producției marfă	4.7
Producția agricolă	
— valoarea producției globale	6.0—7.9
— valoarea producției nete	6.8
Investiții totale în economie	5.0
Volumul comerțului exterior	14.0
Productivitatea muncii în industrie (calculată pe baza valorii producției nete)	4.1
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană	1.9
Consumul intern de energie electrică	3.0
Veniturile totale reale ale populației	2.7
Retribuția medie reală	1.5
Veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale, pe o persoană activă	3.2
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul	4.6
Prestările de servicii către populație	11.2

Baza națională de materii prime și agricultura — priorități esențiale

PLANUL pe 1982 prevede niveluri superioare de producție la o serie de produse industriale principale, fapt ce scoate în evidență importanța ce se acordă dezvoltării ramurilor primare ale economiei, care contribuie la creșterea bazei proprii de materii prime și energetice, cit și sectoarelor prelucrătoare — care prin produsele fabricate asigură valorificarea superioară a resurselor materiale de toate categoriile, reclamă o muncă tot mai complexă, mai calificată și aduc o contribuție sporită la desfășurarea eficientă a exportului țării. Totodată, se poate afirma că întreaga construcție a planului evidențiază accentul deosebit ce se pune nu numai pe creșterea produselor care valorifică superior resursele, dar și pe limitarea fabricării produselor mari consumatoare de energie și materii prime.

Acționând în acest fel s-a căutat ca prin plan să se frizeze, să se limiteze influența negativă asupra economiei

noastre a factorilor destabilizatori determinați de fenomenele crizei economico-financiare mondiale — influență manifestată prin creșterea în continuare a prețurilor combustibililor și materiilor prime, prin rate exagerate ale dobânzilor pe piața externă. De asemenea, este de relevat faptul că pentru evitarea unor eventuale nerealizări a sarcinilor de plan, s-a urmărit ca fabricația produselor fizice să fie asigurată cu capacități corespunzătoare; s-a avut astfel în vedere ca producția industrială să se realizeze în proporție de 96.5 la sută în unitățile existente, 2.8 la sută pe instalații aflate în faza probelor tehnologice și numai 0.7 la sută pe capacități care vor intra în funcțiune în a doua parte a anului 1982. Este o măsură care contribuie la consolidarea balanțelor materiale elaborate, dimensionarea consumurilor bazându-se pe norme tehnice, care cuprind din necesar peste 90 la sută la combustibilii primari și energia electrică, 98 la sută la metal în construcția de mașini, 90 la sută la mase plastice, 80 la sută la masă lemnoasă supusă industrializării, 96 la sută la piei și fire textile.

Un loc central în planul pe anul 1982 îl ocupă dezvoltarea sectorului primar al economiei, a bazei proprii de materii prime și energie, a agriculturii și silviculturii, paralel cu o politică de reducere accentuată a consumurilor materiale în toate domeniile. În acest scop, acestui sector i s-au alocat fonduri importante din totalul investițiilor productive. Pentru lărgirea bazei proprii de materii prime minerale, planul prevede intensificarea activității de cercetare geologică în toate zonele cu perspective favorabile, precum și pe platforma continentală a Mării Negre, stabilește sarcini pentru atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor de care dispunem, inclusiv a celor cu conținuturi mai reduse de substanțe utile sau situate la mari adâncimi.

Dezvoltarea industriei extractive se fundamentează pe intrarea în funcțiune a unor noi capacități de producție și folosirea deplină a celor existente, pe extinderea tehnologiilor moderne de exploatare, preparare și valorificare complexă a substanțelor minerale din zăcăminte, o atenție deosebită acordându-se extracției petrolului, gazului metan și cărbunilor, a căror producție este prevăzută să ajungă în 1982 la 12.5 mil. tone, aproape 33 mil. mc și, respectiv, 44 mil. tone. Eforturi importante vor fi făcute, de asemenea, pentru creșterea continuă a producției de minereuri ferose și neferose, de substanțe nemetalifere, precum și în celelalte sectoare ale industriei extractive.

Producția de energie electrică, stabilită la nivelul de 74.1 mld. kWh, ține

seama de sarcinile respective pentru accentuarea în continuare a reducerii consumurilor specifice în toate sectoarele. În această ramură o atenție prioritară este acordată producției de energie electrică pe bază de cărbuni, planul menționând termene de intrare în exploatare a noilor grupuri energetice, măsuri pentru funcționarea corespunzătoare a capacităților existente.

Agricultura, ramură de bază a economiei naționale, respectiv una din prioritățile cele mai importante ale actualului cincinal, este orientată prin prevederile planului în direcțiile care asigură creșterea contribuției la satisfacerea cerințelor de consum ale populației, aprovizionarea cu materii prime a industriei alimentare și ușoare, precum și crearea unor disponibilități sporite la export. Corespunzător acestor sarcini, agricultura, inclusiv silvicultura și economia apelor, au prevăzute fonduri de investiții de 35,6 mld. lei, în vederea dezvoltării și modernizării în continuare a bazei tehnico-materiale. Agricultură va dispune în anul viitor de o sistemă de mașini de înaltă productivitate, care vor permite realizarea semănatului și recoltatului în perioade optime, va primi o cantitate de 1 802 mii tone îngrășăminte chimice cu azot, fosfor și potasiu și 51,6 mii tone pesticide în substanță activă, va beneficia de suprafețe mai mari amenajate pentru irigații, de lucrări de desecare, combatere a eroziunii solului.

Ținând seama de întregul complex de măsuri stabilit pentru lărgirea și utilizarea cât mai bună a bazei tehnico-materiale, pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității din agricultură, planul prevede, în sectorul vegetal, creșterea recoltelor de cereale la 24 mil. tone, sporuri importante de producție la sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, fructe și struguri, iar în sectorul zootehnic, care se bucură de o atenție specială, vor spori efectivele de animale, randamentul acestora, producțiile de carne, lapte, lână și ouă.

O structură economică adecvată cerințelor și restricțiilor

PROCESUL de restructurare a industriei va continua să se adâncească în anul viitor, planul concretizând sarcinile necesare cu privire la dezvoltarea intensivă a ramurilor și subramurilor industriei prelucrătoare, realizarea unor structuri sortimentale îmbunătățite, adaptate necesităților actuale ale economiei și cerințelor pieții externe și care să asigure totodată valorificarea superioară a materiilor prime și energiei.

În industria metalurgică, ramură care după cum se știe consumă cantități însemnate de materii prime și energie, procurate în majoritate din import, producția de oțel, de circa 14,2 mil. tone, este dimensionată corespunzător cerințelor îmbunătățirii în continuare a structurii și calității produselor. Această orientare de bază în dezvoltarea industriei metalurgice își găsește reflectarea în plan prin sarcinile prevăzute pentru creșterea mai rapidă a producției în sectorul metalurgiei oțelurilor speciale, cu precădere a sortimentelor de oțeluri aliate, precum și a produselor de prelucrare avansată.

În industria constructoare de mașini

se prevede ca producția să asigure atât utilajele necesare programului de investiții, cât și exportul de produse ale acestei ramuri, context în care se pune un accent deosebit pe perfecționarea structurii producției prin asimilarea în fabricație de noi produse de înaltă tehnicitate, precum și pe aplicarea unor măsuri în vederea creșterii mobilității producției, adaptării cât mai operative a acesteia la cerințele beneficiarilor interni și ale partenerilor externi. Întrucât potențialul la care a ajuns această ramură poate satisface necesitățile economiei, investițiile noi prevăzute se referă numai la unele sectoare bine delimitate. accentul fiind pus pe folosirea deplină a suprafețelor de producție existente, a mașinilor și utilajelor, mai ales a celor speciale și de performanță. În anul 1982 urmează să se asimileze în fabricație tipuri noi de mașini, utilaje, aparate și instalații, precum și noi materiale pentru industria electrotehnică, microelectronică, aeronautică.

În industria chimică și de prelucrare a țiteiului sint avute în vedere posibilitățile de a realiza o valorificare superioară a resurselor și de a diversifica gama sortimental-calitativă a produselor prin utilizarea mai bună a capacităților în funcțiune și modernizarea tehnologiilor, îndeosebi a celor energointensive. Deși cantitatea de țitei supusă prelucrării se va menține la nivelul anului 1981, deci la circa 25 mil. tone, producția marfă finită va spori pe seama carburanților superiori, precum și a produselor destinate industriei petrochimice. O dezvoltare accelerată va cunoaște petrochimia, ritmuri superioare fiind prevăzute la cauciuc sintetic, polimeri, fibre și fire chimice, concomitent cu creșterea cantitativă și îmbunătățirea sortimentală a producției de îngrășăminte chimice și pesticide. În domeniul chimiei de sinteză fină și de mic tonaj — sector de înaltă tehnicitate și eficiență economică — sporuri însemnate de producție sint stabilite la medicamente, coloranți și pigmenți organici, produse cosmetice etc.

Producția industriei materialelor de construcții este dimensionată în strânsă legătură cu programul de investiții-construcții prevăzut pentru anul 1982. Totodată, ținându-se seama de caracterul puternic intensiv al acestei ramuri, în plan se prevede restrângerea la strictul necesar a producției de ciment, prefabricate de beton armat, cărămizi ceramice, tuburi de azbociment. În industria bunurilor de consum se va accentua orientarea spre ridicarea substanțială a calității produselor, realizarea unor structuri sortimentale mult diversificate și cu finisaje superioare. Creșterile de producție prevăzute la țesături, tricotate, confecții textile, încălțăminte urmează să se obțină în bună măsură prin valorificarea superioară a materiilor prime din țară — îndeosebi fibre și fire chimice, în, cînepă, lână și piei — precum și prin folosirea unor cantități mult mai mari de materiale recuperabile. Toate acestea constituie opțiuni care pun în lumină continuarea unor restructurări majore în industria și economia românească, în scopul de a răspunde, deopotrivă, restricțiilor generate de criza mondială de energie și materii prime, cât și cerințelor de dezvoltare eficientă a economiei românești.

Îmbunătățirea calitativă a activității în toate sectoarele

PROGRAMUL de investiții pe anul 1982, pentru înfăptuirea căruia s-au alocat 226,3 miliarde lei, asigură în continuare dinamismul economiei românești. Eforturile sint îndreptate cu prioritate și în anul viitor spre dezvoltarea și modernizarea producției materiale, a ramurilor de bază ale economiei, urmărind ca industria, agricultura și transporturile să primească 79 la sută din investițiile prevăzute. Totodată, pentru construcția de locuințe, gospodăria comunală, dezvoltarea bazei materiale a sectorului social-cultural și alte investiții care contribuie direct la creșterea nivelului de trai al poporului s-au alocat fonduri care însumează 36,2 miliarde lei. Potrivit indicațiilor secretarului general al partidului, planul ține seama de necesitățile de a continua cu fermitate acțiunea de restrângere a frontului de investiții, resursele materiale și financiare fiind orientate astfel încât să se creeze toate condițiile pentru ca obiectivele aflate în curs de execuție să fie date operativ în exploatare.

Înfăptuirea exemplară a sarcinilor din domeniul investițiilor — care condiționează în bună măsură realizarea nivelurilor de producție și a eficienței prevăzute pentru anul 1982 dar și în anii următori — impun aplicarea cu hotărâre a măsurilor stabilite privind promovarea soluțiilor tehnice și economice care asigură înlăturarea deficiențelor și ridicarea substanțială a nivelului calitativ al activității în acest domeniu. acțiune exigentă pentru gospodărirea cu simț de răspundere a resurselor materiale, pentru utilizarea deplină a utilajelor de construcții și a forței de muncă — astfel încât lucrările să se desfășoare în ritm susținut pe toate șantierele, capacitățile de producție în curs de execuție să fie puse în funcțiune la termenele prevăzute.

Planul ia în considerare, ca una din cerințele esențiale ale înfăptuirii sarcinilor stabilite, participarea mai activă, cu eficiență sporită a țării noastre la schimburile comerciale și cooperarea internațională. Ținând seama de întregul ansamblu de fenomene ce se manifestă pe plan mondial, prevederile din domeniul comerțului exterior pentru anul 1982 au în vedere aplicarea măsurilor stabilite cu privire la valorificarea deplină a posibilităților de creștere a exportului și realizarea unei balanțe comerciale excedentare, în cadrul căreia să se asigure importurile de materii prime și utilaje, care nu pot sau nu este eficient a fi fabricate în țară, precum și diminuarea datoriei externe. Planul creează în continuare condiții pentru dezvoltarea cu consecvență a colaborării economice cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, amplificarea relațiilor economice cu celelalte state.

În anul viitor volumul comerțului exterior va spori cu 14,0%, o creștere mult mai accentuată prevăzându-se pentru export. În acest cadru una din problemele centrale ale activității o constituie ridicarea substanțială a eficienței exportului, îmbunătățirea structurii acestuia și valorificarea superioară a mărfurilor românești pe piețele

Toma MELINTE

(Continuare în pag. 12)

Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. — un amplu program de acțiune

Creșterea contribuției agriculturii la satisfacerea cerințelor populației

ASIGURAREA condițiilor pentru creșterea continuă a nivelului de trai, material și cultural, a bunăstării întregului popor — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism — impune sporirea producției agricole vegetale și animale, în toate unitățile de stat și cooperatiste, valorificarea în mai mare măsură a resurselor din gospodăriile populației, în vederea îmbunătățirii aprovizionării tuturor locuitorilor din orașe și sate cu produse agroalimentare și satisfacerii altor nevoi ale economiei naționale.

Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole animale și vegetale în perioada 1982—1985 se întemeiază pe obiectivele stabilite de Directivele Congresului al XII-lea al partidului de sporire a producției agricole, de ridicare a nivelului cantitativ și calitativ al consumului alimentar, în concordanță cu cerințele științifice determinate pentru menținerea și dezvoltarea capacității de muncă, precum și îmbunătățirea stării de sănătate a întregii populații.

Elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, Programul este conceput astfel încât actualul cincinal să constituie o nouă etapă de îmbunătățire a consumului alimentar — expresie esențială a ridicării nivelului de trai al poporului. Programul situează în centrul atenției aplicarea fermă a principiului autoconducerii și autoaprovizionării, întărirea rolului organelor locale, participarea maselor populare la conducere, la realizarea planului național unic de dezvoltare economică și socială a țării.

În concordanță cu politica generală a partidului, cu sarcinile stabilite prin planul cincinal, Programul stabilește în profil teritorial coordonatele de bază privind creșterea producției agricole în vederea satisfacerii nevoilor de consum ale populației, ale industriei cu materii prime, precum și a altor cerințe ale economiei naționale. În același timp, Programul pornește de la cerințele aplicării neabătute a noului mecanism economico-financiar, ridicarea eficienței întregii activități economice. Programele elaborate de organele locale sunt astfel concepute încât să constituie o bază sigură pentru creșterea producției vegetale și animale, pentru asigurarea autoaprovizionării în conformitate cu cerințele raționale de consum, cu principiile eticii și echității socialiste. Programele consiliilor populare județene și comunale sunt o parte componentă a programului la scara întregii țări —

condiție de bază a dezvoltării echilibrate și în ritm susținut a economiei naționale.

Schimbări cantitative și calitative în structura consumului

ÎN ANII construcției socialiste, și deosebi în perioada deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, ca urmare a dezvoltării generale a forțelor de producție, a sporirii bogăției naționale, s-a creat baza materială pentru creșterea continuă a nivelului de trai. Creșterea veniturilor populației a dus la o îmbunătățire continuă a satisfacerii nevoilor de consum de produse industriale și alimentare, precum și a nevoilor spirituale ale populației.

Ca urmare a împlinirii politicii partidului de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii, producția agricolă a cunoscut o creștere susținută, asigurând îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu produse agroalimentare, materiile prime pentru industrie și alte nevoi ale economiei naționale. În anul 1980 față de 1950, producția agricolă a crescut de 3,5 ori. În cincinalul 1976—1980 producția medie anuală de cereale a fost de 19,4 milioane tone față de 8,2 milioane tone în cincinalul 1951—1955; la cartofi 4,4 milioane tone față de 2,3 milioane tone; la legume, 3,5 milioane tone față de 1,6 milioane tone; la fructe, 1,5 milioane tone față de 0,6 milioane tone; la carne, 2,4 milioane tone față de 0,8 milioane tone; la lapte, 52,6 milioane hectolitri față de 23,5 milioane hl; la ouă 6,6 miliarde bucăți față de 1,3 miliarde bucăți.

Consumul de produse alimentare s-a îmbunătățit substanțial, înregistrând, de la o etapă la alta, creșteri importante. În anul 1980 consumul pe locuitor și zi a fost de 3368 calorii și de 100,3 grame proteină, situând țara noastră la un nivel comparabil cu țări dezvoltate din punct de vedere economic, ca Cehoslovacia, R.D. Germană, Franța, S.U.A., R.F. Germania. Cu toate acestea, consumul de proteină animală se situează încă sub cerințele unei nutriții echilibrate, iar cerealele dețin o pondere ridicată în structura calorică a consumurilor. Consumul de cereale din 1980 de 173 kg în echivalent făină, este cu mult mai ridicat decât în țările dezvoltate economic. Astfel, consumul pe locuitor pe an, în 1977—78, în Austria a fost de 73 kg, de 68 kg în R.F. Germania, de 75 kg în Franța, 70 kg în Anglia și 53 kg în Statele Unite ale Americii. Tocmai de aceea orientarea de bază a Programului constă în îmbunătățirea structurii consumului alimentar. „Urmărim,

sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — să asigurăm o structură mai bună a alimentației, ceea ce va avea efecte pozitive asupra apărării sănătății, a dezvoltării fizice și intelectuale a poporului nostru. Actualmente, consumul de calorii pe locuitor situează România printre primele 10 state din lume. De aceea, în conformitate cu programul prezentat, vom pune accentul pe îmbunătățirea structurii consumurilor. În acest scop s-a constituit o comisie de partid și de stat, care elaborează cerințele științifice ale unei alimentații raționale, ținând seama atât de recomandările științei, de realizările pe plan mondial, cât și de tradițiile și specificul poporului nostru”.

Este pentru prima dată când în țara noastră a fost elaborat un program de îmbunătățire a consumului alimentar al întregii populații, care ține seama de cerințele de consum, corelat cu baza materială și cu cererea solvabilă a tuturor locuitorilor din orașe și centre muncitorești și din comune. Consumul alimentar al populației se înscrie în tendințele de consum care au loc în țările dezvoltate din punct de vedere economic. În cadrul acestor tendințe pe primul loc se situează creșterea consumului de produse animale. Acest consum, prevăzut a se realiza în 1985 (82,5 kg carne, 250 litri lapte, 300 ouă și 10 kg pește), va face ca ponderea proteinei de origine animală — indicator calitativ al alimentației — să se apropie de nivelul normelor de consum determinate științific.

O altă tendință a îmbunătățirii structurii alimentației o constituie creșterea consumului de legume, fructe și struguri, produse bogate în vitamine, zahăruri naturale și săruri, necesare asigurării unei nutriții echilibrate. Astfel, consumul de legume va crește de la 140 kg în anul 1980 la 170 kg în 1982 și 195 în 1985, cel de fructe și struguri de la 59 kg la 76 kg, și respectiv 87 kg. De asemenea, consumul de cartofi va spori de la 70,6 kg în 1980 la 100 kg în 1982 și 1985. Creșterea consumului de produse animale, de legume, cartofi, fructe și struguri, face necesară și posibilă reducerea consumului de cereale de la 180 kg în 1982 la 140 kg în 1985.

Prin Program sunt stabilite consumurile medii pe țară, ca bază de calcul, în vederea asigurării resurselor materiale necesare atât pentru alimentația populației orășenești, cât și a celei din mediul rural. Programele elaborate de consiliile populare județene și orășenești vor fi adaptate diferențiat în funcție de structura populației, după eforturile depuse în producția materială și celelalte activități, după vîrstă și sexe, avînd în vedere specificul local

al alimentației, în concordanță cu cerințele de menținere și îmbunătățire continuă a stării de sănătate, a capacității de muncă a tuturor locuitorilor. Potrivit prevederilor Programului se va avea în vedere diferențierea consumurilor medii pe locuitor în funcție de structura profesională, asigurându-se cantități mai mari pentru mineri, siderurgiști și alți oameni ai muncii care lucrează în locuri și condiții mai grele de muncă.

Atât la nivelul țării cât și în programele consiliilor populare, accentul se pune pe îmbunătățirea structurii și ridicării calității produselor cu un conținut nutrițional ridicat și diversificarea sortimentelor.

Asigurarea bazei materiale pentru satisfacerea cerințelor populației

PROGRAMUL privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială prevede baza materială necesară pentru satisfacerea cerințelor populației, pentru fiecare județ, pentru fiecare localitate în raport cu numărul locuitorilor și nivelul consumurilor actuale. În raport cu dezvoltarea bazei materiale și de creșterea numărului populației se va asigura sporirea consumurilor la produsele agroalimentare.

Corespunzător efectivelor de animale de care dispunem, în condițiile în care se vor respecta greutatea minimă de tăiere de 360 kg la bovine, 110 kg la porcine, 32 kg la ovine și 1,45 kg la păsări se poate asigura consumul de 65 kg carne pe locuitor pe baza resurselor existente din fondul de consum județean sau fondul de stat centralizat. Creșterea greutății la tăiere în 1985 (400 kg la bovine, 40 kg la ovine și 1,65 kg la păsări) — pe baza efectivelor prevăzute în planul cincinal — va asigura un consum pe locuitor de 82,5 kg carne. Consumul de lapte prevăzut — de 200 litri în 1982 și de 250 litri în 1985 se va putea asigura cu o producție medie anuală de lapte pe vacă de 2 285 și respectiv 3 000 litri. De asemenea, efectivele de păsări ouătoare existente și cele prevăzute asigură în 1982 și 1985 producția pentru un consum de 270 și respectiv 300 de ouă. Consumul pe locuitor de 7 kg pește în 1982 și de 10 kg în 1985 se va asigura din amenajările piscicole, din Dunăre, riuri interioare, din Marea Neagră, precum și din pescuitul oceanic. **Condiția de bază pentru asigurarea autoaprovizionării teritoriale constă în realizarea efectivelor prevăzute pe locuitor, obținerea de producții medii ridicate și respectarea nivelurilor minime de sacrificare a animalelor.**

Producția de cereale a țării, de 24 milioane tone prevăzută în planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1982 și de 28,5 milioane tone în anul 1985 asigură în bune condiții aprovizionarea întregii populații cu piine, făină, mălai și produse de panificație, acoperă necesarul de cereale furajere, satisface cerințele de materii prime ale industriei, precum și alte nevoi ale economiei naționale.

După cum este cunoscut produsele horticole, atât în stare proaspătă, cât și conservată, fac parte din produsele de bază care trebuie să fie prezente în consumul alimentară în tot cursul anului.

Asigurarea necesarului de consum, atât la legume cât și la cartofi, fructe și struguri, se va realiza prin creșterea suprafețelor, sporirea producțiilor medii la hectar. Legumele vor fi asigurate prin creșterea producțiilor medii, atât la culturile în câmp și din sere, cât și la culturile duble și succesive.

Nivelurile de consum prevăzute sînt judicious corelate cu creșterea producției agricole și industriei alimentare, cu baza tehnico-materială și se încadrează în indicatorii prevăzuți pe ansamblul cincinalului. Din inițiativa conducerii partidului, care a manifestat o grijă deosebită pentru dimensionarea corespunzătoare a sarcinilor de plan în agricultură și industria alimentară, au fost suplimentate cu circa 8 miliarde lei fondurile de investiții prevăzute inițial pentru această ramură.

În vederea realizării prevederilor Programului se va dezvolta și moderniza baza tehnico-materială a agriculturii și industriei alimentare, se vor lua măsuri de perfecționare a organizării producției și a muncii, de aplicare fermă a principiului autoconducerii și autogestunii economico-financiare în toate unitățile agricole socialiste și unitățile administrativ-teritoriale. Se va acționa, cu hotărîre pentru îndeplinirea unei profunde revoluții agrare în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală în satele noastre. În acest scop, se va asigura folosirea rațională a întregului fond funciar, încheierea procesului de raionare a culturilor și stabilirea asolamentelor, mecanizarea complexă a lucrărilor și chimizarea producției, modernizarea integrală a patrimoniului pomiviticol, creșterea în continuare a efectivelor și ameliorarea raselor de animale, rezolvarea radicală a bazei furajere.

Sînt create, astfel, toate condițiile materiale pentru a asigura producțiile stabilite și buna aprovizionare a populației.

Perfecționarea organizării și conducerii activității economice

REALIZAREA prevederilor Programului necesită perfecționarea organizării și conducerii activității din agricultură, atât la nivel central, cât și al organelor administrativ-teritoriale și al unităților agricole. Programele de autoaprovizionare teritorială elaborate de organele locale ale puterii de stat vor trebui să se integreze în mod organic în planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare. Autoaprovizionarea fiecărui județ, municipiu, oraș, comună, a fiecărei localități trebuie să se asigure pe baza valorificării integrale, cu maximum de eficiență, a tuturor resurselor materiale și de forță de muncă de care dispun.

În realizarea prevederilor Programului o importanță deosebită o are constituirea fondului de consum județean și a fondului centralizat al statului de produse agroalimentare. Fondul de consum județean cuprinde produsele agricole vegetale și animale necesare aprovizionării populației neagricole în cadrul fiecărei localități și pe ansamblul

județului, precum și produsele obținute de producători, îndeosebi de gospodăriile populației, pentru satisfacerea nevoilor proprii. Fondul de stat centralizat de produse agroalimentare se stabilește prin planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare, are ca destinații asigurarea industriei cu materii prime, aprovizionarea localităților turistice, completarea resurselor de aprovizionare a populației cu produse care nu au condiții favorabile în unele județe, precum și alte nevoi ale economiei naționale.

Introducerea acestei noi concepții de utilizare a producției agroalimentare necesită perfecționarea sistemului de planificare a producției în profil teritorial, a organizării și profilării unităților agricole. Prin programe vor trebui dimensionate corelat fondul de consum județean și participarea la fondul centralizat de stat de produse agroalimentare. **Producția din unitățile agricole și de pe raza comunelor va trebui profilată ținînd seama de destinațiile utilizării acesteia.** Va trebui înlăturată concepția ultraspecializării și ultraconcentrării producției agricole, de restrîngere a profilului, mai ales a cooperativelor agricole la 2—3 culturi, sau numai la 1—2 specii de animale. Unitățile mari de tip industrial existente vor trebui modernizate, aplicarea noilor tehnologii industriale făcîndu-se în unitățile de dimensiuni mai mici. Pentru asigurarea fondului de consum județean se vor stabili **unitățile socialiste pentru aprovizionarea centrelor urbane, precum și comunele furnizoare de produse agricole din gospodăriile populației.** Pentru asigurarea fondului de stat centralizat, se vor stabili, cu prioritate, marile unități specializate, care vor trebui să obțină producții cu o înaltă eficiență economică.

Una din condițiile de bază ale asigurării autoaprovizionării o constituie îmbunătățirea gospodării fondului agroalimentar, prin organizarea corespunzătoare a transporturilor, a depozitării și conservării, înlăturarea risipei și degradării produselor. Totodată, este necesară îmbunătățirea relațiilor de schimburi dintre oraș și sat, așezarea acestor relații integral pe principii socialiste, la prețuri echitabile, extinderea și respectarea fermă a prevederilor contractuale.

Măsurile stabilite prin Program asigură creșterea răspunderii organelor locale, a consiliilor populare județene, orășenești și comunale la conducerea întregii activități economico-sociale. Aceasta constituie o expresie a dezvoltării democrației socialiste, a creșterii participării maselor populare la conducerea întregii activități economico-sociale. Îndeplinirea prevederilor Programului se înscrie ca una din condițiile realizării obiectivului strategic al actualului cincinal de transformare a României în țară socialistă cu nivel mediu de dezvoltare. Prin realizarea acestor măsuri se va asigura întărirea în continuare a alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, a unității întregului popor, trăinicia orînduirii noastre.

D. DUMITRU

**Hotărârile Plenarei
C.C. al P.C.R. —
un amplu
program
de acțiune**

**Autoconducerea și autogestiunea
în aprovizionarea localităților**

PROGRAMUL privind autoconducerea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole, animale și vegetale pe perioada 1982—1985 adoptat recent de Marea Adunare Națională creează premisele unui salt calitativ în îndeplinirea de către consiliile populare a funcțiilor ce le revin pe linia dezvoltării economico-sociale a localităților.

Aceste funcții au fost stipulate cu deosebită claritate și viziune prospectivă prin legea nr. 57/1968 și anume:

- elaborarea și înlăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, organizarea și controlul îndeplinirii lor;

- conducerea unitară a agriculturii din teritoriul consiliului prin:

- a) dezvoltarea zootehniei în vederea acoperirii cerințelor sporite de consum ale populației și nevoilor de materii prime ale industriei;

- b) satisfacerea în întregime a nevoilor populației din teritoriul de legume, cartofi și fructe proaspete pe o perioadă cit mai mare în cursul anului;

- c) creșterea contribuției gospodăriilor populației la asigurarea aprovizionării locale prin organizarea producției vegetale și animale pe terenurile agricole ale populației din mediul urban și rural;

- d) creșterea producției pe suprafețele destinate bazei furajere, pe pășunile și fânețele naturale pentru recoltarea, depozitarea și conservarea întregii producții de nutrețuri, asigurând folosirea judicioasă a acesteia, astfel încât fiecare gospodărie să poată realiza obligația de a crește animale și păsări;

(Sarcinile consiliilor populare privind aprovizionarea populației cu produse agro-alimentare în condițiile autoconducerii și autogestiunii unităților administrative-teritoriale sunt detaliate de Legea nr. 13/1980).

- îndrumarea și coordonarea întregii activități de industrie mică, colectarea și valorificarea în cadrul industriei mici a tuturor resurselor materiale locale disponibile, materiilor prime și materialelor re folosibile, pieselor și subsansamblelor rezultate din dezmembrarea fondurilor fixe, bunurilor de folosință îndelungată, alte materiale rezultate din procesele de producție

sau consum, precum și atragerea în activitatea de producție și prestări de servicii a forței de muncă disponibile în scopul dezvoltării micii industrii;

- asigurarea dezvoltării tuturor ramurilor economiei locale prin valorificarea deplină a resurselor din teritoriul, creșterea potențialului economic în vederea ridicării continue a calității vieții cetățenilor (utilizarea eficientă a factorilor de producție, inclusiv pământul, dezvoltarea și diversificarea gamei de produse și servicii oferite populației, îmbunătățirea calității acestora, protecția mediului înconjurător ș.a.m.d.).

Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, ca și celelalte foruri democratice convocate recent, analizând modul în care sînt aduse la îndeplinire aceste funcții de consiliile populare au apreciat necesitatea de a dezvolta cadrul normativ favorabil transpunerii în viață a acestor sarcini prin adoptarea programului național de autoconducere și autoaprovizionare teritorială.

Prin programul adoptat de Marea Adunare Națională fiecărui județ, fiecărei localități i se asigură, în raport cu numărul locuitorilor și la nivelul consumurilor actuale baza materială necesară (pentru aprovizionare cu carne, lapte, ouă și alte produse) bază ce urmează să se dezvolte în următorii ani, în conformitate cu prevederile planului cincinal.

**Dezvoltarea armonioasă
a economiei locale**

CERINȚA esențială a programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială vizează perfecționarea organizării și conducerii dezvoltării economico-sociale în profil teritorial și anume în primul rînd prin mai buna corelare a funcțiilor în fiecare localitate. Ne referim la corelația ce trebuie asigurată între dezvoltarea industrială (urbanizare) și satisfacerea necesităților de consum (bază agricolă, unități de industrie ușoară și mică industrie). Trebuie avute însă în vedere și alte corelații cum sînt: între dezvoltarea sectoarelor primar, secundar și terțiar și ecologia mediului, între dezvoltarea

zonenor industriale, de locuire și transporturi, între zonele locuite și amplasarea dotărilor de servicii, dotărilor culturale și administrative.

Asigurarea respectării acestor corelații obiectiv necesare în practica economică se poate realiza începînd cu planificarea dezvoltării în profil teritorial, funcție mult amplificată ca răspundere și anvergură problematică prin sarcinile primite prin program pe linia satisfacerii într-o mai largă măsură a cerințelor de consum ale populației.

Este poate cazul să amintim în acest context că o serie de consilii populare dispun de experiența necesară, inclusiv sub aspect metodologic (modele economice, anchete sociologice, bănci de date statistice) care să permită optimizarea acestei planificări în profil teritorial, experiență care ar trebui generalizată într-un cadru organizat.

Tabulul nr. 1

Creșteri ale consumului la unele produse agroalimentare în cursul actualului cincinal

	1980	1982	1985
Carne și produse din carne	62	65	82,5
Lapte	180 *)	200	250
Ouă	270	270	300
Legume	140	170	185
Cartofi	70,6	100	100
Fructe	59,1 *)	58	62
Sturguri	—	18	25

*) Inclusiv produse din lapte (exclusiv untul); Inclusiv produse din fructe;

Sursa: „Scînteia“ nr. 12215/1981.

Deși poate aparent s-ar crede că am ieșit din sfera problemelor practice, este de datorita noastră ca economiști să demonstrăm că simularea pe bază de modele economice a desfășurării vieții economice înainte de luarea deciziilor, inclusiv în planificarea și alegerea de variante optime pe această bază poate să constituie o importanță măsură de eficiență pentru economia națională. Grație politicii partidului de dotare a economiei cu tehnică electronică de calcul dispunem de o capacitate de calcul demnă de invidiat de multe țări; de asemenea dispunem de programe aplicative numeroase create de informaticienii de valoare pe care țara noastră îi are la ora actuală. Rămîne numai ca să folosim aceste forțe cit mai bine în perfecționarea activității de planificare, organizare, control și decizie.

Avînd în vedere multiplele incidente ale fiecărei decizii de dezvoltare în profil teritorial este evident că o bună fundamentare nu se poate face decît printr-o abordare de sistem (să ne gîndim numai la drumurile abia asfaltate care sînt în numai cîteva zile din nou distruse de perforatoare). A-rondarea unităților de industrie ușoară și alimentară dîintr-un județ pentru satisfacerea propriilor cerințe ale populației județului implică — ea singură — un bagaj informațional uriaș care să permită „întîlnirea“ dintre structura cererii și structura producției. Dacă am lua, spre exemplu, numai problema alocării optime a resurselor de materii prime agro-alimentare pe sortiment, sisteme de transformare și sisteme

de comercializare în care va trebui să se opteze :

Ce fel de biscuiți vom fabrica, din cele circa 90 de sortimente existente ? Populația preferă să cumpere făină, biscuiți sau preparate de laborator ? În ceea ce privește sistemele de transformare a materiilor prime în alimente consumabile, de remarcat este eficiența funcționării de mari complexe de producție alimentară în locul micilor laboratoare meșteșugărești (restaurante, cofetării, cantine etc.) care au un randament de transformare a materiilor prime mult mai scăzut, cu consumuri specifice mult mai mari și consum cel puțin dublu de manoperă, justificându-și existența numai în cazul unităților de lux.

Funcționarea unor asemenea complexe de producție pentru aprovizionarea unităților de alimentație publică (cantine, restaurante, cofetării, patiserii) dintr-o localitate asigură respectarea strictă a unor standarde calitative, gramaje și în același timp o largă accesibilitate ca preț, prin nivelul relativ scăzut al cheltuielilor de producție.

și dezideratele unui consum rațional, sănătos.

După cum se poate constata din datele tabelelor 1 și 2 evoluția în ultimii 15 ani a structurii consumului mediu al populației este pozitivă, în sensul creșterii ponderii proteinelor în alimentație și scăderea ponderii cerealelor.

Finalizarea eforturilor productive în sfera distribuției

FINALITATEA eforturilor din sfera producției de bunuri de consum este asigurată de ajungerea în bune condiții, la timp și în structura corespunzătoare a bunurilor de consum la populație. Acest obiectiv este bine servit de noile măsuri care prevăd constituirea fondului de consum agroalimentar județean. Sînt simplificate mult problemele de transport, depozitare, lanț frigorific, formare a sortimentului (asortare), contractare, urmărire, livrare etc.

În același timp rămîn de rezolvat

Tabelul nr. 2

Dinamica desfacerilor prin comerțul socialist la unele produse agroalimentare în intervalul 1965—1980 comparată cu mișcarea populației

	1965	1980	Creștere	
			Absolută	Relativă(%)
1. Carne (mii tone)	156,6	462,7	306,1	195,5
2. Preparate carne (mii t)	54,1	236,7	182,6	337,5
3. Pește (mii t)	27,3	72,3	45,0	164,8
4. Ulei (mii t)	114,5	203,9	89,4	77,7
5. Lapte (mii hl)	2 499,1	7 167,6	4 668,5	186,8
6. Brînzeturi (mii t)	38,0	95,2	57,2	150,5
7. Unt (mii tone)	10,3	28,7	18,4	178,6
8. Ouă (milioane buc.)	314,1	1 566,0	1 251,9	398,6
9. Zahăr (mii t)	189,6	419,4	229,8	121,2
10. Produse zaharoase (mii t)	53,6	164,7	117,1	218,4
11. Cartofi (mii t)	322,8	564,5	241,7	74,8
12. Legume proaspete (mii t)	320,2	813,8	493,6	154,2
13. Legume conservate (mii tone)	43,2	141,0	97,8	226,4
14. Fructe proaspete (mii t)	48,4	225,9	177,5	366,7
15. Piine (mii t)	1 755,2	2 449,5	694,3	39,5
16. Paste făinoase (mii t)	38,1	61,6	23,5	61,7
17. Orez (mii t)	53,4	87,2	33,8	63,3
Populația (milioane loc.)	19,027	22,201	3,174	29,0
din care : urbană	6,418	11,015	4,597	71,7

Sursa : Anuarul statistic al R. S. România. București 1981.

* Calculul numărului de familii s-a făcut aplicîndu-se un coeficient mediu de 3,5 la numărul populației din mediul rural.

Satisfacerea unei cereri de masă cum este cea de pe platformele industriale, centre de învățămînt, centre administrative, este efectuată optim prin producție alimentară de masă. Privit într-un context mai larg producția de masă asigură în același timp funcționarea eficientă, în condiții de igienă conferite de disciplina industrială a industriei de reciclare, prin gospodării anexe care valorifică deșeurile alimentare.

Aceste avantaje potențiale ale complexelor de producție pot fi valorificate însă numai printr-o structură de producție cît mai adecvată tradițiilor și obiceiurilor de consum ale populației locale, satisfăcînd în același timp

o multitudine de probleme de conducere și organizare care să asigure cele 3 condiții, mai sus enunțate, în toată rețeaua comercială. Calitatea conducerii și organizării este însă determinată de calitatea informațiilor oferite de sistemul informațional pentru conducere. Dacă trebuie combătute cu fermitate tendințele de supraaprovizionare facilitate de incorectitudinea personalului operativ, stăpînirea și reglarea complexului aparat comercial de care dispune în prezent fiecare județ presupune utilizarea unor metode moderne de conducere, evidențierea zilnică a abaterilor de stoc pe fiecare produs și punct de vânzare. Numai astfel se poate acționa ferm în ambele

sensuri : populație și comerț, iar măsurile de îmbunătățire a aprovizionării să înregistreze un succes deplin.

Dacă spre exemplu se pune întrebarea : cum pot fi evitate rupturile de stoc la o serie de mărfuri care se găsesc totuși în depozitele cu ridicata ? Evident că prin listarea zilnică, pe calculator a abaterilor de la stocul minim înregistrate în unitățile întreprinderii comerciale cu amănuntul.

Urmare limitării variațiilor imprevizibile ale cererii prin diminuarea parțială a gravitației cererii limitrofe se pun bazele unei planificări mult mai realiste a modului de manifestare a cererii și ca atare ruperea de stoc în aprovizionarea populației poate avea drept cauză numai disfuncții în sistemul informațional dintre magazin — întreprindere cu amănuntul — întreprindere cu ridicata (sau producător industrial) — depozit cu ridicata.

Ca atare se cere perfecționat acest sistem informațional, care să funcționeze și să prelucereze informații în timp real, astfel încît conducerea modernă a comerțului să înceteze să mai fie un deziderat și să devină un fapt real.

Industria noastră de tehnică de calcul ne pune astăzi la dispoziție cele mai moderne echipamente de calcul, pentru cele mai diferite utilizări, centrele teritoriale de calcul electronic dispun, în general, de capacități de calcul pentru a prelua aplicații ale întreprinderilor comerciale. Și cu toate acestea implementarea sistemelor moderne de conducere pe bază de sisteme informatice este mult rămasă în urmă în comerț.

Nu ne propunem să analizăm cauzele acestei stări de fapt, precizînd numai că acei conducători de direcții comerciale și întreprinderi care au înțeles necesitatea sistemelor informatice de conducere le-au și realizat. Sau în alte cazuri, cum este cel al magazinului „Cocor”, după realizarea unei importante investiții pentru dotare și implementare sistemul a fost treptat desființat și eliminat.

Așa cum s-a demonstrat și cu alte prilejuri în Revista economică, în afară de cele câteva sortimente deficitare pe economie la un moment dat, toate celelalte sortimente, desigur numeroase, de ordinul miilor, zecilor de mii sînt posibil de aprovizionat printr-o organizare corespunzătoare a sistemului informațional.

Față de importanța problemei pe care o reprezintă optimizarea circulației mărfurilor în rețeaua comercială, atît economică dar mai ales socială depășirea actualului stadiu de indiferență față de funcționarea sistemului informațional care să fundamenteze reglarea distribuției fondului de marfă se impune cu prioritate.

Programul cu privire la aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe trimestrul IV/1981 și semestrul I/1982 constituie o primă confruntare cu practica a programului cincinal de autoaprovizionare teritorială, care solicită maximum de efort și exigență din partea tuturor forurilor implicate, conștienți fiind că luptă pentru realizarea obiectivului fundamental al socialismului.

dr. Gheorghe TEODORAȘCU

**Hotărârile Plenarei
C.C. al P.C.R. -
un amplu
program
de acțiune**

**PREGĂTIREA
CONDIȚIILOR
PENTRU
REALIZAREA
INVESTIȚIILOR
ANULUI 1982**

PRIN PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială, aprobat recent de Marea Adunare Națională, în anul viitor se prevede realizarea unui volum de investiții de 226,3 mld. lei, cu 5% mai mult decât în 1981 și punerea în funcțiune a unui număr de 800 capacități de producție și obiective agroindustriale importante. Pentru îndeplinirea acestor sarcini în cel mai bun condițiuni, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, „în anul 1982 avem în vedere să aplicăm și mai ferm orientarea stabilită de a concentra toate forțele spre obiectivele aflate în construcție și de a nu începe decât un număr foarte redus de investiții noi... Investițiile în domeniul minier, petrolier, în domeniul materialelor de construcții, în domeniile chimiei, metalurgiei, energiei, a tuturor sectoarelor producătoare de materii prime trebuie să stea în centrul activității de construcție. De asemenea, este necesar să se facă totul pentru punerea în producție a unităților producătoare de materiale și subsansamble, în vederea asigurării, în întregime, a economiei naționale, în conformitate cu prevederile planului”.

Realizarea acestor obiective de o deosebită însemnătate impune, din partea tuturor factorilor care participă la procesul investițional — proiectanți, beneficiari, constructori și furnizori de utilaje — acțiuni ferme pentru pregătirea temeinică a condițiilor de desfășurare a execuției lucrărilor și darea în exploatare a capacităților planificate în anul 1982.

Accelerarea livrării și montării utilajelor

UNA DIN CERINȚELE necesare pentru pregătirea în cel mai bun condițiuni a planului pe anul 1982 este recuperarea, până la finele anului, a unui volum cât mai mare din restanțele înregistrate până în prezent, dat fiind faptul că nerealizările din acest an urmează a fi raportate ca sarcini suplimentare în anii următori. Pentru recuperarea restanțelor în punerea în funcțiune a capacităților planificate cu termene în acest an, sarcini deosebite revin în special beneficiarilor de investiții din cadrul industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice, industriei metalurgice, industriei materialelor de construcții și economiei forestiere care, împreună, dețin peste 70% din volumul total al capacităților rămase de pus în funcțiune până la finele anului (tabelul nr. 1).

Situația capacităților care trebuie puse în funcțiune până la sfârșitul anului pe titulari de investiții (la 1 XII 1981)

Titulari de investiții	Capacități importante din care : cu	
	rămase a intra în funcțiune în anul 1981 (% din total)	termene de intrare în exploatare expirate (% din col. 1)
	1	2
M.I.C.M.	29,3	38,1
M.I.M.U.E.E.	3,4	25,5
M.I.Ch.	24,4	66,1
M.E.F.M.C.	7,0	86,1
M.I.U.	6,8	57,1
M.I.M.	10,0	70,5

Faptul că la o mare parte din capacitățile prevăzute pentru acest an, termenele planificate de dare în exploatare au expirat impune analizarea atentă a cauzelor care au condus la această situație și adoptarea de măsuri ferme, concrete pentru terminarea într-un termen cât mai scurt a lucrărilor, la un număr cât mai mare din aceste obiective. Acest lucru este cu atât mai necesar dacă se are în vedere și faptul că tergiversarea în continuare a punerilor în funcțiune conduce direct la nerealizarea sarcinilor de producție ale întreprinderilor beneficiare respective și la diminuarea acumulărilor scontate de pe urma acestor investiții, precum și la crearea de greutăți în lanț în realizarea sarcinilor de producție de către alte întreprinderi.

Din analizele efectuate la capacitățile cu termene de punere în funcțiune în acest an a rezultat că, multe dintre acestea, se află în stadii avansate de execuție (dezvoltarea oțelăriei electrice pentru producția de oțeluri inoxidabile de la C.S. Galați, laminorul continuu din cadrul Întreprinderii de țevi Zalău, centrala termoelectrică Turceni etapa I-a și a II-a, instalația de latexuri sintetice pe bază de butadienă de la Combinatul petrochimic Borzești etc.); principala problemă care trebuie soluționată cu prioritate pentru terminarea lucrărilor și darea lor în exploatare este accelerarea livrării utilajelor restante și crearea condițiilor pentru montarea lor de urgență. În această direcție, o deosebită răspundere revine furnizorilor de utilaje, în special celor din cadrul M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E., care la începutul lunii noiembrie a.c., potrivit contractelor, erau în restanță față de beneficiarii de investiții cu 10,6% din volumul utilajelor cu termene scadente de livrare; pe titulari de plan acest procent variază între 4,3% și 33,8%.

De asemenea, având în vedere numărul relativ mare de capacități de producție care se află în probe tehnologice, în perioada scurtă care a mai rămas până la finele anului trebuie să crească preocuparea beneficiarilor și furnizorilor de utilaje pentru soluționarea operativă a problemelor care se ridică pe parcursul efectuării probelor, precum și pentru remediarea eventualelor defecțiuni ce apar în funcționarea utilajelor.

Cerințe ale reducerii perioadei de execuție a noilor obiective

CONCOMITENT cu măsurile luate pentru punerea în funcțiune a capacităților din acest an, se impune, din partea tuturor factorilor care participă la realizarea investițiilor, să se acționeze pentru asigurarea din timp a condițiilor necesare realizării planului de investiții pe 1982. O condiție hotărâtoare în acest context o constituie asigurarea la timp a documentației de execuție, întrucât de aceasta este legată contractarea și livrarea utilajelor tehnologice la termenele prevăzute în grafice, în strinsă corelare cu necesitățile de montaj. Din analiza situației existente la începutul lunii noiembrie a.c. privind contractarea utilajelor alocate prin balanțe, pentru investițiile prevăzute a fi puse în funcțiune în 1982, rezultă serioase rămăneri în urmă. Pe total, volumul utilajelor necontractate reprezintă 26,5%, din care 8,1% datorită nepredării la furnizori a documentației tehnice de execuție, situația în cazul unor titulari de investiții fiind și mai nesatisfăcătoare (tabelul nr. 2).

Având în vedere că pentru multe din utilajele necontractate durata de introducere în producție și fabricație este mare, precum și faptul că pentru o bună parte din utilajele de care depinde punerea în funcțiune a obiectivelor planificate, cu termene în anul viitor, nu este asigurată până în prezent nici măcar documentația tehnică de execuție, rezultă că acțiunea de contractare a utilajelor este mult întârziată. De aceea, se impune, în special din partea beneficiarilor din cadrul industriei metalurgice, petrolului și energiei electrice, să ia măsuri ferme pentru urgentarea asigurării și predării la furnizorii de utilaje a

Tabelul nr. 2
Situția contractării utilajelor tehnologice pentru capacitățile cu termen de punere în funcțiune în anul 1982 (la 1 XI 1981)

Titulari de investiții	Utilaje necontractate din volumul alocat prin bilanșe pentru obiective cu termene de punere în funcțiune în anul 1982 (% din totalul alocat)	Utilaje pentru care beneficiarii nu au depus la furnizori documentația tehnică de execuție (% din totalul alocat)	Utilaje necontractate de către furnizori (% din totalul alocat)
M.I.M	76,2	58,8	17,6
M. Petrolului	61,1	49,0	12,1
M.I.M.U.E.E.	58,7	5,4	53,3
M. Minelor	33,3	3,1	30,2
M.E.E.	28,8	15,2	13,6
M.I.Ch.	10,7	3,7	7,0
M.E.F.M.C.	31,0	9,4	21,6

documentațiilor tehnice de execuție, precum și intensificarea de către furnizorii de utilaje a ritmului de definiție a tratativelor și încheierii contractelor, în mod deosebit pentru beneficiarii din cadrul industriei de mașini-unelte, electrotehnicii și electronicii, m'nelor, economiei forestiere și materialelor de construcții, industriei metalurgice și energiei electrice.

O altă direcție importantă pentru asigurarea în cele mai bune condiții a execuției planului pe anul 1982 este perfectarea contractelor de antrepriză pentru întreg volumul lucrărilor de construcții-montaj prevăzută a se realiza în anul 1982. Sarcini pe această linie revin tuturor organizațiilor de construcții, acțiunea de perfectare a contractelor de antrepriză nefiind realizată, la începutul lunii noiembrie 1981, de nici un minister sau consiliu popular cu sarcini de execuție. Restanțe mari sînt localizate la constructorii din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale — 50,8%, Ministerului Petrolului — 47,0%. Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — 42,1%, Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor — 40,4%, Ministerului Energiei Electrice — 32,3% etc.

Pentru eliminarea cu desăvîrșire a greutăților întimpinate în anii anteriori în realizarea unor obiective de investiții, care au fost determinate în cea mai mare parte de atacarea lor fără

a avea asigurate toate condițiile, este necesar ca beneficiarii de investiții să acționeze prin toate mijloacele pentru pregătirea temeinică a condițiilor de execuție a noilor obiective prevăzute a fi începute în anul viitor prin: asigurarea documentației de execuție și a resurselor financiare, contractarea în totalitate a utilajelor tehnologice și a materialelor speciale, asigurarea livrării acestora la termenele prevăzute în graficele de montaj, contractarea lucrărilor de construcții-montaj etc. Ținînd seama de faptul că la începutul lunii noiembrie a.c. erau aprobate proiectele de execuție numai pentru 7,8% din obiectivele nominalizate prin plan, prevăzute a fi atacate anul viitor, se impune din partea proiectanților, titularilor și organelor centrale de avizare luarea de măsuri organizatorice ferme pentru urgentarea elaborării și avizării documentațiilor respective într-un termen cît mai scurt.

Pornind de la lipsurile care s-au mai manifestat în cursul acestui an în activitatea de construcții și de la necesitatea asigurării condițiilor de punere în funcțiune a capacităților planificate în 1982, sarcini însemnate revin și constructorilor, care trebuie să acționeze cu mai multă fermitate pentru instaurarea pe șantiere a ordinii și disciplinei în muncă, precum și pentru utilizarea mai bună a mijloacelor tehnice aflate în dotare. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît în 1981, pe o serie de șantiere, s-au înregistrat restanțe mari în realizarea lucrărilor de execuție — producția medie fizică realizată în acest an pe unitatea de capacitate a mașinilor din parcul activ fiind mai mică decît cea din perioada corespunzătoare a anului trecut.

Totodată din analiza modului de utilizare a principalelor categorii de utilaje ca excavatoare, scrope și autoscrope, buldozere, încărcătoare, centrale de beton, macarale turn etc. rezultă că ponderea timpului efectiv de lucru al utilajelor în exploatare, din fondul de timp total, se situează de multe ori sub 50%, datorită în bună parte și unor cauze interne organizațiilor de construcții cum ar fi: întreruperi nejustificate în funcționarea utilajelor, preocupare necorespunzătoare pentru aprovizionarea cu unele materiale (prefabricate de beton, confecții metalice, materiale speciale de montaj etc.), lipsa de control, pe unele șantiere, din partea factorilor de răspundere etc. De aceea, este necesar ca pentru derularea corespunzătoare a procesului investițional din anul viitor eforturile tuturor factorilor implicați să fie mai ample mobilizate (de la constructor și beneficiar la titularul de plan), astfel încît eficiența activității în acest domeniu să fie sporită simțitor, iar programul de punere în funcțiune a noilor capacități să fie respectat la termen și integral.

Alexandru TACHE
Banca de investiții

Un nou și vibrant apel

(Urmare din pag. 2)

România nu și-a limitat acțiunile în favoarea edificării securității și cooperării europene numai în cadrul oferit de negocierile prilejuite de reuniunile general-europene ci, considerînd securitatea și cooperarea europeană un domeniu de primă importanță pentru politica sa externă, a acționat în mod constant și perseverent pentru transpunerea în viață a hotărîrilor adoptate la Helsinki, pentru diversificarea și întărirea relațiilor pe multiple planuri cu țările semnatare ale Actului final, pentru găsirea unor noi căi și mijloace de întărire a securității și de dezvoltare a cooperării pe continent. Dialogul multilateral în diverse probleme ale securității și cooperării în Europa a fost continuat în cadrul multiplelor contacte la nivel înalt ale șefului statului român cu șefii de stat sau de guvern din aproape toate țările semnatare ale Actului final, cu prilejul vizitelor șefului statului român în aceste țări sau ale vizitelor unor șefi de state semnatare ale Actului final în România. Cu această ocazie, au fost convenite numeroase înțelegeri și documente comune. Au avut loc, totodată, vizite, contacte și convorbiri la nivelul primului ministru, al ministrului de externe, la alte nivele, cu reprezentanți ai țărilor participante la C.S.C.E.

Convinsă că un rol de prim ordin în rezolvarea problemelor securității și cooperării europene pot și trebuie să-l joace parlamentele care, reflectînd aspirațiile popoarelor, pot determina guvernele să întreprindă măsuri concrete în vederea destinderii și păcii pe continentul nostru, România a acționat și pe această cale atît prin dezbaterile în Marea Adunare Națională a căilor și modalităților de realizare a unor pași concreți pe calea înfăptuirii securității și cooperării în Europa, de traducere în viață a documentelor de la Helsinki, cît și prin

apelurile adresate parlamentelor și popoarelor țărilor participante la C.S.C.E. în anii 1975, 1978, 1980 și de două ori în cursul acestui an. Hotărîtă să-și aducă o contribuție cît mai activă la înfăptuirea securității europene, Marea Adunare Națională a creat, la 30 martie 1980, o comisie specială însărcinată să acționeze permanent, prin conlucrare cu parlamentele celorlalte state, pentru transpunerea în viață a Actului final de la Helsinki, pentru asigurarea păcii și securității pe continentul european.

Desigur, negocierile care au început la Geneva sînt de natură să trezească noi speranțe de pace în rîndurile popoarelor europene și din întreaga lume. În legătură cu aceste negocieri secretarul general al partidului nostru evidențiază faptul că, deși între propunerile avansate de Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii există un șir de deosebiri importante, chiar esențiale, trebuie reținut faptul că există și anumite puncte de interferență, unele idei comune și opinii convergente. Și cele mai importante apar declarațiile conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A. în care este exprimată în mod clar, explicit, dorința de a se negocia, intenția de a se ajunge la înțelegeri reciproc acceptabile. Cu atît mai mult, în aceste condiții, apare evident realismul concepției românești care consideră că este imperios necesară identificarea elementelor de convergență din propunerile formulate atît de Uniunea Sovietică cît și de S.U.A., să se caute noi posibilități de apropiere a punctelor de vedere, să se evidențieze ceea ce este comun, pentru a se ajunge la un acord privind eliminarea rachetelor, a armamentului nuclear de orice fel.

Apelul pe care Marea Adunare Națională l-a adresat recent popoarelor, parlamentelor și guvernelor europene, ale Statelor Unite ale Americii și Canadei, noua misiune de pace cu care președintele Nicolae Ceaușescu a fost investit, se înscriu în activitatea consecventă a întregului popor român de întărire a solidarității și colaborării cu toate popoarele europene, cu toate popoarele lumii în lupta pentru dezarmare, în primul rînd dezarmare nucleară, pentru o lume a înțelegerii și a păcii.

**Hotărârile Plenarei
C.C. al P.C.R. —
un amplu
program
de acțiune**

Perfecționarea tuturor componentelor activității de comerț exterior

COMERȚUL EXTERIOR și cooperarea economică internațională reprezintă un sector cu un rol tot mai mare în realizarea obiectivelor țării noastre, pentru progresul său general.

Rezultatele remarcabile obținute în acest domeniu important al economiei naționale contribuie nemijlocit la realizarea unei economii puternice și moderne, dinamice, rațional diversificate și bine echilibrate. Subordonată scopului prioritar, de realizare a unei balanțe comerciale active, care să asigure o balanță de plăți echilibrată și consolidarea rezervelor valutare ale țării, activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională a cunoscut o evoluție favorabilă îndeplinirii acestui obiectiv în primul an al actualului cincinal. Astfel, exportul a crescut cu 12,5% iar pe devize libere cu peste 14%. A fost realizată o creștere mai puternică a exportului, realizându-se un anumit excedent al balanței comerciale¹⁾

Dinamica sporită a exporturilor a fost însoțită de diversificarea tot mai accentuată a nomenclatorului de export, de perfecționări ale ofertei de export, în condițiile lărgirii permanente a ariei geografice a schimburilor cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor economico-socială.

Succesele sînt cu atît mai semnificative cu cît ele au fost obținute în condițiile specifice perioadei actuale, de conjunctură economică defavorabilă dezvoltării schimburilor comerciale, ca urmare a creșterii prețurilor la o serie de materii prime și îndeosebi la țigeti, a accentuării fenomenelor de criză, inflație și șomaj, a ridicării exagerate a nivelului dobinzilor, în condițiile unei concurențe puternice, ale intensificării măsurilor cu caracter protecționist, ale instabilității valutare internaționale.

Produse de export moderne, competitive

ÎNDEPLINIREA obiectivului strategic stabilit de Congresul al XII-lea al partidului, de trecere a României de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la stadiul de țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică reclamă acțiuni hotărîte care să asigure progresul accelerat al tuturor sectoarelor de activitate, perfecționarea în continuare a conducerii și planificării întregii vieți economico-sociale, adîncirea democrației socialiste, participarea tot mai activă a maselor populare la conducerea societății. În acest context obținerea unor rezultate tot mai bune, a unei calități noi, superioare, sporirea eficienței întregii activități de comerț exterior sînt obiective ce trebuie subsumate eforturilor care se fac în toate celelalte domenii ale economiei. Complexitatea problemelor ce trebuie rezolvate în acest sector este determinată, în principal, de resursele limitate ale țării noastre — în multe cazuri pentru ramuri, subramuri care realizează importante produse de export, de actuala structură a industriei, principală ramură care alimentează oferta noastră de export, ca și de condițiile oferite de piețele externe, în actuala conjunctură economică pe plan internațional.

Preocupările de încadrare cît mai eficientă în diviziunea internațională a muncii, a țării noastre — așa cum s-a desprins din lucrările recentei Plenare a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — se vor concentra în continuare cu prioritate asupra industriei.

În actualul cincinal, industria românească trebuie să acopere 85% din utilajele și instalațiile programului de investiții, să contribuie într-o măsură sporită la satisfacerea necesarului de materii prime și energie, la procurarea mijloacelor valutare și ridicarea eficienței economice a participării țării noastre la circuitul economic mondial, scop în care ponderea produselor industriei construcțiilor de mașini și ale industriei chimice în volumul total al exportului trebuie să se ridice la aproape 60%.

În conformitate cu obiectivele de ansamblu ale planului cincinal, prevederile planului pe 1982 situează în centrul atenției dezvoltarea bazei energetice și de materii prime în țară.

În anul 1982 — și în perspectiva întregului cincinal — în centrul activității trebuie puse realizarea producției de petrol și cărbune stabilă, dezvoltarea de noi surse de energie, buna gospodărire a surselor de energie de care dispunem. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 23—24 noiembrie 1981, „**reducerea consumurilor energetice și de combustibil**”, constituie „**sursa cea mai sigură de energie și combustibil pe care o avem și pe care trebuie s-o folosim rațional și cît mai economic**”.

Contribuția pe care comerțul exterior o poate aduce la îndeplinirea acestui obiectiv nu se limitează numai la asigurarea importurilor, dar și la asigurarea unei structuri a schimburilor care să diminueze exportul indirect de energie.

Măsurile pe calea raționalizării, a sporirii eficienței tuturor sectoarelor industriei trebuie să fie în strînsă legătură cu asimilarea de tehnologii noi, superioare. Problema tehnologiilor este astăzi așa de importantă pe plan mondial încît se consideră că criza existentă ar fi și o criză tehnologică, deoarece tehnologiile actuale reprezintă principala cale prin care omînia născă resursele și prin care se dezechilibrează balanțele de necesar și resurse²⁾. Soluțiile tehnologice pot neutraliza efectele penuriei de resurse materiale și energetice. În acest sens pot fi date numeroase exemple care demonstrează ce avantaje aduce sporirea „încărcăturii” științifice și tehnologice, creșterea gradului de prelucrare al produselor etc. Astfel, dacă primul mare calculator electronic fabricat în S.U.A. avea 18 000 de tuburi fragile, cîntărea 30 de tone și consuma 150 kW. pe oră, astăzi aceeași capacitate informatică este înmagazinată într-un microcalculator de mărimea unei falange de la degetul mic al mîinii. Folosirea eficientă a oțelului este în strînsă legătură cu îmbunătățirea structurii producției industriale. Dacă notăm cu 1 gradul de valorificare al metalului în producerea vagoanelor-marfă, atunci prin trecerea la producția de vagoane de călători gradul de valorificare a metalului crește de 2,6 ori, de 4,8 ori la autoturisme, de 5,8 ori la locomotive, de 9 ori la strungul carusel cu comandă numerică, de 20 ori la centralele telefonice, de 80 ori la mașinile de facturat și contabilizat, de 233 ori la calculatorul tip Felix C-256.

Fie și numai aceste exemple dau o imagine concludentă asupra implicațiilor majore ale perfecționării tehnologiilor, cu efecte directe asupra asigurării necesarului din resurse proprii și, deci, reducerii dependenței de piețele externe, ca și asupra ofertei de export, în ceea ce privește mai ales structura acesteia, calitatea produselor pentru export, într-un cuvînt competitivitatea ei.

Îmbunătățirea structurii producției pentru export presupune, de asemenea, măsuri hotărîte de asimilare și introducere în fabricație de noi materiale, mașini și utilaje competitive comparabile cu orice produse similare existente pe plan mondial.

O atenție deosebită va fi acordată produselor chimice, metalurgice și materialelor pentru electronică și aviație. Pe plan mondial, optica asupra chimiei bazată în principal pe materii prime scumpe cum este petrolul a început să se schimbe. Aceasta impune o reconsiderare structurală în perspectivă a industriei chimice românești, care trebuie să se orienteze spre produse chimice de mare valoare care, fără a fi energofage, să asigure valorificarea superioară a resurselor. Asemenea produse chimice sînt cele de tonaj mic, cu grad superior de prelucrare, cu consumuri reduse.

În domeniul industriei construcțiilor de mașini este necesar să se aibă în vedere dezvoltarea mai accentuată a cercetării și producției în sectoare ale tehnologiilor de vîrf, producătoare de progres tehnic (aceasta ca o prioritate mai ales pe termen lung), concentrarea producției în sectoare puternice care să

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: Expunere la Plenara Comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Știința nr. 12 122, 26 noiembrie 1981

²⁾ V. Calcan: Utilizarea rațională a resurselor prin inovare tehnologică, Era socialistă, nr. 10 1981, p. 17

poată face față concurenței pe piața mondială. dezvoltarea unor ramuri cu rol de antrenare a creșterii economice cum sînt cele legate de electronică, automatizare, informatică și alte sectoare ce asigură optimizarea raportului dintre valoarea adăugată și costul materialului brut în cadrul prețului obținut la desfacerea pe piața externă a unei tone de utilaje.

În sectorul siderurgiei — date fiind realizările obținute, care situează țara noastră la nivelul țărilor dezvoltate sub aspectul calității oțelului, tradiția și experiența existente, rezervele moderate de minereu de fier și cărbune cocsificabil — sporirea competitivității produselor noastre pe piețele externe poate fi obținută mai ales prin reducerea consumului de energie și materii prime, introducerea în continuare a progresului tehnic, restructurarea treptată a producției prin creșterea ponderii produselor cu grad superior de prelucrare a metalului, la care se adaugă extinderea și diversificarea geografică a debușeurilor externe, modernizarea formelor și tehnicilor de comercializare.

În agricultură sînt necesare măsuri pentru progresul rapid al întregii ramuri prin modernizarea bazei tehnico-materiale de tractoare și mașini agricole — pentru extinderea mecanizării recoltării — schimbări notabile în genetică, biologie, dezvoltarea mai rapidă a unor infrastructuri (sisteme de transport, depozitare etc.), management agricol.

Aplicarea fermă a autoconducerii și autogestiunii în sistemul de comerț exterior

REALIZAREA prevederilor planului pe 1982, ale planului cincinal, depinde și de activitatea organelor de conducere colectivă ale întreprinderilor, centralelor, ministerelor și ale celorlalte organe centrale care trebuie să acționeze cu fermitate pentru stimularea creativității maselor în scopul promovării exportului și reducerii importului. Aceasta presupune o activitate intensă pentru punerea în valoare a întregii experiențe și puteri de creație de care dispun toți oamenii muncii, specialiștii, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, asimilarea de produse și tehnologii noi, modernizarea celor existente, aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru organizarea superioară a exportului și importului, îmbunătățirea formelor și tehnicilor de comercializare etc.

Autogestiunea economico-financiară și valutară în comerțul exterior oferă condiții pentru creșterea exporturilor, stimulează eforturile pentru producerea și livrarea mărfurilor în condițiile de calitate, la termen și în modul de prezentare cerute de parteneri externi, concomitent cu grija sporită pentru adaptarea producției la cerințele și schimbările ce intervin pe piețele externe și pentru raționalizarea importurilor prin stabilirea unei relații nemijlocite între veniturile întreprinderii și încasările în valută pentru mărfurile exportate

ÎMBUNĂTĂȚIREA radicală a comerțului exterior al țării noastre, sporirea exporturilor și reducerea importurilor, reali-

zarea unei balanțe comerciale echilibrate sînt posibile în condițiile inițierii și continuării de acțiuni ferme, hotărîte pentru îndeplinirea planului pe anul 1982, pe întregul cincinal. În concluzie, principalele direcții în care se cere orientată activitatea în acest scop vor putea fi sintetizate în următoarele:

- perfecționarea planificării și organizării la toate nivelele a activității de producție pentru export, conducerea și coordonarea mai eficientă a activității de export-import;

- intensificarea măsurilor pentru modernizarea structurii producției pentru export, reducerii consumului de materii prime, materiale, energie și combustibil, realizarea programelor de creștere a producției de export în domeniul chimiei, metalurgiei, industriei materialelor de construcții, industriei forestiere, industriei construcțiilor de mașini și în alte domenii; Un rol important în acest sens îl au inovarea, soluțiile tehnologice noi, originale, care să rezolve problemele necesare folosirii raționale a resurselor materiale și umane, astfel încît progresul tehnic să slujească necondiționat progresul economico-social, fiind subordonat cerințelor reale ale economiei naționale;

- coordonarea mai bună a relațiilor între unitățile ce concurează la producția de mărfuri pentru export, intensificarea și îmbunătățirea cooperării dintre acestea, corelarea rațională a necesarului de import cu sarcinile din domeniul producției de export;

- acționarea cu toată fermitatea pentru a asigura contracte comerciale de lungă durată și de cooperare în producție pe baza unei solide fundamentări de marketing;

- asigurarea de mijloace de plată pentru toate importurile; (În planul pe 1982 au fost prevăzute în primul rînd, mijloacele de plată pentru importurile de materii prime și materiale);

- îmbunătățirea și completarea rețelei de comercializare externe și a rețelei de „service”; folosirea mai hotărîtă a zonelor libere, deschiderea de magazine și depozite de desfacere a mărfurilor în funcție de legislația țărilor respective și de eficiența operațiunilor; diversificarea formelor de comercializare, inclusiv folosirea comis-voiajorilor;

- diversificarea surselor de aprovizionare din import și a debușeurilor de export, reorientarea exporturilor noastre către țări din care ne procurăm materiile prime;

- un rol important în reducerea efortului valutar pentru transporturile internaționale de mărfuri are dezvoltarea parcului de mijloace de transport propriu.

„Economia românească are astăzi capacitatea de a asigura un comerț exterior larg și diversificat și, pe această bază, o balanță comercială echilibrată, mijloace de restituire și lichidare a datoriei externe”, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Pentru ca acest potențial să fie valorificat trebuie ca exportul, comerțul exterior în general, să devină problemă fundamentală a economiei, a producției în toate sectoarele de activitate, ea trebuie să stea permanent, zi de zi, în fața tuturor ministerelor și organelor centrale de coordonare, a tuturor oamenilor muncii.

Victor DANCIU

Primatul factorilor calitativi

(Urmare din pag. 4)

externe. Acest imperativ pune sarcina de a se acționa ferm pe toate treptele ierarhice pentru acoperirea integrală cu contracte a planului de export, pentru realizarea exemplară a producției de export. Rezultă astfel pentru unitățile economice obligația de a se acorda întreaga atenție adaptării operative a producției la cerințele pieței externe, diversificării zonelor geografice de contractare și a formelor de comercializare, creșterii continue a ponderii produselor cu grad ridicat de prelucrare. În același timp sînt necesare acțiuni hotărîte pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor. Se impune, de asemenea, o urmărire atentă a realizării acțiunilor de cooperare cu alte țări și a obiectivelor convenite cu organisme internaționale.

În consens cu cerințele punerii depline în valoare a factorilor intensivi ai reproducției, prevederile planului au în vedere sporirea accentuată a eficienței economice în toate sectoarele de

activitate. În anul 1982 creșterea productivității muncii în industrie va fi de 5,3%, iar reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă industrială va fi de 1,9 la sută, economiile ce se vor obține pe această cale urmînd să se realizeze în special pe seama micșorării cheltuielilor materiale.

Trebuie subliniat că realizarea echilibrului material și financiar avut în vedere pentru anul viitor impune realizarea resurselor în structura planificată, desfășurarea ritmică a aprovizării tehnico-materiale, încadrarea riguroasă în normele și normativele de consum și de stoc stabilite prin plan.

Creșterea proiectată a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor producției materiale asigură un spor al produsului social cu 4,5 la sută mai mare față de anul 1981, care urmează să se realizeze cu consumuri materiale mai mici, astfel încît ponderea cheltuielilor materiale în produsul social se va diminua. În aceste condiții s-a prevăzut

creșterea venitului național cu 5,5%.

Planul prevede măsuri pentru sporirea în continuare a bunăstării materiale și spirituale a populației. Potrivit programului de creștere a nivelului de trai, și în corelare cu evoluția planificată a indicelui de prețuri vor cunoaște o sporire atît veniturile reale ale țărănimii cît și ale personalului muncitor, vor crește corespunzător vinzările de mărfuri alimentare și nealimentare, prestările de servicii pentru populație, iar condițiile de viață ale populației vor fi influențate favorabil de construirea a 190 mii locuințe.

Relevînd principalele orientări, obiective și sarcini stabilite prin planul național unic pe anul 1982, precum și faptul că planul asigură prin construcția sa toate mijloacele materiale și financiare necesare, se impune subliniată necesitatea îndeplinirii exemplare a prevederilor planului. Aceasta solicită aplicarea riguroasă a noului mecanism economico-financiar în toate unitățile economico-sociale, munca disciplinată și fără preget a tuturor oamenilor muncii, o activitate superioară la fiecare loc de muncă.

Hotărârile Pleuarei C.C. al P.C.R. — un amplu program de acțiune

DEPISTAREA ȘI PUNEREA ÎN VALOARE A NOI SURSE DE ȚIȚEI

— Ce reflectă o analiză întreprinsă în unitățile Trustului petrolului
din Bolintin Vale —

ÎN TRE PROBLEMELE MAJORE ale dezvoltării economiei noastre naționale, ale realizării prevederilor de plan în actualul cincinal, la loc de frunte se află asigurarea, într-o măsură tot mai mare prin efort propriu, a bazei de materii prime și energetice. „Problema energetică și a materiilor prime — se subliniază în cuvântarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la ultima plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii — constituie factorul fundamental pentru realizarea planului, a hotărârilor Congresului al XII-lea, pentru dezvoltarea generală a patriei și ridicarea bunăstării generale a poporului”.

În acest context, depistarea și punerea în valoare a noi resurse de țiței, printr-o mai bună organizare a activității geologice, de foraj și extracție constituie o cerință prioritară. Eforturile colectivelor de oameni ai muncii din acest domeniu se cer mobilizate în prezent, mai mult ca oricând, pentru îndeplinirea ritmică, cantitativă și calitativă, a prevederilor de plan ce le revin. Ce rezultate au fost obținute în 1981 în unitățile Trustului petrolului din Bolintin Vale — județul Giurgiu, și ce măsuri și modalități de acțiune sînt prevăzute pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității în anul viitor?

- Primul an al cincinalului actual se încheie cu realizări însemnate în sporirea producției de țiței și gaze

datorită eforturilor conjugate ale geologilor, lucrătorilor din foraj și extracție din toate schelele trustului. Este de menționat faptul că Trustul petrolului din Bolintin Vale, unitate care asigură cel puțin 25% din cantitatea totală de țiței a României, își desfășoară activitatea în perimetrul a 8 județe ale țării (Giurgiu, Călărași, Ialomița, Teleorman, Dimbovița, Argeș, Brăila, Galați) și municipiul București — în care scop dispune de 7 unități de producție. Dacă în primul semestru din 1981 realizările la producția fizică (țiței extras, gazolină) se situau cu mult sub prevederi, în a doua parte a anului, începînd cu luna august și, mai ales, din luna octombrie, acestea nu numai că s-au înscris în sarcina de plan, dar au fost chiar mai mari (tabelul). Ilustrativ în acest sens este faptul că dacă în primele luni ale anului nivelul mediu zilnic de producție atingea circa 7 500 tone țiței extras, în lunile octombrie și noiembrie acesta a atins peste 8 700 tone/zi. Realizările deosebite au fost obținute și la producția de gaze, unde prevederile au fost depășite la nivelul trustului cu 60 959 mii mc.

Creșterea importantă a producției își găsește explicația în pregătirea mai bună a unor activități premergătoare procesului de extracție a țițeiului, în intensificarea sprijinului primit din partea întreprinderilor constructoare de mașini specializate în execuția de utilaje petroliere. În mod concret se cuvine a fi evidențiată activitatea de foraj pentru punerea în producție de noi sonde — domeniu unde, atît la nivelul trustului cît și al fiecărei unități cu astfel de activitate, prevederile de plan au fost cu mult depășite. Pe total trust au fost săpați, în plus față de plan 19 750 m, schele de foraj București depășind prevederile cu 12 825 m, iar schele de foraj-extracție Brăila cu 6 931 m. Aceasta a permis să fie date în producție un număr suplimentar de

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

47 sonde. Faptul în sine prezintă o deosebită importanță; noile sonde au permis realizarea unui plus de producție de 1 350 tone/zi țiței. Pe întregul an, din sondele noi se asigură realizarea a peste 250 000 tone țiței.

Ce a determinat, de fapt, depășirea prevederilor la capitolul sonde noi puse în funcțiune? În primul rînd, realizarea vitezei de lucru planificată a instalațiilor din dotare — atingîndu-se 1 447 m pe fiecare instalație. În al doilea rînd, reducerea sistematică a timpului neproductiv de la 28,6% în trimestrul I 1981 la 14,9% în trimestrul II și 12% în trimestrul III. Buna funcționare a instalațiilor se datorează grijii pentru o exploatare rațională, executării la timp a reparațiilor curente și capitale, creșterii gradului de calificare a cadrelor etc.

În același timp, merită relevată și atenția acordată de furnizorii de utilaje (întreprinderea „1 Mai”-Ploiești și întreprinderea de utilaj petrolier Tirgoviște) îmbunătățirii calității și performanțelor instalațiilor de foraj și respectării mai riguroase a contractelor economice privind livrarea acestora la termenele stabilite. De bun augur este și faptul că în ultimele luni din acest an intreruperile de curent electric au scăzut mult față de trecut, datorită măsurilor luate prin trecerea liniilor electrice de la 15 kW la 20 kW, a înlocuirii izolatoarelor slabi, a creșterii calitative a reparațiilor și reviziilor executate de către întreprinderea Energo-petrol.

Progrese deosebite au fost înregistrate

și în ce privește activitatea ce are ca scop punerea în evidență a noi surse de țiței. Astfel, planul pentru cercetare geologică a fost realizat în cele 10 luni ce s-au încheiat din acest an în proporție de 109,2%. Aceasta asigură atît pentru prezent cît și pentru perioada următoare condiții optime pentru săparea de sonde noi, care au întocmit în detalii documentațiile tehnico-economice de execuție. Au fost puse astfel în evidență însemnate acumulări de țiței și gaze pe noi structuri (la schele de foraj-extracție Brăila, la schelele Titu, Videle și Cartojani), care sînt estimate la peste 800 000 tone.

O atenție deosebită s-a acordat și acțiunii de creștere a factorului de recuperare a țițeiului din zăcăminte, fiind create condiții pentru realizarea tuturor indicatorilor și anume: sarcina de creștere a rezervelor de 4,6 milioane tone a fost depășită cu peste 2 milioane tone, volumul de fluide și de aer injectate a fost realizat integral, ceea ce a condus la obținerea unei producții suplimentare de 76,7 mii tone.

- Aportul sondelor vechi la sporirea producției de țiței poate și trebuie să fie mai consistent

prin grija ce se cere manifestată în toate schelele pentru reactivarea lor, prin intervenții și tehnologii avansate. Dacă în cazul unităților Trustului Bolintin Vale s-a acordat maximum de atenție pentru punerea în funcțiune a noi sonde, nu același lucru s-a manifestat și în cazul sondelor vechi — pentru menținerea producției la cote constante. Din analiza efectuată rezultă că sînt circa 90 sonde care așteaptă de mult intervenții, cît și un număr important de sonde cu producție foarte mică, căroră, prin aplicarea unor tehnologii adecvate, li se poate mări debitul de extracție. Situația respectivă a determinat ca la nivelul trustului coeficientul de exploatare al sondelor să se situeze la 0,825 față de 0,900 cît este stabil.

În schelele trustului în care s-a manifestat un interes sporit pentru buna funcționare a sondelor vechi, rezultatele sînt demne de menționat. Așa cum am putut desprinde din convorbirile avute cu specialiști și cadre de răspundere, în unele schele (îndeosebi Videle și Brăila) s-au aplicat un număr de peste 4 500 măsuri geologo-tehnologice cu un aport de producție de circa 125 000 tone țiței. Se desprinde astfel că, prin menținerea într-o stare corespunzătoare de funcționare a sondelor vechi, inclusiv a celor cu producție mai mică, aportul lor la creșterea cantităților de țiței extras, la îndeplinirea prevederilor de plan poate fi hotărîtor.

Repararea în timp cît mai redus a acestora, aplicarea unor tehnologii avansate de recuperare a țițeiului din zăcămint, sînt căi binecunoscute, dar care se impun a fi și utilizate ori de

Realizarea principalilor indicatori de plan pe luna octombrie 1981 și cumulată pe 10 luni

	Producția marfă		Producția netă		Productivitatea muncii		Cheltuieli la 100 lei producție marfă		Țitei extras		Gazolină		Gaze brute extrase	
	oct.	10 luni	oct.	10 luni	oct.	10 luni	oct.	10 luni	oct.	10 luni	oct.	10 luni	oct.	10 luni
Trustul petrolului														
Bolintin Vale	110,1	102,1	102,5	104,9	102,7	104,8	98,0	95,9	103,4	97,8	120,0	97,2	133,1	127,6

cîte ori nevoile o cer. Deși cu o anumită întârziere, la nivelul trustului s-a trecut totuși la aplicarea unor măsuri care să contribuie la îmbunătățirea activității în acest domeniu, prin mărirea numărului de brigăzi de intervenție, reparații capitale și probe de producție, extinderea unor tehnologii moderne etc.

Soluționarea altor neajunsuri însă necesită un sprijin operativ și eficient din partea unor colaboratori. Este vorba de lipsa unor piese de schimb pentru pompele de adîncime, și uneori, de calitate necorespunzătoare a aceloror primite de la diverși furnizori, de neaprovizionarea la timp cu conducte de diferite diametre, capete de erupție și pompare, pompe 5 x 10, țevi pentru conductele de amestec etc. Cu toate eforturile făcute de furnizorii de astfel de piese de schimb și subsansamble pentru ameliorarea situației (indeosebi în partea a doua a anului), aprovizionarea unităților petroliere rămîne încă departe de a fi soluționată corespunzător. Ținînd seama de cerințele crescînde ale lărgirii activității de punere în valoare a resurselor de țitei ale țării, ar fi util — sugerau mulți specialiști — ca la nivelul ministerului de resort să se organizeze unități producătoare de subsansamble și piese de schimb. Aceasta ar conduce la o mai mare adaptabilitate față de cerințe, ar facilita aplicarea unor inovații și invenții elaborate în diferite schele. Mai mult, s-ar crea condiții care să permită industriei constructoare de mașini să-și concentreze atenția spre diversificarea și modernizarea continuă a instalațiilor de foraj și extracție încît să acopere mai operativ solicitările interne și cele de export.

- **Specialiștii susțin că producția de țitei a țării poate crește mult dacă toți factorii implicați (de la cercetare-invenții-producție, pînă la constructorii de utilaje și furnizorii de chimicale) își vor amplifica și conjuga eforturile pe un plan bine direcționat.**

Sînt în această privință o serie de realizări pozitive obținute, mai ales, în ultimele luni ale acestui an (depășirea planului la punerea în funcțiune de noi sonde, reducerea costului pe metru forat, extinderea unor tehnologii avansate etc.), care se cer desigur amplificate. De altfel, pentru trimestrul IV al anului, au fost prevăzute măsuri pe linia extinderii unor acțiuni eficiente cum sînt: săparea a încă 45 sonde noi, care vor asigura o producție de 22.500 tone țitei, efectuarea a 30 operații de consolidări cu cuarț la sondele cu viituri de nisip și a 102 operații de tratamente la sondele cu aflus redus de țitei, executarea a 33 operațiuni de fisurări cu emulsie inversă etc. Merită subliniat faptul că o bună parte din măsurile respective au și fost îndeplinite.

Dar, pentru a se asigura creșterea producției de țitei la nivelul planului și chiar peste acesta se cere intensificat sprijinul care se acordă unităților

trustului. Ne referim îndeosebi la livrarea mai operativă de către furnizori (datele prevăzute în contractele încheiate au fost de mult depășite) a unor utilaje de strictă necesitate. Este vorba de pompele hidrostatice, supape Camco, sape de foraj cu role, stabilizatori și corectori care se fixează pe garnitura de foraj, burlane de tubaj, diferite chimicale etc.

Sînt și cazuri însă cînd și unitățile trustului întîrzie aplicarea unor măsuri cum sînt introducerea proceselor de injecție cu apă și polimeri la Bordei Verde, experimentul de combustie subterană (schela Brăila), experimentul de injecție cu soluții micelare la zăcămintul sarmațian (schela Titu) etc. Toate acestea, desigur, au avut și au influențe negative în activitatea de sporire mai rapidă a producției de țitei, de acoperire, în fapt, a cerințelor economiei naționale.

Se impune, de asemenea, intensificarea lucrărilor de cercetare pentru descoperirea de noi resurse prin executarea într-un termen mult mai redus a prospecțiunilor seismice pe zone încă neatacate. Totodată, este necesar să fie îmbunătățită eficiența lucrărilor geologice prin creșterea numărului de operații cu probatoarele de strat în timpul forajului, generalizarea efectuării înregistrărilor electrometrice etc.

În domeniul investițiilor, deși s-au obținut realizări importante (planul realizat în proporție de 109%, din care la construcția-montaj 100%, iar la puneri în funcțiune 110,5%), s-au manifestat pe parcursul anului o serie de deficiențe — întîrzieri în finanțarea și punerea în funcțiune a unor lucrări cauzate de nepredarea la termen la montaj a diferitelor utilaje, insuficienta aprovizionare cu țevi și vane de oțel, lipsa unor mijloace de transport, neajunsuri în organizarea șantierelor de către constructor etc. Ținînd seama de faptul că s-a intrat în lunile de iarnă, cînd activitatea constructorului este stînjinită de intemperii, nerealizarea ritmică și la termen a unor lucrări influențează de asemenea negativ posibilitățile de obținere a unor cantități suplimentare de țitei. Intensificarea activității constructorului, acordarea unei importanțe deosebite efectuării lucrărilor privind asigurarea exploatarei prin gaz-lift a sondelor planificate (la Oprișenesti și Cartojani), a celor privind mărirea capacității de tratare a țiteiului (la Blejești), cît și a celor pentru colectarea și depozitarea produselor (la Ileana) este de natură să sprijine eforturile petroliștilor de a recupera, în timpul scurt ce a mai rămas din acest an, din nerealizările primului semestru.

Sînt, fără îndoială, și alte aspecte nu mai puțin importante, cum ar fi stăvîlirea fluctuației cadrelor. Eforturile făcute de trust, de fiecare unitate în parte, au condus la crearea unor condiții mereu mai bune de muncă și viață pentru întregul personal muncitor. Ținînd seama de dispersia mare în care se află obiectivele de lucru, au fost

asigurate microbuze care asigură la fața locului aprovizionarea cu alimente, au fost organizate campuri dormitor, bucătării în sectoarele mai compacte; au fost puse la dispoziție radiouri pentru dormitoare, biciclete pentru cei ce locuiesc la distanțe nu prea mari etc. La toate acestea se adaugă îmbunătățirea activității de protecție a muncii, sporirea ciștigurilor ca urmare a îndeplinirii și depășirii planului, a sporului acordat pentru munca de noapte și depărtare față de localități etc. Ca atare se constată o creștere a stabilității cadrelor față de anii trecuți, dar procentul fluctuației se menține încă la un nivel ridicat, ceea ce afectează ritmul lucrărilor, buna activitate a unor brigăzi la sonde etc. Iată de ce trebuie desfășurată o activitate mai susținută pentru ridicarea răspunderii, pentru rezolvarea operativă a unor cerințe justificate, pentru intensificarea asistenței tehnice și a muncii politice; de altfel, unele măsuri stabilite în schele pentru viitor au în vedere asemenea acțiuni.

- **1982, un an în care întreaga activitate a petroliștilor se va desfășura la un nivel superior**

ca urmare a măsurilor eficiente stabilite (în parte și aplicate) în acest scop. Evaluînd în mod realist resursele și posibilitățile interne de sporire mai rapidă a producției de țitei, în condițiile creșterii eficienței economice a activității de foraj și extracție, petroliștii trustului Bolintin Vale, răspunzînd chemării adresate de secretarul general al partidului la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, și-au stabilit un amplu program de perspectivă orientat, în principal, spre:

— **intensificarea lucrărilor de cercetare pentru descoperirea de noi resurse, care să asigure creșterea cantităților de petrol și gaze extrase prin:** continuarea executării prospecțiunilor seismice în zonele Hirlești-Ciolănești-Tătăraști, Călugăreni-Videle, Frumușița-Băneasa-Galați, Călărași-Slobozia etc.; grăbirea ritmului lucrărilor de foraj și probe de producție pe zonele cu cea mai bună perspectivă pentru hidrocarburi (sondele de la Umbrărești, Vultur, Căscoarele, Hirlești, Giurgiu) etc.;

— **îmbunătățirea tehnologiilor de foraj și realizarea vitezei planificate prin reconsiderarea programelor de construcție în funcție de solicitările schelelor de extracție, îmbunătățirea parametrilor schelelor de foraj (mărirea lungimii prăjinilor grele de la 75 la 100 m pe fiecare instalație și rigidizarea acestora prin stabilizatori, generalizarea aplicării forajului cu gel și optimizat etc.), folosirea fluidelor de foraj în funcție de cerințele fiecărei structuri în parte etc.;**

— **sporirea coeficientului de exploatare a sondelor și reducerea numărului intreruperilor în funcționare, printr-o mai bună organizare a activității de in-**

**Vasile BOESCU
Corneliu BĂRNEA**

(Continuare în pag. 27)

Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. — un amplu program de acțiune

ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR ECONOMICE PE 1982, CONDIȚIE ESENȚIALĂ ÎN APROVIZIONAREA ȘI DESFACEREA RITMICĂ A PRODUCȚIEI

SPORIREA EFORTURILOR pentru asigurarea în fiecare unitate economică a tuturor condițiilor necesare pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan pe acest an și pregătirea temeinică a producției pe 1982 trebuie să includă, ca o componentă de bază perfecționarea continuă a raporturilor contractuale de aprovizionare tehnico-materială și de desfăcere a producției. Așa cum reiese din cuvântarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, asigurarea și întărirea disciplinei contractuale face necesar ca, pe toate treptele organizatorice — întreprindere, centrală, minister — să se acționeze ferm pentru respectarea integrală a obli-

gațiilor privind încheierea și executarea contractelor economice, reducerea duratelor de aprovizionare-fabricație-desfăcere și accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, utilizarea cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești.

În acest cadru, prezentăm o analiză a modului de funcționare a mecanismului aprovizionare-desfăcere, efectuată în unități ale Centralei industriale de prelucrare a cauciucului și maselor plastice, în scopul de a scoate în relief modalitățile de sporire a contribuției activității de încheiere și executare a contractelor economice la realizarea integrală a sarcinilor de plan pe acest an și la pregătirea temeinică, fundamentată, a producției pe 1982.

Cum poate fi îmbunătățită livrarea materialelor către beneficiari

REALIZAREA INTEGRALĂ a planului producției fizice pe acest an și pe întregul cincinal are ca o cerință de bază aprovizionarea ritmică a întreprinderilor cu materii prime și materiale, în cantitățile și la termenele prevăzute în contractele încheiate cu furnizorii. La nivelul Centralei, pe cele 11 luni ale anului 1981, planul producției fizice la produsele din mase plastice a fost realizat în proporție de 84,9% la prelucrate din policlorură de vinil, 87,5% la prelucrate din polietilenă, 58,3% la prelucrate din polistiren, iar la anvelope în proporție de 98,0%, din care grupa de anvelope de camion 91,7% și cele de tractor 72,5% — evident cu influențe negative corespunzătoare asupra onorării integrale, la vreme, a contractelor de desfăcere către beneficiari.

Aceste nerealizări au ca o cauză de bază, alături de unele neajunsuri proprii, greutatea înregistrată în asigurarea bazei materiale a planului la prelucrate din mase plastice de către principalii furnizori de materii prime, respectiv combinatele petrochimice (Pitești, Brazi, Borzești și „Solventul”-Timișoara), precum și punerea în funcțiune cu întârziere a întreprinderii de anvelope Zalău.

Data fiind influența însemnată pe care o are factorul asigurarea bazei materiale, o importanță deosebită o capătă identificarea — pe baza analizei neajunsurilor semnalate în 1981 în aprovizionarea cu materii prime — a modalităților concrete de acțiune capabile să contribuie, printr-o mai bună aprovizionare, la realizarea producției fizice. Printre ele cele mai importante sînt:

- stabilirea mai riguroasă în cadrul repartițiilor, a furnizorilor și a posibilităților lor reale de livrare, printr-o analiză mai aprofundată efectuată de către organele de sinteză, ministerul tutelar și de coordonator de bilanț. O asemenea acțiune este necesară pentru a se înlătura apariția unor neajunsuri generate de faptul că, în 1981,

de pildă, Centrala industrială de rafinare și petrochimie din Brazi adăptă întreprinderilor de prelucrare de mase plastice, la începutul anului, o repartiție de 5 000 tone granule polietilenă, prevăzind ca furnizor Combinatul petrochimic Timișoara, dar această unitate nu a avut create condiții pentru intrarea în funcțiune a unor noi capacități și deci nu a livrat nimic din cantitățile prevăzute:

- respectarea mai judicioasă a termenilor din contractele încheiate, recuperarea restanțelor în livrarea de către furnizori a anumitor materii prime. Este vorba, între altele, de 7 192 tone plastifiant diociftalat neprimite în acest an de la întreprinderea „Solventul”-Timișoara, de 673 tone polistiren antisoc nelivrate de Combinatul petrochimic Pitești, de 442 tone sîrmă talon nelivrate de Combinatul metalurgic din Cimpia Turzii, furnizori care trebuie să acționeze mult mai consecvent pentru a-și onora obligațiile care condiționează direct la beneficiari realizarea planului la toți indicatorii;

- sporirea operativității cu care se asigură și se dimensionează repartițiile de materii prime și materiale: la țesături tehnice EP 250, EP 400 pentru fabricația benzilor de transport din cauciuc de exemplu, față de cerințele combinatele de articole tehnice din cauciuc Jilava, Pitești și Tg. Jiu, s-a primit abia în luna iulie a.c. o cotă de 650 000 mp (suplimentată de către Ministerul Aprovizionării în luna iunie a anului de plan), cantitate pe care însă întreprinderea furnizoare ale Centralei industriale bumbacului nu o pot realiza, afectînd producția fizică de benzi pentru industria minieră și constructoare de mașini;

- realizarea prevederilor din contractele de aprovizionare nu numai la tonaj, dar și la toate sortimentele. Aceasta deoarece în anul curent mari greutăți ne-a creat furnizorul de cord metallic — întreprinderea de sîrmă și prelucrate din sîrmă din Buzău care, deși depășește planul de livrare al cordului metallic la tonaj, nu-l respectă la sortimentele S 132 și S 134, ceea ce creează în prezent întreprinderii de

anvelope „Victoria”-Florești și celei din Zalău mari greutăți în realizarea producției fizice de anvelope de camioane pentru industria constructoare de mașini, transporturi și agricultură;

- o deosebită importanță pentru asigurarea temeinică a bazei tehnico-materiale a producției pentru 1982 o reprezintă termenele de finalizare și gradul de fundamentare al acțiunii de întocmire a necesarului de aprovizionat, în anul anterior celui de plan. Conform metodologiei actuale operația de contractare trebuie să se efectueze cu cel puțin 6 luni înainte de începerea fabricației efective, respectiv în cursul trimestrului III al anului premergător celui de plan, concomitent cu elaborarea lucrărilor de plan, iar necesarul de aprovizionat în luna aprilie a aceluiași an. Dar, resursele de materii prime pe întreprinderile furnizoare și cerințele unităților noastre ca beneficiari nu au putut fi definitive, de către minister și organele de sinteză, într-o variantă actualizată a planului de producție pe 1982 care să precizeze toate informațiile necesare, decît în luna noiembrie 1981.

În aceste condiții este clar că elementele care au stat la baza calculului necesarului de plan în luna aprilie 1981 creează în continuare unele neajunsuri în acțiunea precontractuală. Aceasta deoarece, cum s-a întîmplat și în anul 1981 în cadrul unor dintre unitățile economice furnizoare de materii prime și îndeosebi la Combinatul petrochimic Brazi și „Solventul”-Timișoara, unități furnizoare de granule de polietilenă, la întreprinderea de fire sintetice Roman, furnizoare de rețele cord din relon, Combinatul metalurgic Cimpia Turzii, furnizor de cabluri metalice etc., la termenele de punere în funcțiune s-au înregistrat mari restanțe la unele noi capacități sau mai bine spus ele nici nu au fost puse în funcțiune. În această situație Centrala de prelucrare a cauciucului și maselor plastice, în calculul necesarului de aprovizionat a luat, ca resurse, unele cantități de materii prime de pe capacități de producție care nu au putut fi finalizate la vreme.

Ceea ce este de reținut din expe-

riența ultimilor ani este că un necesar de aprovizionat real trebuie fundamentat pe prevederi actualizate ale planului anual de producție, în conformitate cu stadiul realizării efective a diferitelor resurse și cerințe. Pentru viitor ar fi necesar ca de o asemenea variantă actualizată a planului de producție întreprinderile să poată beneficia atunci când elaborează calculele pentru dimensionarea necesarului de aprovizionat, în anul anterior celui de plan.

Nominalizarea și contractarea producției, finalizate cât mai operativ

PENTRU CA întreprinderile Centralei de prelucrare cauciucului și maselor plastice să-și poată mobiliza chiar din primele zile ale noului an de muncă toate posibilitățile și rezervele de care dispun — tehnice, umane și materiale, în vederea realizării ritmice a sarcinilor de producție — este necesar ca ele să-și precizeze în amănunt producția fizică, sortimentele ce urmează a le fabrica, respectiv să-și nominalizeze producția. Această operație este deosebit de importantă atât pentru eşalonarea producției în funcție de nevoile beneficiarului, cât și pentru întocmirea specificațiilor de materii prime și materiale, în așa fel încât să existe o deplină concordanță între necesarul de aprovizionat și nevoile stricte ale producției, pentru a nu crea stocuri supra-normative purtătoare de dobinzi.

Dealtfel, marea majoritate a întreprinderilor centralei noastre și-au nominalizat producția anului 1982. Astfel, întreprinderile de anvelope „Danubiana”, „Victoria” și Zalău au nominalizat producția 100 la sută, iar întreprinderile de articole tehnice din cauciuc în proporție de 95,2%, această din urmă situație apărând din necesitatea lăsării unei marje de adaptare a planului la cerințele beneficia-

rilor și, îndeosebi, a unor unități ale industriei constructoare de mașini, care și-au creat un obicei de a veni prin luna februarie a fiecărui an cu o nouă specificație a necesarelor de aprovizionat.

În domeniul contractării produselor cu beneficiarii pentru 1982 întreprinderile centralei noastre acuză și alte neajunsuri, greutăți, ceea ce face ca, la ora actuală, acțiunea să nu fie în întregime încheiată. Aceasta datorită — alături de unele lipsuri proprii în dimensionarea judicioasă la nivelul cerințelor reale ale producției, a necesarului de aprovizionat — și întârzierilor în emiterea specificațiilor de către ministerele și centralele beneficiare a cotelor alocate cit și în transmiterea de comenzi la întreprinderile furnizoare. Așa, bunăoară, Centralele industriale de autocamioane și cea de tractoare din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini precum și Centrala de transporturi auto au specificat cota de anvelope pe tipodimensiuni de-abia la începutul lunii noiembrie și aceasta după insistente intervenții directe ale noastre și ale Ministerului Aprovizionării. Evident că asemenea neajunsuri au făcut ca la întreprinderile centralei de prelucrare a cauciucului și maselor plastice, contractarea produselor pe 1982 să se realizeze parțial (așa cum rezultă din tabel).

Așadar, în timp ce repartițiile au fost emise de coordonatorul de balanță aproape integral pentru toate produsele, totuși întreprinderile centralei și îndeosebi cele de articole tehnice din cauciuc au contractat parțial produsele — C.A.T.C. Pitești în proporție de 80%, iar Combinatul din Jilava-București doar în proporție de 38%. La întreprinderile de mase plastice întârzierea în contractarea produselor este influențată — alături de unele neajunsuri proprii în respectarea disciplinei precontractuale — de întârzieri în de-

Sortimentul	Anul 1982	
	Repar-tizat	Contra-tat (la intern)
Anvelope		
I.A. Danubiana	100	95
I.A. Victoria	100	95
I.A. Zalău	100	90
Articole tehnice din cauciuc		
C.A.T.C. Jilava	100	38
C.A.T.C. Pitești	100	80
C.A.T.C. Brașov	100	52
Prelucrate mase plastice		
— P.V.C.		
I.P.M.P. București	100	76
I.P.M.P. Buzău	100	31
I.P.M.P. Iași	100	45
I.P.M.P. Focșani	100	62
— Polietilenă		
I.P.M.P. București	90	75
I.P.M.P. Buzău	80	57
I.P.M.P. Iași	80	60
I.P.M.P. Focșani	80	25

finitivarea balanțelor produselor de către Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Aprovizionării și de aici întârzieri în emiterea repartițiilor pe beneficiari, îndeosebi la prelucrate din polietilenă.

În acest cadru, apare necesară, pentru executarea întocmai a volumului producției fizice și marfă planificat pe 1982, amplificarea preocupărilor în toate întreprinderile centralei pentru încheierea de contracte economice de desfacere, care să fie fundamentate pe o producție pentru care materiile prime sînt din timp asigurate prin contracte de aprovizionare bine corelate sub aspectul termenelor de livrare, cu procesul de fabricație.

Ion VELICAN

director comercial al Centralei industriale de prelucrare a cauciucului și maselor plastice

COMENTARIU LA UN GRAFIC

De ce restanțe la producția fizică?

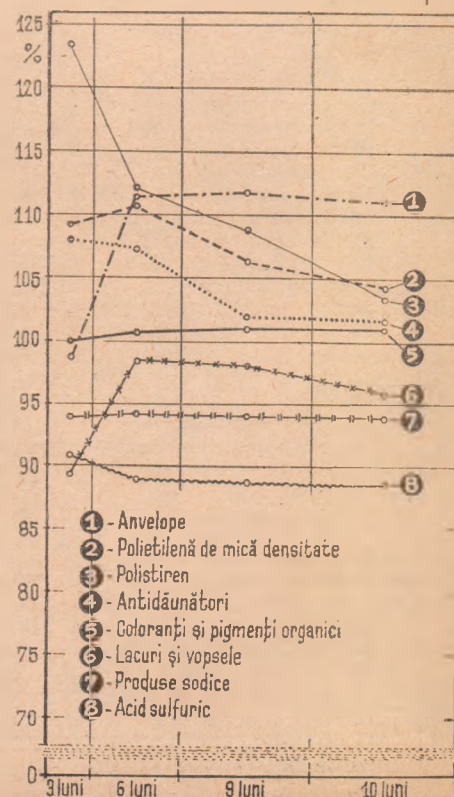
ÎN PRIMELE 10 luni din acest an, planul de producție la principalele produse chimice a fost realizat sau chiar depășit: polietilenă de mică densitate (+3687 t), polistiren (+991 t), anvelope (+200 mii buc.), coloranți și pigmenți organici (+100 t), antidăunători (+321 t), acrilonitril (+2250 t) ș.a. Este de remarcă faptul că la majoritatea produselor s-au înregistrat depășiri încă din primele luni ale anului, consecință a preocupării unităților de producție pentru utilizarea cit mai deplină a capacităților, a materiilor prime, a forței de muncă. Nu în aceeași situație se află însă alte produse chimice, cu toate că și ele prezintă o deosebită importanță pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a economiei. Așa este cazul cu etilena, lacuri și vopsele, îngrășăminte chimice, acid sulfuric, produse sodice — sortimente unde planul pe 10 luni din 1981 este rămas în urmă cu procente însemnate. Din analiza cauzelor care au

determinat restanțele respective, se desprind înainte de toate cele care privesc defecțiunile în funcționarea unor instalații, îndeosebi a celor de amoniac și îngrășăminte chimice (instalațiile de electroliză de la Combinatul petrochimic Borzești și cele de fabricație a acidului sulfuric de la unitățile din Năvodari, Turnu Măgurele etc.). Eliminarea unor asemenea defecțiuni cu consecințe nefavorabile asupra îndeplinirii planului de producție se poate obține numai prin măsuri organizatorice vizînd respectarea proceselor tehnologice, respectarea graficelor privind reparațiile și întreținerea mașinilor și a instalațiilor, întărirea echipelor de întreținere cu cadre bine pregătite profesional, asigurarea pieselor de schimb în cantitățile și sortimentele necesare.

Pentru ca pînă la sfîrșitul anului planul de producție să fie realizat integral la întreaga gamă de produse din nomenclatorul Ministerului Industriei Chimice, este necesar ca centra-

lele și întreprinderile din subordine să ia măsuri hotărîte pentru utilizarea deplină a liniilor și instalațiilor, printr-o mai riguroasă organizare și programare a producției, prin mai buna aprovizionare a locurilor de muncă cu materii prime, domeniu în care se cere o mai strînsă cooperare cu furnizorii potențiali, prin mai buna valorificare a resurselor disponibile.

Evoluția realizării producției pe 10 luni din acest an la unele din principalele produse ale industriei chimice

Rolul relațiilor de colaborare și cooperare în organizarea și funcționarea industriei mici (I)

PLANUL de dezvoltare economico-socială pe anul 1982, recent legiferat de Marea Adunare Națională, are ca un obiectiv central mobilizarea tuturor resurselor în vederea îndeplinirii programelor de dezvoltare și de ridicare a nivelului de trai al întregului popor. Corespunzător creșterii producției materiale, planul prevede o sporire cu 5,5% a venitului național și, pe această bază, întărirea în continuare a veniturilor populației. Pentru ca aceste venituri să fie acoperite în întregime cu mărfuri și servicii, conducerea partidului a indicat ca, alături de ramurile industriei republicane, **industria mică și cooperarea să acționeze pentru ca, valorificând într-o mai mare măsură materiile prime și materialele din producția internă, să lărgască gama de produse și servicii destinate satisfacerii în bune condiții a nevoilor populației.** Congresul cooperăției meșteșugărești, precum și cel al cooperăției de consum ce vor avea loc în ianuarie, situează în centrul dezbaterilor această problematică de larg interes economic și cetățenesc.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, din 24 noiembrie a.c., îndeplinirea prevederilor planului pe 1982 cere o **îmbunătățire continuă a planificării și conducerii întregii activități.** Necesitate ce îmbracă aspecte deosebite în cazul industriei mici, ținând seama de posibilitățile create prin noul cadru normativ și organizatoric în care aceasta își desfășoară activitatea, de dinamica deosebit de accelerată pe care ea urmează să o realizeze în actualul cincinal, de complexitatea problemelor pe care le pun coordonarea și direcționarea unitară a eforturilor într-un sector ce cuprinde deopotrivă unități în subordinea organelor locale ale administrației de stat, ale cooperăției meșteșugărești, de consum și agricole, ca și ateliere ale micilor meșteșugari.

Legea nr. 2/1980 cu privire la dezvoltarea industriei mici a investit consiliile populare cu răspunderea pentru buna organizare a activității unităților de producție și de prestări de servicii, pentru valorificarea eficientă a resurselor materiale și de forță de muncă, în vederea satisfacerii din ce în ce mai bune a cerințelor populației. Anul 1981 a marcat un pas hotărâtor în îndeplinirea acestor atribuții, materializarea a numeroase inițiative, identificarea și exploatarea a noi posibilități. Deosebit de semnificative sînt conturarea, testarea și afirmarea unor elemente ce tind să se constituie într-un sistem original și eficient de relații de colaborare și cooperare definitive pentru structura de organizare, conducere și funcționare a industriei mici. Sînt semne ale startului spre o calitate nouă, superioară cu profunde implicații pozitive pe plan economic și social. Este pe deplin oportun ca formele ce apar și care își demonstrează șansele de viabilitate să fie promovate cu curaj și tenacitate, sprijinite dinăuntru și din afara sistemului, pentru ca rezultatele să se ridice la cota necesităților în continuă creștere ale societății noastre.

Vom exemplifica, în cele ce urmează, cu aspecte din experiența a 5 județe: Olt, Bihor, Iași, Argeș, Cluj.

Arie largă de conlucrare a consiliilor populare cu diferite organisme din teritoriu

ÎN MAGISTRALA expunere la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, din 25—26 noiembrie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou sarcinile de mare importanță ce revin organelor locale — consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale — în buna desfășurare a activității economice pe plan teritorial, în conformitate

cu prevederile legilor, cu măsurile privind autoconducerea, autoaprovizionarea și autogestiunea. Între aceste sarcini, pe un loc de frunte se înscrie dezvoltarea eficientă a producției și prestărilor de servicii în industria mică.

Programele unitare în acest domeniu pentru actualul cincinal — elaborate și aprobate în fiecare județ, cu participarea tuturor organelor și unităților interesate — prevăd creșteri importante ale volumului activității, care în anul 1985 urmează să ajungă, ca valoare raportată la un locuitor, la 3 758 lei în Olt, 4 081 lei în Argeș, 5 025 lei în Bihor, 2 736 lei în Iași etc. Rezultatele obținute în primele 11 luni ale anului în curs arată tendința de depășire a nivelurilor preconizate, astfel încît, punîndu-se la maximum în valoare posibilitățile existente și cele ce vor mai fi create, să se accelereze în toate județele atingerea cifrei stabilite pentru perspectivă de Congresul al II-lea al consiliilor populare: 5 000—6 000 de lei pe locuitor. Totodată se vădește capacitatea industriei mici de a obține indicatori de eficiență economică ce o situează alături de ramuri mai bine dotate și cu avantajul unei producții de serie, superior organizate.

În județul Cluj, de pildă, pe 9 luni: productivitatea muncii — 65 840 lei/persoană; cheltuieli totale la 1 000 de lei producție+prestații — 883,1 lei, din care cheltuieli materiale 452,4 lei; la 1 000 de lei fonduri fixe — o valoare de producție+prestații — 1 159,5 lei, beneficii de 66,6 lei.

Regăsim în această evoluție pozitivă și efectul măsurilor luate de către consiliile populare județene pentru organizarea rezolvării, în structura existentă a aparatului lor, a problemelor legate de elaborarea lucrărilor de plan în profil teritorial pentru industria mică și urmărirea realizării sarcinilor, respectiv de urmărirea îndeplinirii planului unităților, coordonarea făcînduse prin sectoarele de resort (planificare teritorială; planificarea economiei locale) ale secțiilor de planificare-dezvoltare-organizare. Aceste sectoare colaborează îndeaproape cu compartimentele de planificare ale uniunilor cooperatiste și direcției agricole, cu cele din unități.

Secția de planificare a județului Iași apelează la metode participative pentru rezolvarea unor probleme de conținut. Pe lângă convocarea reprezentanților acestor compartimente la dezbateri în vederea consultării, expunerii punctelor de vedere și găsirii celor mai potrivite soluții, s-a recurs și la constituirea unor grupe de lucru, formate din specialiști în domeniul respectiv, care lucrează pe bază de tematici și programe aprobate. Antrenarea cadrelor de specialitate, care cunosc în detaliu situația concretă a subramurilor și a unităților, a permis ca în județul Olt, la desfășurarea în profil teritorial a indicatorilor de plan propuși de uniunile județene a cooperativelor meșteșugărești și a celei de consum, de direcția generală pentru agricultură și industria alimentară și de unitățile consiliilor populare, la stabilirea nivelurilor pe fiecare oraș și comună să se țină seama de încărcarea corespunzătoare a capacităților de producție, de resursele existente pe plan local și de gradul de acoperire a necesarului din fondul central, de diversificarea producției de bunuri de consum și servicii.

O influență decisivă a avut și antrenarea, în activitatea de stabilire a direcțiilor și nivelurilor de dezvoltare, a unor organisme județene larg reprezentative: comisia de planificare teritorială, comisia de coordonare a producției bunurilor de larg consum, consiliul pentru coordonarea și îndrumarea activității de aprovizionare și prestări de servicii către populație. Reunind deputați, cadre de conducere, specialiști, reprezentanți ai consumatorilor, acestea aduc la masa comună a colaborării nu numai puncte de vedere și sugestii, ci și sprijin în inițierea, realizarea și urmărirea unor acțiuni concrete.

În Bihor, membrii comisiei de planificare teritorială sînt reparați pe unități ale industriei mici, unde țin legătura cu compar-

Inițiative, rezultate, perspective

Dezvoltarea capacităților de producție și servicii

BIHOR ■ Industria mică deține o pondere de circa o zecime în producția-marfă industrială a județului ● Anul acesta, cooperativele meșteșugărești au asimilat peste 400 de produse noi, cu caracteristici îmbunătățite, au introdus încă 12 activități în gama prestațiilor de servicii, au deschis 22 de unități în noile ansambluri de locuințe din orașele județului ● Celor 789 de unități de producție și prestări de servicii din mediul rural, existente în prezent, cooperarea de consum le va adăuga, până la finele cincinalului, încă 310, ținând seama de solicitările consiliilor populare comunale. Vor fi astfel atrași în munci permanente peste 4309 de lucrători, în majoritate femei (din care circa 450 cu muncă la domiciliu), față de 3170 în prezent. Se va extinde darea unor unități în gospodărirea și gestiunea unor persoane fizice (actualmente, această formă se aplică la peste 50 de unități).

OLT ■ Uniunea județeană a cooperativei de consum a înființat anul acesta 54 noi unități de producție sau prestări de servicii, în principal pentru valorificarea materialelor recuperabile și refolosibile ● Se prevede ca în anul 1985, în județ să funcționeze peste 1800 de unități (formații de lucru) ale industriei mici, din care mai mult de 1500 în mediul rural; 2200 de persoane (față de 530 în anul trecut) vor executa prin muncă la domiciliu produse, lucrări și servicii pentru populație.

CLUJ ■ Circa 31000 de persoane lucrează în cele 1749 de unități ale industriei mici, care funcționează în toate cele 80 de localități ale județului.

IASI ■ Personalul antrenat în activitățile de industrie mică va crește, în actualul cincinal, cu 49%, ponderea lui în totalul personalului muncitor din județ ridicându-se de la 8,8% în 1980, la 12,5% în 1985.

ARGES ■ Consiliul popular județean a luat măsuri pentru stimularea extinderii producției și prestațiilor de servicii în atelierele proprii ale micilor meșteșugari. Numărul acestora se ridică în prezent la circa 1700, iar volumul anual al activității depășește 30 milioane de lei ● 50 de mici unități, cu volum de activitate redus, au fost predate — pe bază de contract — în gospodărirea și gestiunea unor persoane fizice, între care și pensionari ● Peste 2000 de persoane — în majoritate femei, pensionari, invalizi — mai cu seamă în localitățile rurale, participă prin muncă la domiciliu la executarea de produse și prestarea de servicii.

timentul plan, ajută la elaborarea de studii, la organizarea sistemului de urmărire a realizării sarcinilor. Comisia județeană Olt de coordonare a producției bunurilor de larg consum a analizat stadiul atins și a stabilit măsuri de îmbunătățire în legătură cu: dezvoltarea producției de industrie mică și artizanat în cooperativele meșteșugărești, de consum, agricole și în asociațiile intercooperatiste; nivelul calitativ al produselor destinate populației; extinderea muncii la domiciliu ș.a. Colectivele de lucru ale comisiei de planificare teritorială Iași au întreprins acțiuni comune cu cabinetul județean de organizare economico-socială, stabilind elemente de cercetare socio-economică în vederea elaborării unui model de dezvoltare pe ansamblul județului și pe microzone de polarizare, având ca temă de bază mica industrie. O formulă interesantă a fost pusă la punct în județul Cluj; un colectiv pentru coordonarea activității de dezvoltare a industriei mici, condus de prim-vicepreședintele comitetului executiv al consiliului popular și funcționând cu 4 subcolective pe domenii — ceea ce conferă preocupărilor un caracter mai ordonat, un plus de permanență, de însușirea a eforturilor, de garanție a îndeplinirii măsurilor stabilite.

Fără a suplini pe deplin necesitatea unui sector special profilat, la consiliul popular județean, pentru coordonarea întregii activități de industrie mică din teritoriu — necesitate relevată în repetate rânduri în revista noastră — astfel de modalități de cuprindere corelată a problemelor și-au demonstrat utilitatea de necontestat.

Lunar, în județul Cluj se organizează, pe grupe de 10—15 localități, întâlniri de lucru la care participă vicepreședinții comitetelor sau birourilor executive ale consiliilor populare orașenești și comunale, cadre de conducere și din aparatul secțiilor planificare și teh-

nic-investiții, al administrației financiare, al direcției comerciale, care dezbate problemele legate de îndeplinirea planului și găsească soluții; pe de altă parte, au loc întâlniri ale lucrătorilor secției județene de planificare cu conducerea liceelor industriale, discutându-se orientarea microproducției în atelierele-școală, diversificarea ei, necesitățile legate de baza materială pentru realizarea volumului și sortimentelor prevăzute. Sectorul de planificare teritorială de la Consiliul popular al județului Bihor organizează trimestrial analize axate pe aspecte de actualitate ale îndeplinirii programului unitar: înființarea și amplasarea de noi unități, îmbunătățirea și lărgirea gamei serviciilor în noile ansambluri de locuințe, soluții de rezolvare a solicitărilor de prestări de servicii în comune unde nu funcționează unități specializate etc.; la nivelul consiliilor populare ale comunelor, orașelor, municipiului Oradea se analizează, cu aceeași periodicitate, îndeplinirea indicatorilor de plan ai industriei mici pe plan local.

Dar sistemelor informale, ca auxiliare ale conducerii, li se pot delega competențe, nu însă autoritate și responsabilitate în sensul strict al cuvântului. De aceea, controlul rămâne o funcție esențială în îndeplinirea atribuțiilor consiliilor populare privind organizarea activității industriei mici din teritoriu. Analizele periodice în sesiuni ale consiliilor populare județene (Arges), în sedințe de comitet sau birou executiv (Olt, Bihor) constituie bune prilejuri de reglare pe parcurs a îndeplinirii programelor unitare, de intervenție pentru remedierea unor abateri față de direcțiile stabilite, pentru recuperarea unor rămăneri în urmă. Un plus considerabil de eficiență se obține atunci când se organizează un astfel de control raportat nu numai la situația globală, ci și pe verticala ierarhică și pe domenii de detaliu.

Pentru a asigura baza informațională indispensabilă exercitării controlului și adoptării deciziilor, apare necesar ca în sistemul raportărilor statistice să fie incluși și indicatorii utilizați în planificarea în profil teritorial, astfel încât la nivelul județului să se cunoască nemijlocit — și nu prin investigații ocazionale — situația industriei mici în ce privește producția (netă, marfă, globală), prestațiile de servicii neindustriale, numărul mediu al lucrătorilor (inclusiv cu muncă la domiciliu), activitatea micilor meseriași, indicatorii de eficiență. Preluăm această propunere, adresând-o Direcției Centrale de Statistică.

Armonizarea resurse-potențial-ofertă-cerere

CONDUCEREA planificată în profil teritorial a industriei mici, pe baza programelor unitare, trebuie să aibă suficientă elasticitate pentru a se mula după unele elemente dificil de prognozat ale comenzii sociale. Potențialul material, cel uman, baza tehnică-tehnologică — în funcție de care se construiește oferta de produse și servicii — pot suferi (și s-a dovedit în practică acest lucru) modificări esențiale, fie dirijate, atunci când se întrunește un complex de condiții, fie apărute în mod obiectiv. Oferta însăși, care în principiu trebuie să vină în întâmpinarea cererii, poate fi influențată pe de o parte de ivirea unor restricții din interiorul sau din afara sistemului, pe de altă parte de variații de accent ale cererii, determinate de fenomene considerabile mai ample ca sorginte și rezonanță decât o simplă modă.

Să exemplificăm. O cooperativă agricolă de producție trece la valorificarea unor terenuri inapte pentru alte folosințe agricole, realizând plantații de răchită. S-a creat astfel o resursă materială, care cere ca la data primei recolte să existe capacitate (forță de muncă, spații de lucru) pentru producția de impletituri. Se naște oferta. Procesul poate fi și invers: o comandă masivă, în cadrul unui contract de durată, să stimuleze dezvoltarea plantației și a capacității de prelucrare. Sau: măsurile luate în economia națională pentru raționalizarea utilizării aluminiului obligă unitățile de industrie mică profilate pe producerea de articole gospodărești din acest metal, să schimbe operativ materia primă, concepția produselor și tehnologia de realizare și să confrunte noua ofertă cu cererea. Sau: implicațiile ce derivă din accentuarea autoconducerii și autoaprovizionării în profil teritorial cer industriei mici să soluționeze operativ, încă pentru anul 1982, probleme cum sînt producția de unelte de grădărit și alte materiale pentru legumicul-

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 23)

Ipoteze asupra naturii și caracterului crizei

UNUL din aspectele mai puțin vizibile și deci mai puțin percepute ale complexității realităților economice mondiale este acela că nici una din crizele actuale, **nici unul din marile dezechilibre de care suferă economia nu ar putea fi tratate printr-o terapie izolată.** Aceasta întrucât nici una din multiplele crize actuale nu acționează izolat și nu are efecte circumscrise într-o singură sferă de activitate. Am avansat în articolul anterior ideea că încercând să descifrăm cauzele crizelor energetice și de materii prime ajungem la concluzia că tehnica și tehnologia actuală au contribuit din plin la agravarea acestora, după cum, la rândul lor, aceste crize alimentează și întrețin criza valutar-financiară și bulversarea structurilor economice ale statelor, și că laolaltă toate aceste fenomene complică și agravează criza urbanizării excesive, a marilor orașe ce se sufocă sub presiunea efectelor nedorite ale aglomerării și dependenței prea mari față de tehnologiile poluante sau sunt confruntate cu mari probleme bugetare în încercarea de rezolvare a contradicțiilor dintre dimensiunea lor uriașă și restricțiile de energie, materii prime, restricțiile ecologice. În afară de criza energetică și de materii prime, alte crize poate și mai dramatice se prefigurează în viitor și anume criza apei — mult prea intens utilizată, risipită, poluată și într-un viitor — din păcate nu mult prea îndepărtat, criza, să-i spunem, a atmosferei — ale cărei echilibre sunt amenințate de poluare și de tot mai intensă populație cu obiecte cosmice — sateliți, rachete, stații interplanetare etc., etc.

O concepție compromisă

SI ASTFEL ajungem la întrebarea dacă nu cumva este vorba aici de o criză și mai profundă ce decurge din însăși maniera în care omul zilelor noastre **percepe și realizează relația sa cu natura prin intermediul tehnicii și în contextul ansamblului societății omenestii.** Considerăm că — influențat de incontestabilele succese ale cunoașterii și mai ales de posibilitățile tehnice și tehnologice de manevrare a unor importante forțe ale naturii — omul, a ajuns, în special în ultimul secol, la acea atitudine demiurgică față de natură, la care ne-am mai referit. Așa se explică tratarea naturii ca sursă de materii prime — până de curând considerate nepuizabile — și deci exploatare adesea în chip nerational. Așa se explică întreg comportamentul lipsit de grijă pentru respectarea legilor și echilibrelor naturii a cărui consecință începe să fie resimțită de generația actuală, dar a cărei moștenire va prejudicia condițiile de viață ale generațiilor viitoare. Considerându-se mai presus de natură, „stăpîn al ei”, omul zilelor noastre a pierdut din vedere două elemente esențiale: 1) faptul că el însuși este unul din elementele componente ale naturii vii — evident dotat cu inteligența cea mai înaltă și 2) faptul că toți oamenii de pe planetă care alcătuiesc **Societatea actuală** sunt îndreptățiți să se bucure de binefacerile civilizației moderne. Or, este evident că această concepție excesiv demiurgică, de „stăpîn al naturii” este tot mai mult compromisă de realități.

Pierzînd din vedere aceste elemente, omul modern a orientat în mod arbitrar însăși producția de bunuri materiale, spre tipul de creștere economică liniară, urmărind realizarea unor producții tot mai mari într-un termen cît mai scurt, pentru a obține beneficii cît mai mari. Succesele de moment ale tipului respectiv de creștere nu au putut însă masca multă vreme deficiențele și dezavantajele care îl însoțeau. Astfel, accelerarea ritmului creșterii respective antrena consumuri nerationale de resurse energetice și materii prime neregenerabile, conducînd la secătuirea resurselor celor mai eficiente exploatabile. În această perioadă s-au agravat și mai mult și decalajele economice dintre state, s-au accentuat contradicțiile de interese în ce privește exploatarea resurselor naturale între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare.

Concomitent, are loc o irațională escaladare a cursei înarmărilor, o acumulare de mijloace de distrugere în masă capabilă să disloce întreaga planetă. Efectele acestora se răsfrîng

Prima parte a articolului a apărut în nr. 47 din 20 noiembrie 1981

atît în planul condițiilor de viață ale popoarelor ce sînt frustrate de importante resurse irosite pentru înarmare, în menținerea nefastei psihoze a războiului și, nu în ultimul rînd în deteriorarea primejdioasă a echilibrelor naturii.

Un vast cortegiu de consecințe neluate în considerație, de efecte neprevăzute și cu implicații adînci în modul de producere a bunurilor materiale, în însăși modul de viață al oamenilor și în relațiile dintre state și-a făcut apariția pe scena istoriei. Deceniile 7—8 ale secolului nostru înfățișează tabloul unei lumi profund perturbate, care s-a trezit în fața unor restricții nebanuite și nedorite, restricții ce nu pot fi ignorate multă vreme fără riscul de a le agrava și de a face și mai dificil procesul de adaptare ce se vîdește a fi imperios necesar.

Realism și circumspecție

DE TREZIREA la realitate, de înțelegerea corectă a genezei ansamblului de perturbări ale vieții economice a lumii depind în cea mai mare măsură posibilitățile de a găsi soluții de adaptare la restricții, depinde adoptarea unei terapii de ansamblu care să elimine cauzele răului, nu să încerce să estompeze unul sau altul din simptomele sale. O atare terapie implică modificarea viziunii omului modern asupra relațiilor sale cu natura, recunoașterea onestă a faptului că el însuși este o componentă a naturii și că este implicat direct în procesele și ciclurile naturii care se cuvine să fie luată drept model în conceperea și organizarea proceselor tehnologice. O atare viziune ar determina o atitudine mai rațională față de resursele naturale atît față de cele regenerabile, cît mai ales față de cele neregenerabile, care, exploatate prădalnic și irosite în mod irațional, încep să-și dezvăluie limitele.

În al doilea rînd, o doză de realism și circumspecție, de modestie, în evaluarea raportului și posibilităților omului de a manevra forțele și elementele naturii ar conduce la orientarea tehnicii și tehnologiei spre găsirea de soluții de extragere, prelucrare, valorificare și consum a materiilor prime naturale care să urmeze pe cît posibil modelul ciclurilor naturii în care nimic nu se pierde, totul se transformă — pentru a evita perturbarea echilibrelor naturii, echilibre constituite de-a lungul a milioane de ani.

În al treilea rînd, o viziune mai rațională asupra realităților contemporane ar impune o atitudine responsabilă a tuturor oamenilor față de condițiile de viață ale locuitorilor de pe întreaga planetă.

Progresele științifice și tehnice, revoluția din domeniul comunicațiilor anulează practic distanțele, iar procesele industriale și industrializarea agriculturii, procesele demografice, dezvoltarea comerțului internațional de două ori mai rapidă decît a producției adîncesc tot mai mult diviziunea internațională a muncii, iar în atari condiții un număr tot mai important de probleme pot fi rezolvate numai la nivel planetar. Formarea conștiinței responsabilității pentru destinul întregii omeniri, pe de o parte, și a conștiinței responsabilității și a limitelor posibilităților de a utiliza elementele naturii, pe de altă parte, va putea contribui în mare măsură la declanșarea reflexului de adaptare la restricțiile actuale, în vederea pregătirii unui viitor mai bun.

Este îmbucurător faptul că atît la nivelul oamenilor de știință cît și în domeniul politicilor economice se remarcă o preocupare crescîndă pentru scrutarea perspectivelor de viitor cu mai multă circumspecție și modestie, că se fac referiri la „un realism nou și o nouă sobrietate”, la necesitatea de a se ține seama de „toate constrîngerile ce acționează pe termen scurt și mai ales de cele viitoare”.

Capacitățile de producție: adaptări, reorientări, rezerve

DURATA crizei, scăderea prelungită a cererii de bunuri tradiționale produse de economia majorității statelor antrenează o supracapacitate de producție industrială, conco-

mitent cu o pierdere importantă de rentabilitate și de competitivitate a industriilor care nu au reușit să se adapteze rapid, care nu și-au redus drastic costurile de producție și nu și-au îmbunătățit performanțele calitative. În atari condiții se observă tendința ca atunci când anumite capacități de producție, (îndeosebi cele mari consumatoare de energie și de materii prime, dar și cele axate pe materii prime importate) nu pot fi reprofileate pentru a deveni mai eficiente se preferă trecerea lor în rezervă. Între două rele se alege cea mai puțin nocivă, evitându-se cheltuieli de producție ce nu pot fi acoperite datorită scăderii cererii pentru produsele respective, dar mai ales, datorită creșterii costurilor energetice.

O preocupare la nivel mondial pentru reevaluarea capacităților de producție, pentru redimensionarea și redistribuirea lor este evidentă concomitent cu profunde mutații tehnologice. După cum se știe, începând cu a doua jumătate a secolului nostru comerțul internațional s-a dezvoltat de două ori mai rapid decât producția țărilor industrializate, ceea ce a făcut ca adâncirea diviziunii internaționale a muncii, a interdependențelor dintre state să devină un fenomen general. Dar, în mod deosebit după declanșarea așa-zisei crize energetice, s-a conturat preocuparea statelor de a se specializa în acele producții pe care ele sint mai apte să le furnizeze, în funcție de resursele proprii.

Preocuparea pentru elaborarea unor prognoze și strategii naționale de tranziție, a unor strategii pe termen mediu și lung devine tot mai intensă. Se elaborează programe de asigurare a independenței energetice sau de restringere a dependenței față de importurile petroliere, strategii de asigurare a independenței alimentare, iar mai recent în Japonia a apărut preocuparea pentru o strategie de independență tehnologică. Întrucât dintre țările industrializate Japonia este cea mai puternic dependentă de importurile de energie și de alte materii prime și întrucât această țară s-a adaptat cel mai rapid la constrângerile crizei vom încerca în cele ce urmează să descifrăm unele elemente ale reușitei procesului de adaptare.

Observatorii O.C.D.E.¹⁾, care au urmărit îndeaproape evoluția Japoniei în această perioadă, au remarcat frecvența și rapiditatea ajustării ale structurilor economice la conjunctura mondială. Ajustările respective au vizat următoarele coordonate: 1) eliminarea capacităților excedentare în industriile cunoscând dificultăți de ordin structural; 2) promovarea industriilor avansate, adică, în primul rînd, cu puternic randament energetic și tehnologic; 3) modernizarea și raționalizarea întreprinderilor mici și mijlocii, acestea avînd ample posibilități de adaptare, restructurare, reprofilare; 4) reducerea costurilor de producție; 5) punerea în valoare a resurselor de energie de înlocuire pentru a reduce vulnerabilitatea țării față de evoluția pieței petroliere.

Printre industriile cu capacități devenite excedentare (ca urmare a creșterii prețurilor petroliere și a altor materii prime, a intensificării concurenței internaționale) care au fost restructurate se citează: fabricarea de oțel la cuptoare electrice și la cuptoare Martin, topitorii de aluminiu, producția de îngrășăminte chimice, fabricarea de produse din fibre sintetice, fabricarea de carton ondulat și construcția de nave. Reducerea capacităților excedentare a avut loc fie prin trecerea în rezervă, fie prin reconversiunea la noi activități, cum s-a întîmplat cu industria navală care a renunțat la navele cisterne clasice și a început să producă altele de tipuri mai elaborate ca cisternele pentru transportul gazului natural lichefiat. O parte din capacitățile de producție a fost transferată în alte țări — în special din sectorul industriilor mari consumatoare de energie ca cea a aluminiului și petrochimică.

Ofertă de produse modificată

DEZVOLTAREA sectorului mașinilor industriale s-a caracterizat prin două tendințe: pe de o parte prin integrarea tehnologiilor noi, ca electronica miniaturizată, și pe de altă parte, prin expansiunea „serviciilor de inginerie”, adică a concepției de uzine întregi destinate exportului. S-au extins sectoarele electronicii aplicate la informație care înglobează telecomunicațiile și alte aplicații ale tehnologiilor semiconductorilor precum și producția de circuite integrate care a crescut rapid și al căror preț a diminuat spectaculos.

O preocupare generală a industriilor japoneze a constituit-o reducerea costurilor de producție prin diminuarea consumurilor de energie și de materii prime pe unitatea de produs. În toate domeniile industriale au fost introduse instalații cu înalt randament energetic și de folosire a energiilor secundare. De ase-

¹⁾ Economie Japonaise depuis le premier choc pétrolier, les facteurs de la réussite du processus d'ajustement. Extrase din studiul pe care O.C.D.E. îl consacără anual Japoniei în seria sa de studii economice publicat în „Problemes économiques” nr. 1.744-21.X.1981.

menea, tehnologiile noi au fost integrate într-o multitudine de produse existente, ceea ce a ameliorat calitatea acestora contribuind și la reducerea prețului lor și deci, la creșterea competitivității. Bunăoară, circuitele integrate nu numai că au fost încorporate în ordinele de comandă și în tehnologii de fabricație ci utilizarea lor s-a extins progresiv la vehicule și automobile, la aparatele electromenajere și alte bunuri de consum durabile ca și la materialul și mașinile de birou. Această evoluție a fost întărită de o raționalizare și o automatizare a procedeelelor de producție din ce în ce mai accentuată, ceea ce a condus la creșterea rentabilității.

Reducerea sensibilă a cererii de petrol pe unitatea de produs în sectorul industrial a fost stimulată de stat și prin măsuri vizînd încurajarea (prin scutiri de impozite, taxe etc.), a investițiilor din domeniul utilizării surselor noi de energie: solară, geotermică, gazeificarea cărbunelui etc. Ceea ce este precumpănitor în preocupările de politică economică japoneză este urmărirea îmbunătățirii continue a calității produselor, a ameliorării parametrilor tehnici și deci a competitivității acestora în vederea realizării expansiunii permanente a exporturilor.

Amploarea deosebită a modificării ofertei de produse realizată încă din anii 1970 demonstrează remarcabila flexibilitate a industriilor japoneze. În ceea ce privește nivelul tehnologic se poate afirma că Japonia se situează cel puțin la un nivel comparabil cu cel al țărilor industrializate — în unele domenii deținînd de pe acum prioritatea.

Pentru viitor se remarcă faptul că această țară — care s-a bazat în ultimele decenii pe importuri masive de tehnică nouă — urmărește să renunțe la asemenea importuri. Politica sa urmărește trei obiective majore: dezvoltarea noilor tehnologii, formarea de oameni inventivi și punerea în acțiune a mijloacelor necesare pentru realizarea unei independențe tehnologice. Încă în anul fiscal 1980 (martie 1980—aprilie 1981) firmele japoneze au reușit pentru prima dată să vîndă în străinătate brevete de invenții, licențe și „know-how” a căror valoare a depășește pe cea a importurilor. Cu toate realizările remarcabile dobîndite pînă acum, este interesant de semnalat faptul că cercetătorii japonezi se întreabă dacă țara lor va ști să înfrunte evoluțiile tehnologice din viitor, dacă modificările conjuncturii economice mondiale nu vor contribui la diminuarea competitivității actuale și dacă nu vor fi confrunțați cu dificultăți noi, decurgînd din faptul că au acordat mai multă atenție cercetărilor aplicative și mai puțină celor fundamentale — singurele în măsură să revoluționeze tehnica.

Strategii de independență energetică, alimentară, tehnologică

UNA din concluziile pe care încep să le desprindă economiștii din întreaga lume este aceea că a trecut vremea „modelului” general valabile și că este necesar ca fiecare țară să cunoască bine toate resursele proprii și, în funcție de aceasta, să-și redimensioneze și reprofileze potențialul productiv, atît în industrie cît și în agricultură. Am insistat mai mult asupra experienței japoneze, întrucît asupra ei se apleacă cu atenție cercetătorii din toată lumea urmărînd nu atît „modelul” ca atare, cît maniera în care această țară lipsită de resurse materiale s-a repleat rapid asupra propriilor forțe și a reorientat prompt întreaga structură economică.

Poate că mai mult ca oricînd, apare necesitatea de a se studia cu atenție modalitățile proprii prin care diferite state încearcă să-și adapteze aparatul productiv la restricțiile de tot felul ale momentului și mai ales maniera în care încearcă să prevadă și să preîntîmpine posibilele noi dificultăți ce se profilează la orizontul sîrșitului de secol. Ne-am referit în cele de mai sus la exemplul ilustrativ în acest sens al Japoniei, dar este la fel de instructivă și experiența altor țări, de dimensiuni mai mici, ca țările nordice europene, Elveția, Danemarca, Olanda, Noua Zeelandă, etc., care și-au reevaluat propriile resurse și avantaje economice și în funcție de acestea și-au modificat rapid structurile.

Dintre învățămintele desprinse în confruntarea cu restricțiile amplei crize economice mondiale s-a conturat aceea că este necesar ca fiecare țară să poată produce cu prioritate produsele strategice necesare asigurării aprovizionării propriului popor cu bunuri alimentare și de strictă necesitate și să producă pentru export acele bunuri pe care le poate realiza în condiții de competitivitate. Faptul că unele țări elaborează programe de asigurare a independenței energetice, alimentare, tehnologice nu este deloc întîmplător. Aceasta nu poate fi considerată o acțiune de moment ci, mai curînd, un act de maturitate, de responsabilitate față de destinul generațiilor viitoare.

Maria D. POPESCU

**Dezbateră organizată
de „Revista economică”,
împreună cu Direcția
Generală a Arhivelor
Statului**

POSSIBILITĂȚI DE CUNOAȘTERE A RESURSELOR NATURALE PRIN CERCETAREA ARHIVELOR (II)

Tiberiu Moț — șeful filialei Arhivelor Statului județul Timiș — Avînd în păstrare documente create de numeroase și diverse instituții, organizații și organe de stat, administrative și economice, a căror arie de competență depășea în multe cazuri nu numai teritoriul actualului județ Timiș, ci și al Banatului, ca provincie a țării noastre, iar, uneori, chiar teritorii aflate în prezent între hotarele altor state, Filiala Arhivelor Statului din Timișoara oferă surse de informații cu o tematică foarte variată și complexă între care un loc important revine și problemelor puse în discuția prezentei confătuiri.

Primul fond arhivistic pe care doresc să îl prezint este totodată și unul dintre cele mai importante fonduri păstrate de filiala noastră, anume Comandamentul general bănățean, instituție care în prima jumătate a sec. XVIII exercita și funcția de guvernămînt provincial în Banatul istoric, în numele și reprezentînd Casa domnitoare din Viena, funcție pe care o va exercita după 1779 și pînă pe la jumătatea sec. XIX, pe teritoriul restrîns denumit granița militară.

Primele informații referitoare la surse și exploatarea minereurilor datează din 1727, 1728, vizînd zăcămintele și minele de cupru, argint și fier din zona Oravița, Bocșa-Moldova Veche. Întrucît în 1747 s-a înființat Direcția montanistică bănățeană care a preluat coordonarea întregii activități de prospectare, extragere și prelucrare a minereurilor pe teritoriul Banatului, informațiile de această natură sînt mai rare și se referă aproape exclusiv la teritoriul graniței militare — adică partea de SV. S și SE a actualului județ Caraș-Severin. Informațiile constau, de regulă, din descoperirea și raportarea unor surse de minereuri și minerale; sînt semnalări de zăcăminte de cupru, în anii 1733, 1807 și 1810 de... aur, în anii 1775, 1787, 1801 și 1810 de turbă și cărbuni piatră (Steinkohlen în anii 1775, 1786, 1778, 1792 și 1808, de pirită și minereu de fier în anii 1728, 1771, 1775 și 1812 și de var în anii 1807, 1811 și 1814.

O documentație mult mai bogată ne oferă fondul susmenționat privind potențialul hidraulic, cunoașterea și amenajarea rîurilor pentru navigație și combaterea inundațiilor. Numeroase documente se referă la canalizarea rîului Bega, asigurarea navigabilității și întreținerea canalului navigabil și a digurilor, din anii 1727, 1728, 1732, 1753, 1780, 1782 — în acest an și privind stăvilarul de la Coștei care funcționează și în prezent — 1796, 1798, 1800 și 1813. În legătură cu canalul Bega mai menționăm aci, deși nu face parte din fondul arhivistic amintit, un document depistat în fondul Direcția montanistică bănățeană, — unde constituie un unicat, neavînd nici o legătură cu atribuțiile și teritoriul de competență al respectivei instituții, și anume raportul topografului Abraham Kaltschmidt din Oravița către Administrația imperială regală a Banatului, datat 1753 mai 8, în care descrie pe larg constatările inspecției canalului Bega pe traseul Timișoara-Becicherecul Mare (Zreniamin — Jugoslavîa). Sînt prezentate fisurile și spărături în dig, cu menționarea cauzelor — de pildă vîrtej, format în albia canalului, amenajări ale locuitorilor pentru pescuit, ancorare de mori plutitoare și acces către acestea, praguri din depuneri cauzînd înnămolire — precum și măsurile necesare — curățirea albiei, înălțarea digului, etc.

Revenind la fondul Comandamentului general bănățean, semnalăm o serie de documente referitoare la lucrările de întreținerea navigabilității, curățirea a albiei de stînci, a malurilor Dunării, inclusiv amenajarea pertului Orșova, din diverși ani în perioada 1728—1814. Alte documente se referă la construirea de diguri la Caransebeș, (în 1798, 1800 și 1806) curățirea canalului Birda-Berzovia, în 1808, lucrări de amenajare pe riul Cerna, în 1812, regularizarea cursului rîului Nera, în 1814 etc.

Un fond arhivistic cu o deosebită bogăție de informații privind resursele de minereuri și minerale din Banat, este cel creat de fosta Direcție montanistică bănățeană, înființată în 1747, dar care, preluînd funcțiile Comisiei montanistice bănățene, care a coordonat problemele miniere în Banat cu începere din 1717, cuprinde documente începînd din 1725, și care a funcționat pînă în 1856. Aria informatică se poate deduce din atribuțiile și competențele instituției, și anume coordonarea activității de prospectare, exploatare și prelucrare a minereurilor și mineralelor din Banat, și în unele perioade, din zona Băița — jud. Bihor și Milova — jud. Arad.

Vom încerca în cele ce urmează, să menționăm cîteva informații și documente direct legate de tematica prezentei confătuiri. Astfel, într-un raport din 2 febr. 1740 se prezenta situația minelor după războiul austro-turc, alte documente se referă la sistarea exploatării galeriei Sf. Antoniu din Docnecea, datorită sărăciei zăcămintului în 1743, abandonarea minelor de la Moldova din cauza nerentabilității, concesionarea către particulari a exploatării aurului lingă șatul Bănia jud. Caraș-Severin, nefiînd rentabilă pentru stat, în 1748, mai multe cereri ale unor locuitori de a li se concesiona exploatarea unor zăcăminte din zona Docnecea (muntele Daniel, muntele Dilva bună, valea Polna, etc.) în 1760, lucrări de explorare la Jilina, Ciudanovița, Cîrlîște și Maidan în 1765; din același an menționăm memoriul Asociației concesionarilor de mine din Docnecea în care, printre altele, se menționează scăderea minereului în diferite galerii, raportul din 22 sept. 1781 al unui concesionar de mine din Docnecea cu privire la găsirea și exploatarea unui zăcămint de bismut, un raport din 8 iul. 1803 despre lucrările de exploatare pentru găsirea de var la Sasca; despre bogăția de pirită de sulf în mina Balbina de la Moldova Veche, în 1884, ordinul din 27 dec. 1805 privind deschiderea unei explorări miniere în apropierea comunei Dubova, unde s-au descoperit urmele unei exploatări vechi descrierea unui zăcămint de nisip silicios descoperit în 1807 pe dealurile de la Biniș și Doclin, (jud. Caraș-Severin). Mai semnalăm rapoartele de inspecție din 1811 asupra zăcămintelor de fier și plumb de la Rusca Montană — în văile Padis și Losna, precum și pe Dealul Negru; raportul din 8 oct. 1811 rezultatele verificării explorării zăcămintelor de plumb și cupru în valea Vîrciorovei și pe muntele Vîrciorovei de lingă localitatea Obreja (jud. Caraș-Severin); Tabelul sinoptic al mineritului din Banat în perioada 1800—1816 care cuprinde istoricul, caracteristicile, poziția, etc. ale exploatărilor de la Oravița, Sasca, Moldova, Docnecea Bocșa, Reșița, Rusca Montană Ferdinand (Oțelul Roșu) și Cladna din Banat, Milova din jud. Arad și Băița din jud. Bihor ca și raportul topografului mi-

ier Meisslenger, întocmit la 2 sep. 1828, privind cercetarea hulei, descoperită de un locuitor în părțile Carașovei. Alte documente semnaleză descoperirea în anul 1839 a unor nisipuri aurifere în împrejurimile localității Groși jud. Arad, cercetările privind magnetismul în Banat efectuate în 1846 de către K. Kreil, directorul Institutului seismografic din Praga; minele de huiță existente pe teritoriul Oficiului montanistic Steierdorf (Anina) în 1851; calculul estimativ efectuat în 1852 privind cantitățile de huiță ce pot fi extrase în decurs de 15 ani în minele de la Steierdorf Anina; aurul din valea Lisava pînă la râul Caraș, semnalat în 1853, preliminările extracției de aur pe anul 1861 la minele din Sasca etc.

Filiala Arhivelor Statului Timișoara are în păstrare arhiva creată de fosta Direcție a minelor din cadrul U.D.R., care include și documentele create de Steg, începînd din 1856. Documentele în cauză constituie, desigur, o bogată sursă de informații privind resursele și extracția de noi mineruri și minerale din Banat. În acest sens semnalăm rapoartele privind lucrările de explorare și analiză a minereurilor, concesionarea lucrărilor de explorare, evidența declinațiilor magnetice, descrierea unor puțuri de exploatare, cadastrale cu evidența măsurătorilor exploatărilor miniere, structura geologică și condițiile de foraj la unele mine de cărbuni, situația topografică a înaintărilor în mină, spălarea aurului pe unele cursuri de rîuri, lucrări de canalizare pe teritoriul domeniului Steg și U.D.R., amenajarea cursului râului Bîrzava, etc. care acoperă aproape un secol, adică perioada 1856—1948.

Din multitudinea documentelor din fondul U.D.R. și a problemelor la care se referă acestea, menționăm câteva, care ni s-au părut mai interesante.

Am amintit o evidență întocmită la 31 dec. 1875, privind perimetrele și explorarea din zona Administrației superioare Reșița, cuprinzînd 242 de asemenea perimetre. La fiecare se indică denumirea localității, districtul, comitatul și locul precizat prin toponimul local, de ex.: localitatea Cuptoare, districtul Reșița, comitatul Caraș, locurile numite „Colț”, „Sodolul Mic” etc. Din păcate nu se menționează dacă s-au găsit sau nu mineruri și de ce fel. La 3 noiembrie 1897 a fost întocmit referatul intitulat în traducere românească „Condițiile geologice la sud de Doman din punct de vedere al forajelor adînci; din 1909 datează citeva scrisori ale unor persoane particulare despre descoperirea în 1907 a unor zăcăminte de minereu de fier și cărbuni în zona Orșova. Două scrisori din 20 ian., respectiv 2 febr. 1912 se referă la descoperirea unui zăcămint de cărbune la Cornereva, cărbunele fiind de 8000 calorii, fără sulf și cocsificabil, zăcămintul fiind descoperit în urma unei ploii torențiale; mai multe documente din anul 1915 se referă la zăcămintele de aur, argint, cărbune și sulf din actualul județ Caraș-Severin; din 1919 datează tabelele privind evidența cîmpurilor miniere conținînd minereu de fier și cărbune, situate în localitățile Runda, fostul comitat Hunedoara, Nădrag, Căvărnan, Gladna Română și Caransebeș în fostul comitat Caraș-Severin, aparținătoare Societății Industria fierului Nădrag.

Mai menționăm descrierea zăcămintelor de minereu de fier de la Boerești, jud. Turda, de mangan din com. Buru, jud. Turda, de fier din hotarul localităților Călugăr, Cimp și Sohodol din jud. Bihor, Alun, Vadul Dobrei, jud. Hunedoara, din 1936, în care se indică poziția topografică, minereurile existente (siderită, hematită, fiermangan, var), dimensiunile, volumul și compoziția chimică; memoriul U.D.R., din 30 oct. 1940 privind lucrările de explorare și descoperire a unui zăcămint de pirită cupriferă pe teritoriul comunelor Ciclova-Montană și Ciclova Română jud. Caraș-Severin, memoriile întocmite în 1940 privind straturile de cărbune și minereu de fier precum și rezervele de exploatare precizîndu-se și rezervele vizibile, posibile și probabile atît la minele de cărbuni de la Anina cît și la cele de minereu de fier de la Ghelar.

Un alt fond arhivistic care poate constitui o sursă de informații deosebit de bogată este cel creat de fostul Inspectorat geologic minier Timișoara, care cuprinde documente din perioada 1910—1950. La acest fond există un inventar întocmit pentru documente referitoare la substanțe minerale utile, luate în evidență pe grupe, după cum urmează: **Grupa I**, Petrol și gaze; cuprinde 4 dosare din anii 1930, 1946—1949; **Grupa II**, „Cărbuni” cuprinzînd 71 dosare din perioada 1925—1948; **Grupa III**, „Grafit”, cuprinzînd 12 dosare din anii 1933—1959; **Grupa IV**, „Mineruri” cu subdiviziunile „Aur” și „Argint”, cuprinzînd 40 dosare, cu documente din perioada 1911—1943; „Antimoniu”, 1 dosar, 1926—1940; „Crom”, 15 dosare, anii 1925—1948”; „Cupru”, cu 21 dosare, între anii 1926—1948; „Fier” cu 83 dosare din anii 1910, 1921—1946; „Plumb”, cu 3 dosare din anii 1948—1950; „Mangan”, cu 4 dosare din anii 1931, 1934—1941; „Pirita”, cu 5 dosare din perioada 1932—1940; „Feldspat”, cu 13 dosare, anii 1928—1942; „Cuarț”, 4 dosare din anii 1936—1941; „Mică” și

„talc”, 15 dosare, anii 1930—1947; „Silicați aluminiu”, cu 17 dosare, anii 1933—1945; „Asbest și talc”, 26 dosare din perioada 1926—1951; „Aragonit”, 3 dosare, 1926—1939; „Marmoră”, 9 dosare, 1925—1939; cariere de piatră, andezit și granit, 25 dosare, 1910—1948, apoi, „Nisip, pietriș, caolină”, 22 dosare, 1929—1933; „Ape minerale”, 4 dosare, 1929—1946, la care se adaugă 4 mape cu planuri și schițe de la diferite exploatări miniere și perimetre de exploatare.

Dosarele cuprind documente referitoare la lucrări de explorare, concesiuni de explorare și exploatare, delimitarea perimetrelor zăcămintelor inclusiv hărți, planuri și schițe ale acestora, memorii de prospecțiuni etc.

Pentru a realiza o imagine mai concretă a informațiilor oferite de acest fond, vom menționa citeva surse.

Referitor la activitatea de exploatare a petrolului pe teritoriul localităților Utvin și Ivanda, jud. Timiș, există un dosar care cuprinde acte din anii 1946—1948; un alt dosar cuprinde caietul de sarcini pentru explorări și alte documente din perioada 1931—1938, privind stabilirea perimetrelor de explorare a lignitului în zona localităților Beldur și Hitias, jud. Timiș; din anul 1931 datează planul perimetrului zăcămintului de lignit de la Teregova, jud. Caraș-Severin, din același an fiind și dosarul referitor la lucrările de explorare de cărbuni pe teritoriile Șvinița și Ostrovul Mare în direcția com. Rudăria, jud. Caraș-Severin.

Mai multe documente din anii 1937—1943 formează dosarul privind explorarea grafitului pe teritoriile localităților Baia de Fier, Cernădia și Novaci, în Oltenia, iar în ce privește aurul și argintul, menționăm aici documentele — inclusiv planurile perimetrelor, din anii 1936—1943, referitoare la explorările de pe teritoriul localității Agadici (jud. Caraș-Severin); dosarul cu acte din 1937—1940 privind explorarea aurului aluvionar de pe teritoriile localităților Căvărnan, Tincova, Peștera și Sacul, jud. Caraș-Severin, planul de prospecțiuni și harta perimetrelor, întocmite în 1937, în vederea explorării aurului pe teritoriul comunei Virciorova, jud. Mehedinți, precum și dosarul privind explorările din 1924 de aur, argint, cupru, plumb, antimoniu de pe teritoriul localităților Bulza, Căprioara, Pojoga, Costeiu de Sus din fostul jud. Severin.

Menționăm, în continuare, tabelul din anul 1929 cuprinzînd evidența perimetrelor de crom existente în raza Inspectoratului Oravița, dosarul referitor la explorările geologice din anul 1938 pe teritoriile localităților Baia de Aramă, Cloșani, Orzești și Obișia Cloșani pentru cupru, plumb și zinc, — cuprinzînd și memorii de prospecțiuni și schițele perimetrelor, dosarul cu explorările de minereu de fier mangan pe teritoriul localității Mărul, jud. Caraș-Severin în 1937, și documentele privind explorările din 1940 pentru fier în zona Zlatna ș.a.

În afară de susmenționatele fonduri arhivistice mai semnalăm și „Colecția de documente Hummel” care cuprinde 33 unități de inventar (documente sau dosare) privind exclusiv probleme de geologie minieră și minerit vizînd teritoriul Transilvaniei și Banatului. Dintre acestea amintim expertiza geologică efectuată în 1911 privind minereurile de mangan de la Delinești și Ohabia, raportul din 1925 privind lignitele din bazinul Caransebeș — Mehădia, documente din anii 1908—1910 cuprinzînd date geologice referitoare la minereurile de mangan de la Soimos — Bucova, jud. Arad, explorări de minereu de mangan la Iacobeni și Vatra Dornei în 1920 etc.

Putem afirma cu toată certitudinea că documente referitoare la temele ce interesează această consfătuire există și în alte fonduri arhivistice deținute de filiala noastră, dar depistarea lor este dificilă, necesitînd o cercetare migăloasă, de durată, întrucît instrumentele de evidență n-au fost întocmite, la vremea lor, în optica informării tehnice, ele dînd doar orientări generale, fiind necesară cercetarea fiecărui document.

Doresc totodată să subliniez că în urma cercetărilor efectuate în Austria a fost microfilmată o mare cantitate de documente referitoare la mineritul din Banat în secolele XVII—XIX, care conțin informații valoroase referitoare la resursele minerale. Investigarea acestor documente este neapărat necesară.

Ion Frățilă, — șeful filialei Arhivelor Statului, județul Hunedoara — Filiala Arhivelor Statului Hunedoara a căutat cu mai mulți ani în urmă să sprijine specialiștii cu informații referitoare la exploatările miniere care s-au făcut în trecut în Transilvania intracarpatică. Acestea s-au concretizat în date și orientări care au scurta drumul redeschiderii minei Dilja din Valea Jiului, contribuînd totodată la realizarea de însemnate economii, la redeschiderea și extinderea unor exploatări miniere cum ar fi cele de la Hondol — Certej, Băița, Lunca Moșilor din județul Hunedoara, Bălan, județul Harghita, Dărmănești, județul Bacău, Baia de Arieș sau descoperirea și punerea în valoare a zăcămintelor de la Roșia Poieni, județul Alba.

Considerăm însă că posibilitățile de colaborare a filialei noastre cu instituțiile de specialitate în domeniul la care ne referim sînt mai mari. În depozitele filialei se păstrează unele fonduri a căror cercetare mai amănunțită credem că a duce la o mai bună valorificare a rezervelor minerale și energetice. Printre acestea amintim: Arhivele — Inspectoratului geologic și minier Deva, care conțin documente create pe aproape o sută de ani (1854—1948), ale Inspectoratului geologic și minier Deva, secția Brad (1827—1965), Inspectoratului geologic și minier Deva, secția Petroșani (1857—1944), Inspectoratului geologic al minelor de cărbuni din Valea Jiului — Petroșani (1920—1938), ale Societății „Mica” Brad (1867—1948), ale Direcției generale București (1927—1948), Societății Petroșani, Direcției minelor Petroșani (1889—1948) etc.

Preocuparea continuă pentru descoperirea, extragerea și prelucrarea resurselor minerale și energetice de-a lungul vremii este bine oglindită în diferitele categorii din documentele ce compun fondurile enumerate. De o deosebită valoare sînt registrele de explorări miniere, în care se află precizate punctele unde în trecut s-au făcut explorări de către diferiți antreprenori. În aceste registre, pe lângă punctele cercetate se precizează categoria de materie primă urmărită (aur, argint, cupru, plumb, zinc, fier, cărbune etc.). În cazul că zăcămintul explorat se dovedea a fi rentabil se trecea la concesiunea terenului respectiv, faptul fiind consemnat în registrul de concesiune, în care se precizează: localitatea, locul cu denumirea geografică unde urma să se deschidă exploatarea, suprafața pe care antreprenorii aveau dreptul să se extindă, precum și trecerile de la un proprietar la altul. Odată acordată concesiunea, antreprenorul era obligat să facă dovada că exploatarea zăcămintului respectiv este rentabilă și odată începută exploatarea, periodic se raporta capitănatului minier asupra mersului lucrărilor și a randamentului.

Cu prilejul redeschiderii unor mine întreprinzătorii erau obligați să prezinte hărțile și schițele acestora. Reprezentative în acest sens par a fi hărțile exploataților de la Săcărîmb, Băița, Roșia Montană, Zlatna și multe altele. Hărțile respective sînt întocmite la diferite scări, din care specialiștii pot recunoaște cu ușurință galerii și chiar filoane care sînt în exploatare sau care au fost abandonate pe atunci din motive de nerentabilitate.

Același lucru este valabil pentru concesiunile zăcămintelor de cărbune din Valea Jiului, după 1850, a căror informații sînt cuprinse în fondurile mai sus amintite. De o deosebită impor-

tanță sînt și situațiile statistice înaintate de diferite întreprinderi miniere, în care se fac referiri la lucrările de înaintare în mine, rezultatele obținute, utilajul folosit precum și personalul angajat. O valoare practică deosebită au așa-zisele „preliminari” întocmite de diferite întreprinderi miniere din raza de activitate a Inspectoratului minier Deva și secțiile sale, unde se află rapoartele geologice asupra zăcămintelor și posibilitățile de valorificare, la data întocmirii lor.

În momentul în care un concesionar dorea să închidă o exploatare, pe motiv de nerentabilitate, era obligat să prezinte o informare asupra stării generale a minei și a zăcămintului respectiv. Actele de verificare din partea inspectoratului minier, rapoartele întocmite în acest scop de către experți, prezintă informații deosebit de utile din punct de vedere practic, ele dînd indicații prețioase asupra stării zăcămintului respectiv și a rentabilității exploatării lui în condițiile de la data respectivă. Aceste date văzute prin prisma tehnologiilor actuale pot să ducă la punerea în valoare a noi zăcăminte.

Documentele de arhivă atestă în secolul al XVIII-lea funcționarea a foarte numeroase puncte de exploatare, mai ales a metalelor nobile. Cercetarea de către specialiști, prin documente și apoi în teren, credem că ar putea duce la descoperirea de noi rezerve. Pentru cercetarea acestor documente se folosesc de obicei evidențele contemporane, respectiv registrul de intrare și ieșire, precum și indexul alfabetic, scrise, pînă la 1918, în limba latină, germană și maghiară.

Avînd în vedere contribuția pe care cercetarea documentelor de arhivă o poate aduce la creșterea resurselor de energie ale țării se impune, în primul rînd, îmbunătățirea activității de colaborare între arhiviști și specialiști. În acest mod cei dintîi vor ști mai bine ce interesează și se vor familiariza cu unele noțiuni specifice, iar specialiștii vor înțelege modul de constituire a documentelor, detaliile pe care acestea le dau și metodele de scurtare a drumului de pătrundere la informațiile cele mai utile. Cu siguranță că fiind la curent cu obiectivele și preocupările concrete ale specialiștilor, arhiviștii își vor concentra atenția în scopul găsirii unor date legate de ele și vor fi mai prompti în furnizarea informațiilor. Considerăm că discuțiile care vor avea loc în cadrul consfătuirii noastre trebuie să jaloneze în mod clar căile și mijloacele de conlucrare între Arhivele Statului și instituțiile și întreprinderile de specialitate.

Organizarea și funcționarea industriei mici

(Urmare din pag. 18)

tură, organizarea prelucrării locale a unor produse agricole, cu perisabilitate ridicată și care, prin semiindustrializare și industrializare, își măresc valoarea economică și de întrebuințare.

Neavînd, la nivel de județ, o formație organizată și permanentă pentru investigare, cercetare prospectivă și reglare, consiliile populare nu sînt însă lipsite de alte posibilități, pe care o serie de experiențe izvorîte din cuplul inițiativă-responsabilitate le propulsează în actualitate.

De pildă, cunoașterea existentului de resurse materiale ce se pretează pentru a fi prelucrate în industria mică se poate realiza eficient prin instituirea unor relații de colaborare atît în efectuarea cercetării, cit și în valorificarea rezultatelor ei.

Acțiunea de inventariere a materiilor prime și materialelor (inclusiv refolosibile) locale a antrenat în județul Iași, specialiști din cercetare, proiectare, învățămîntul superior, din întreprinderi; au fost folosite, de asemenea, date și concluzii din comunicări științifice și teze de doctorat, din rapoarte geologice etc. Cooperatia meșteșugărească bihoreană a inițiat prospectarea disponibilului de materiale recuperabile și refolosibile de la unitățile industriale din propriul județ și din cele limitrofe, iar comisia de planificare teritorială a comunicat tuturor factorilor interesați inventarul zăcămintelor de roci naturale, deșeuri și subproduse utilizabile în construcții.

Organizarea unor expoziții de produse aflate în fabricație și prototipuri de produse noi oferă o șansă majoră pentru prospectarea nu numai a pieței de desfacere, ci și a interesului într-o cooperare cu industria mică, din partea altor unități economice.

Expoziția pe fondul căreia au fost prezentate programul unitar al județului Iași și cele proprii ale unităților de profil a avut ca

public conducători de întreprinderi locale și republicane, primari, lucrători din compartimentele de contractare ale întreprinderilor comerciale, reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștesci, deputați. În mod firesc, informațiile pe care ea le-a oferit și contactele pe care le-a prilejuit au fost punctul de pornire al unor comenzi, colaborări și cooperări. O expoziție similară a constituit punctul de referință al unei consfătuiri de lucru organizate de Comitetul executiv al Consiliului popular județean Bihor, cu participarea comisiei de planificare teritorială, pentru analiza realizării programului unitar, completarea lui cu noi elemente și îmbunătățirea orientărilor dezvoltării în perspectivă. În județul Olt au avut loc anul acesta expoziții ale industriei mici, cu ocazia cărora unitățile comerciale au comunicat necesarul de produse neacoperite de industria republicană și s-au încheiat contracte ferme pe baza cărora s-a completat fondul de marfă destinat populației; întreprinderea de prestări de servicii și producție Slatina, de pildă, a contractat cu organizațiile comerciale de stat și cooperatise livrarea la fondul pieței a unor cantități de mărfuri în valoare de 11, respectiv 4 milioane de lei, printre care și produse noi. La Cluj-Napoca unitățile de industrie mică subordonate consiliilor populare au colaborat cu direcția comercială județeană în organizarea unei expoziții, astfel că încă la conceperea acesteia s-au avut în vedere armonizarea ofertei cu cererea.

Industria mică își are, prin definiție, principala bază de materii prime și principala piață de desfacere circumscrie județului respectiv, dar diversitatea producției (și chiar a unor servicii specializate) extinde aria de interes și asupra altor zone, limitrofe sau mai îndepărtate. De aceea, ar fi oportun ca ea să participe masiv la manifestări expoziționale periodice pe plan național, cum sînt Expoziția Realizărilor Economiei Naționale și Tîrgul de mostre de bunuri de consum, Tîrgul Internațional București — și chiar să organizeze expoziții naționale proprii, care ar oferi teren și pentru un larg schimb de experiență între județe în ce privește valorificarea materiilor prime locale și materialelor refolosibile, diversificarea produselor, posibilitățile de cooperare cu marea producție (aceluiasi scop i-ar putea servi elaborarea unui catalog unic de produse și a unei liste unitare a serviciilor oferite).

Asupra acestor aspecte calitative ale dezvoltării industriei mici vom reveni pe larg într-unul din numerele viitoare ale revistei.

ESTE de remarcat ca tendința de a considera semnul monetar ca o valoare în sine, pare să fi fost o ipoteză relativ realistă în condițiile deflației lente din anii 1920-1930, cunoscută prea bine de Keynes, cînd mai existau încă și unele reminiscențe ale etalonului-aur. În nici un caz, însă, nu s-ar putea spune același lucru despre reacțiile celor care, în prezent, au de suferit efectele unei lungi perioade de inflație continuă și accelerată. Condițiile concrete în care se desfășoară în prezent activitatea economică în țările occidentale au modificat problemele într-un sens opus aprecierilor lui Patinkin. Totuși, deoarece în acest mod au fost spulberate numeroase „iluzii”, lui Patinkin nu i se pare, probabil, deosebit de greu de a renunța la încă una — și aceasta cu atât mai mult cu cît pentru el „iluzia monetară” reprezintă o abatere de la un comportament economic rațional.

Pe baza ipotezelor sale, Patinkin formulează următoarele concluzii principale cu privire la dobîndă: a) într-o lume în care dobînda, prețurile și veniturile sînt create (o lume nostalgică a liberei concurențe în care fiecare este în măsură să știe, pentru orice dată viitoare conținută în orizontul său de timp, care va fi nivelul acestor variabile economice), o rată a dobînzii pozitivă poate exista; ea se explică relativ simplu prin nevoia de împrumuturi generată de nesincronizarea în timp a încasărilor și plăților, precum și prin decalajul existent în timp între momentul investiției capitalului și cel în care investiția începe să aducă profit; evoluția pe termen lung a ratei dobînzii este determinată de forțele fundamentale ale economiei, care sînt nivelul productivității și al acumulării; b) la nivelul fiecărui agent economic, rata dobînzii exercită un triplu rol: egalizează utilitatea consumului imediat al unei cantități marginale de bunuri cu cea a consumului viitor a echivalentului

Concepții neoclasice privind dobînda și factorii săi (II)

acestei cantități augmentată prin formula dobînzii compuse; egalizează utilitatea procurată, prin lichiditatea sa, de o unitate marginală de venituri bănești cu cea rezultată dintr-un titlu de credit cumpărat cu ajutorul aceleiași unități sub forma perspectivei unei dobînzii; egalizează dobînda ce se poate obține (sau evita a fi plătită) pe baza ultimului titlu de credit procurat și rata profitului scontat dintr-o investiție în utilajele ce pot fi cumpărate la același preț ca și titlul respectiv; aceasta este ceea ce în literatura de specialitate occidentală se numește, după D. Robertson „tripla marjă”; c) o creștere a cantității de monedă în economie nu determină în mod necesar o modificare a ratei dobînzii corespunzător echilibrului pe termen lung, schimbările de acest gen provenind eventual din modul în care este distribuit în economie suplimentul de monedă și nu din simpla sa emisiune; d) masa monetară necesară economiei depinde de rata dobînzii, dar rata dobînzii nu depinde de cantitatea de monedă în circulație.

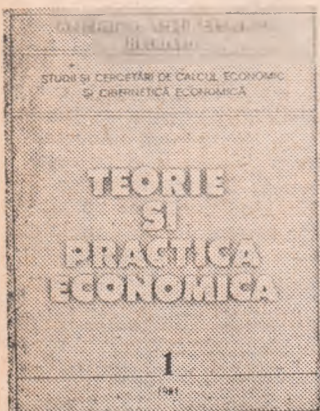
Realitățile economice nu sînt apreciate de prof. Patinkin ca atare, ci, în primul rînd, în contextul în care le-a așezat prin ipotezele adoptate de el. La Keynes, viața economică este o suită de evenimente și nu de stări, echilibrul este o abstracție cu rol conceptual, ceea ce trebuie cu adevărat descris și explicat de știința economică fiind recesiunile și fazele de „boom”, inflația, crizele și șomajul, mijloacele de adaptare — evident, în cadrul strict

capitalist — la aceste schimbări continue. Pentru Patinkin, echilibrul este un deziderat imperios tocmai pentru că economia capitalistă contemporană s-a îndepărtat primejdios de el, nu numai accidental, ci și pe termen lung. Pentru atingerea acestui echilibru, Patinkin nu vede însă alte mijloace decît reîntoarcerea la un comportament economic rațional de tipul celui care crede el că a existat în faza liberei concurențe. Dacă o asemenea vultă istorică este sau nu posibilă constituie o problemă la care autorul nostru nu răspunde, ceea ce nu diminuează însă cu nimic insatisfacția pe care o resimte în legătură cu modul în care funcționează economia capitalistă contemporană gestionată potrivit prescripțiilor keynesiene. Validitatea concluziilor sale este însă infirmată, printre altele, de faptul că, o lungă perioadă de timp — și în prezent în mod deosebit — enormele creșteri ale masei monetare în circulație înregistrate în principalele țări occidentale au fost însoțite de creșteri ale dobînzilor aferente creditelor pe termen scurt și lung.

Tezele lui Patinkin au întîmpinat, la rîndul lor, numeroase contestații, cele mai remarcabile fiind cele formulate de prof. J.R. Hicks ³⁾. Potrivit acestuia, Patinkin se ocupă, de fapt, de o problemă complet diferită față de cea avută în vedere de Keynes, obiectul analizelor sale fiind echilibrul pe termen lung. Aceasta, deoarece cel mult dintr-o asemenea perspectivă se poate presupune că salariile și celelalte prețuri particulare sînt flexibile.

Ipoteza flexibilității prețurilor și salariilor constituie trăsătura distinctivă dintre teoria clasică și cea keynesiană, premisa de bază a acesteia din urmă fiind că salariul nominal, ca preț particular, este dat și nici nu poate crește — din cauza abundenței de forțe

FIȘE

● Inițiativă binevenită a Academiei de Studii Economice, apariția, într-o serie nouă, a revistei „TEORIE ȘI PRACTICĂ ECONOMICĂ” are menirea să

imbogățească mijloacele de comunicare a informațiilor științifice din domeniul economiei. După cum se arată în preambulul semnat de prof. univ. dr. Aneta Spornic revista este concepută să publice studii reprezentative și cercetări de valoare realizate de cadre didactice din instituțiile de învățămînt economic superior, fapt pus în evidență de modul de alcătuire a sumarului primului număr care cuprinde articole care sînt: Trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă (I. Văduva, D. Ciucur); Creșterea eficienței — obiectiv central al noului mecanism economic, (I. Romănu); Măsuri de perfecționare a sistemului de prețuri (St. Arsenie); Evoluții contradictorii în economia mondială (Al. Puiu); Inflația — salariile nominale — salariile reale în capitalismul contemporan (V. Nicolescu, N. Dobrotă); Perfecționarea programării producției în întreprinderile

constructoare de mașini (C. Bărbulescu, G. Moldoveanu); Sarcinile cadrelor de specialitate din A.S.E. pentru dezvoltarea agriculturii (C. Sandu, V. V. Topor); Creșterea producției și a eficienței economice în fermele zootehnice (L. Zahiu) etc. Totodată, în calitate de publicație universitară, cit și prin modul în care a fost structurată — editorii au optat pentru cîteva secțiuni de mai largă cuprindere: economie națională, economie mondială, calcul economic ș.a., — revista își propune să contribuie la îmbunătățirea legăturii dintre cercetarea științifică, practica productivă și procesul de învățămînt, în concordanță cu actualele exigențe ale dezvoltării economiei.

Cercetarea fundamentală

● Din punct de vedere organizatoric, reforma inițiată la nivelul Academiei de Științe a R.P. Chineze urmărește — după cum

subliniază Li Xun în articolul „Reforms in the Academy of Sciences” publicat în numărul din noiembrie a.c. al revistei „CHINA RECONSTRUCTS” — să atribuie competențe sporite oamenilor de știință în orientarea propriei activități deopotrivă cu implicarea lor mai temeinică și eficientă în rezolvarea problemelor practice ale construcției socialiste. În acest spirit, noul statut al Academiei prevede funcționarea unui grup permanent alcătuit din oameni de știință care asigură atât orientarea investigațiilor cît și cunoașterea opiniilor specialiștilor din diverse domenii de cercetare. Semnificativ pentru prima din aceste două funcții, opinează L.X., este faptul că în concepția actuală se consideră drept prioritară dezvoltarea cercetărilor fundamentale. Într-o țară care a pornit de la un nivel relativ scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, cum este China opinează autorul apare ca deosebit

de muncă nefolosită, și nici scădea — datorită reglementărilor juridice. Prin adoptarea acestei ipoteze, explică Hicks, se modifică, în fond, perspectiva din care este formulată întreaga problemă, încât concepția lui Patinkin nu poate fi considerată, cum pretinde autorul teoriei, o negare a teoriei keynesiene, ci o încercare, mai mult sau mai puțin reușită, de a dezvolta unele din aspectele ei neesențiale.

Este de observat că flexibilitatea prețurilor și salariilor constituie și ea o ipoteză care, eventual, a putut fi realistă în cea de a doua jumătate a secolului trecut, faptele istorice învederând că, în condițiile capitalismului premonopolist, fazele de inflație au putut fi urmate uneori și de perioade de deflație. În nici un caz situația nu mai este însă aceeași începând cu anii 30 ai secolului nostru. Totuși, Hicks face și el abstracție de aceste aspecte și presupune, ca și Patinkin, că, cel puțin pe termen lung, salariile și prețurile nu și-au modificat esențial comportamentul față de faza liberei concurențe. Pornind de aici, pe baza unui sistem de diagrame, din multe puncte de vedere ingenioase și penetrante, Hicks arată că, dacă pentru un sistem economic ce conservă în fundamentele sale aceste caracteristici concurențiale sînt date elementele: funcția de venit, funcția de consum, eficacitatea marginală a capitalului și masa monetară în circulație și dacă se acceptă ipoteza că moneda nu poate fi utilizată în scopuri speculative — atunci venitul real pe care acest sistem îl creează se fixează la un nivel univoc determinat. În aceste condiții, dacă investițiile prezintă o tendință de creștere, are loc o majorare a salariilor și prețurilor nominale, fără însă ca produsul social și gradul de ocupare a forței de muncă să crească corespunzător. Creșterea prețurilor, — masa monetară în circulație rămînd constantă — diminuează eficacitatea marginală a capitalului, deplasînd curba care reprezintă legătura dintre

venit și rata dobînzii spre axa acesteia din urmă. În consecință, se afirmă, rata dobînzii corespunzătoare unui nivel dat al venitului real crește, ceea ce reduce investițiile la nivelul precedent.

Invers, o tendință de scădere a investițiilor determină reducerea prețurilor și salariilor, diminuînd rata dobînzii corespunzătoare fiecărui nivel dat al venitului real, ceea ce reduce, de asemenea, investițiile la nivelul lor precedent. Dacă rata acumulării este redusă, diferența dintre producție (venit) și consum este și ea mică, iar un flux de investiții relativ puțin important va fi suficient pentru a o compensa. Curba eficacității marginale a capitalului fiind dată, un astfel de flux poate fi antrenat chiar și de o rată a dobînzii mai ridicată. În ceea ce privește prețurile, ele cresc în aceste condiții, astfel încît necesarul de monedă al economiei nu mai poate fi satisfăcut, ceea ce face să fie antrenate noi emisiuni monetare etc.

Aceștia sînt, deci, factorii „reali” care, la Hicks, determină rata dobînzii și, după cum se observă, din acest punct de vedere, el se situează pe o poziție clasică, în sensul că acești factori țin în esență de productivitatea și de capacitatea de acumulare a sistemului economic considerat. Creșterea cantității de monedă în circulație determină modificarea prețurilor și a veniturilor nominale, veniturile reale rămînd însă constante. Această poziție constituie și ea o distanțare față de keynesieni, semnificația sa mai generală fiind reabilitarea unei cunoscutte teze clasice: economia este formată din două sisteme independente — „real” și „monetar”. Primul determină procesele materiale de creare a venitului național, inclusiv raporturile de schimb între bunuri (prezente și viitoare), în timp ce cel de-al doilea determină numai numele monetar arbitrar sau măsura nominală a veniturilor reale și altor indicatori cu conținut material, condiționați din punct de vedere fizic

exclusiv de primul sistem și impenetrabil la influențe de altă natură. Și în acest caz, ceea ce vizează procedeele respective este acreditarea ideii că dezechilibrele constatate în economia capitalistă se dozează exclusiv sistemului „monetar”.

Adoptarea acestei metodologii îi servește apoi lui Hicks pentru a elimina din analiză, ca și Patinkin, operațiunile speculative de capital, ca sursă de incertitudini ce afectează negativ previziunile agenților economici, perturbînd comportamentul lor rațional. Prin aceasta, el respinge, de fapt, toate acele explicații keynesiene ale preferinței pentru lichiditate, pe care o consideră tocmai ca fiind rezultatul monetar al unui comportament economic rațional în condiții de risc.

Totuși, în partea finală a judecăților sale, de altfel remarcabile prin claritatea expunerii, el reintroduce în analiză operațiunile speculative ca factor ce determină incompleta utilizare a factorilor de producție. Concluzia sa este că, datorită acestor operațiuni, rata dobînzii suferă perturbații considerabile. Avînd în vedere, de asemenea, că flexibilitatea ratei dobînzii nu este absolută, existînd un plafon minim sub care nu poate scădea, precum și faptul că sensibilitatea investițiilor și a altor procese economice importante la variațiile ratei dobînzii este redusă, singurul mijloc rămas pentru creșterea gradului de ocupare este, după Hicks, stoparea preferinței pentru lichiditate prin emisiuni monetare suplimentare. Rezultă că, din punct de vedere pragmatic Hicks recomandă mai multe elemente ale rețelei keynesiene pe care însă le justifică cu argumente particulare.

Silviu CERNA
Timișoara

³⁾ J. R. Hicks, A. Rehabilitation of Classical Economics?, Economic Journal, nr. 67, iun. 1957

de importanță crearea unui stoc propriu de cunoștințe fundamentale în cele mai importante domenii ale științei, precum și formarea unui grup de cercetători de elită, condiție a însăși sporirii eficienței cercetărilor cu caracter aplicativ.

Industria mecanică : o radiografie socială

● În numărul din 8 octombrie a.c. al revistei „L'USINE NOUVELLE”, Henri Rami publică principalele concluzii ale unei anchete sociale desfășurate pe un eșantion reprezentativ din sectorul mecanic — titlul articolului: „Radiographie sociale de la mécanique”. Investigația, arată autorul, a relevat drept semnificative numeroase fenomene ce privesc forța de muncă ocupată în acest sector, între care: o tendință de descreștere a numărului de salariați — de ordinul a 4,5% în anul 1979; un proces de im-

bătrînire a populației, fapt datorat în mare măsură crizei economice care limitează numărul de noi locuri de muncă ce pot fi puse la dispoziția tinerilor; condiții defavorizante, atît în ce privește remunerația cit și posibilitățile de promovare pentru personalul feminin; un nivel ridicat al absenteismului în muncă deopotrivă cu creșterea incertitudinii în ce privește stabilitatea locului de muncă etc. Constituînd mijloace utile pentru îmbogățirea informațiilor asupra fenomenelor de natură psihosocială ce au loc la nivelul întreprinderilor, în general, organizarea unor anchete pe subdomenii industriale distincte se vedește a fi, opinează, H.R., un important instrument de fundamentare în detaliu a unor măsuri și acțiuni de politică economică.

Gestiunea energiei

● Stimulată, într-o anumită măsură, și de alinierea prețurilor

interne la țîței la prețurile mondiale, acțiunea de conservare a energiei traversează în prezent în S.U.A. o nouă fază, afirmă Ronald Grover în studiul „Energy conservation enters its second stage” publicat de revista americană „ECONOMIC IMPACT”, nr. 4 pe anul în curs. Astfel, față de anii anteriori în care măsurile de conservare a energiei au avut un caracter sporadic și limitat, al doilea stadiu se caracterizează prin acțiuni de anvergură națională, orientare cu deosebire spre mărirea investițiilor de capital în tehnologii, utilaje și clădiri care permit o mai bună utilizare a energiei, ceea ce, la nivel macro, va asigura o echilibrare a raportului între creșterea economică și consum energetic (potrivit opiniei specialiștilor, ca urmare a creșterii previzibile a prețurilor la țîței, amortizarea acestor investiții se reduce de la circa 5 ani, cit era calculată în 1978, la nu-

FIȘE

mai 2 ani). Din punct de vedere tehnic, își continuă argumentația R.G., căile de reducere a consumurilor energetice au fost, în linii mari, identificate. Se impune însă atenției economiștilor un alt fenomen: acela al nașterii și dezvoltării rapide deopotrivă a unei industrii specializată în realizarea de echipamente destinate economisirii energiei cit și a unei infrastructuri proprii. Întreprinderi, specialiști în gestionarea eficientă a energiei, rețele de publicitate, centre de cercetare reprezintă, susține autorul, nu numai o realitate economică nouă, ce se cere studiată, ci un ansamblu instituțional care promovează noi valori sociale.

EXPANSIUNEA FĂRĂ PRECEDENT A SISTEMULUI BANCAR ÎN LUMEA CAPITALISTĂ

ACTIVITATEA băncilor din țările industriale a cunoscut în cursul anilor '70 o amplificare fără precedent, sub incidența unei multitudini de factori. Concentrarea capitalului industrial, formarea unor tot mai puternice societăți multinaționale, apelul sporit al organismelor publice la piețele monetare și financiare au favorizat în mod deosebit afacerile bancare. Dezvoltarea comerțului mondial, fluxurile intense de capital antrenate de șocurile petroliere, de excedentele și deficitele mari de bilanță, precum și de intensificarea operațiunilor cu caracter speculativ au dat activității băncilor noi dimensiuni geografice.

Sistemul bancar a profitat de împrejurări, venind în întâmpinarea cerințelor clienților și introducând noi tehnici și metode de acțiune, pentru a-și consolida poziția. În favoarea băncilor a acționat faptul că, în condițiile de profundă instabilitate din ultimii ani, au dat dovadă de o remarcabilă capacitate de adaptare și agresivitate. Din acest motiv, accentuarea manifestărilor de criză economică și monetară în ultimul deceniu a avut implicații diferite asupra sistemului bancar comparativ cu alte sectoare de activitate.

Repetatele recesiuni economice și instabilitatea monetară au avut consecințe negative asupra utilizării capacităților de producție, derulării tranzacțiilor, rezultatelor financiare ale firmelor antrenate direct sau indirect în activități productive. Este cunoscut că în fiecare dintre țările occidentale au fost înregistrate anual falimente de societăți industriale și comerciale de ordinul miilor sau chiar al zecilor de mii. În lumea bancară însă, după falimentul spectaculos din 1974 a două instituții importante — Herstatt Bank din R.F. Germania și Franklin National Bank din S.U.A. — nu au mai existat asemenea cazuri în țările industriale. Pierderi serioase și dificultăți au apărut în activitatea unor bănci, dar au fost depășite și s-a reușit redresarea situației.

Activitatea sistemului bancar a urmat în toată această perioadă o linie net ascendentă. Cifrele publicate ilustrează faptul că rezultatele financiare obținute de cea mai mare parte a băncilor au prezentat în ultimii ani o pronunțată tendință de creștere. Explicația acestei situații privilegiate trebuie căutată cu precădere în amploarea mijloacelor monetare care s-au concentrat în mâinile băncilor, sporind, potențialul lor și stimulând afacerile. Multiplicarea inflaționistă a banilor în lumea capitalistă a determinat această amplificare a resurselor pe care le poate vehicula o bancă, la proporții nemaiîntâlnite. S-a ajuns, astfel, ca activele băncilor care se situează pe primele locuri ale ierarhiei mondiale să depășească 100 miliarde dolari. Numai depozitele constituite la cele mai puternice 10 bănci capitaliste însumau 810 miliarde dolari la finele anului 1980, în creștere cu 67 miliarde dolari față de anul precedent.

La sfârșitul anului 1980, primele 100 bănci din „top-ul” mondial dețineau active în sumă totală de peste 4 000 miliarde dolari, iar veniturile obținute de aceste bănci au prezentat creșteri — cu câteva excepții — de peste 20%, ajungând în unele cazuri până aproape de 200%. Procentele reprezentând creșterea profiturilor au fost de asemenea ridicate pentru majoritatea băncilor. Așa cum sublinia publicația engleză *The Banker*, care elaborează „Top 500 al lumii bancare”, afirmația unor bancheri că rentabilitatea ar fi avut de suferit în ultimul timp din cauza condițiilor pieței apare ca nefondată. În fapt, în anii 1979 și 1980 profiturile brute prezintă pe ansamblul băncilor o creștere atît în termeni nominali cît și în prețuri constante, în procente ridicându-se la unele mari bănci la 60%. Reține atenția faptul că pentru prima oară în 1980 unele bănci au ajuns să obțină profituri brute de peste 1 miliard dolari și că mai mult de 20 bănci indică cifre depășind 300 milioane dolari.

Intensificarea activității de credit

LA BAZA expansiunii băncilor capitaliste a stat într-o măsură însemnată intensificarea activității de credit. Cerințele mari de capitaluri determinate de introducerea tehnologiei moderne, de aplicarea cuceririlor științei și tehnicii în producție, au dus la o sporire deosebit de rapidă a operațiunilor de finanțare în țările industriale. La rîndul lor, lipsite de resursele monetare necesare, țările în curs de dezvoltare au fost nevoite să apeleze tot mai mult pentru împrumuturi la băncile comerciale, care au ajuns să dețină peste 50% din creanțele asupra țărilor respective.

Potrivit unui raport publicat recent sub auspiciile Fondului Monetar Internațional, totalul creditelor acordate de băncile particulare pe plan mondial a atins 810 miliarde dolari în 1980, crescînd față de anul precedent cu 27%. În 1981 se apreciază că aceste credite vor depăși 1 000 miliarde dolari, respectiv o creștere de 23%. Cei mai importanți creditori sînt băncile americane și cîteva dintre sucursalele lor din străinătate, care au acordat credite în valoare de circa 320 miliarde dolari.

Rulajul acestui volum enorm de credite oferă băncilor venituri însemnate din diferențe de dobînzii, marje aplicate peste dobînzii și comisioane. S-a afirmat de unii bancheri că dobînzile ridicate de pe piață ar dăuna băncilor, care trebuie să lucreze cu o rată de profit prea redusă întrucît altfel nu ar mai găsi clienți pentru credite. Realitatea este că oricît de mare ar fi costul fondurilor atrase, băncile tot cîștigă pentru că operează întotdeauna cu dobînzii creditoare mai mari decît dobînzile debitoare. Această adăugire la dobînzile oferite la depozitele constituite de clienți este și

una dintre cauzele accentuării tendinței de scumpire a creditului din ultimii ani, cu implicații atît de negative pe plan internațional.

Băncile au de asemenea posibilitatea să desfășoare operațiuni complexe de trezorerie, atrăgînd fonduri în valute cu dobînzii mai reduse pentru a le trece pe valute la care se percep dobînzii mai ridicate, cu un cîștig care să acopere eventualele diferențe nefavorabile de curs. Posibilități însemnate de cîștig oferă și mișcările de fonduri între piața națională, în cadrul căreia funcționează o bancă, și piața internațională, avînd în vedere că între ele există de cele mai multe ori o anumită diferență de dobînzii.

Marjele care se aplică peste dobînda pieței la o serie de operațiuni de credit reprezintă o categorie distinctă de venituri pentru bănci. Trebuie arătat că sistemul acestor marje — care sînt diferențiate în funcție de poziția financiară a debitorului — reprezintă una din cauzele înrăutățirii situației țărilor în curs de dezvoltare. În timp ce pentru societăți și instituții publice din țările industriale se aplică, de regulă, marje de 0,25% sau chiar mai reduse, la creditele acordate onora dintre cele mai sărace țări au fost practicate marje depășind 2%. Luînd în considerare un credit de 100 milioane dolari, pe termen de 10 ani, numai costul suportat în plus de o țară în curs de dezvoltare din această diferență de marjă la dobînzii poate ajunge la 14 milioane dolari.

Un element al costului creditelor bancare despre care se discută foarte puțin și apare ca de la sine înțeles, avînd o destinație aparent utilitară, îl constituie comisioanele. Acestea reprezintă procente relativ reduse ca mărime ce se aplică forfetar asupra întregii sume împrumutate și sînt destinate, în principiu, să acopere cheltuielile legate de montarea și administrarea creditului. Un credit de 50 milioane de dolari se administrează practic la fel ca unul de 1 milion de dolari și dacă este adevărat că prezintă riscuri diferite, tot atît de adevărat este că aduce și venituri diferite din comisioane.

Dimensiunea reală a situației este redată de cifre publicate recent cu privire la activitatea băncilor americane. În decursul a numai cîteva săptămîni din trimestrul II al anului 1981 marile bănci americane au montat pentru piața internă credite totalizînd 38 miliarde dolari. Doar din comisioanele de angajament asupra acestor credite le-au intrat în cont băncilor respective 150 milioane dolari, înainte ca un singur dolar din operațiunile de împrumut să fi trecut dintr-o mină în alta. De îndată ce creditele montate încep să fie folosite efectiv, se adaugă marjele uzuale peste dobînzile aplicate, fără a mai pune în discuție costul real al refinanțării băncilor care le poate oferi cîștiguri însemnate, întrucît dispun de o mare diversitate de surse primare de fonduri.

Aranjamente de culise

O ALTĂ SURSĂ importantă de câștig pentru bănci au reprezentat-o, în condițiile neconținutelor fluctuații de cursuri, operațiunile de schimb valutar. Ca orice afaceri cu un risc ridicat, tranzacțiile de schimb valutar duc atât la pierderi cât și la câștiguri foarte mari. Folosind acoperirea la termen și alte tehnici, băncile au putut în general să-și asigure câștiguri care să depășească în mod sensibil pierderile.

Legat de acest gen de operațiuni a izbucnit în 1979, în S.U.A., un scandal de proporții, care a dezvăluit aranjamentele din culise privind piețele valutare. Ca urmare a demiterii unui membru al conducerii dintr-o mare bancă americană, acesta a publicat un articol în care arăta că operatorii arbitrași ai principalelor bănci internaționale se înfîlșesc și stabilesc în mod confidențial să provoace o scădere a cursului dolarului, S.U.A., prin vânzări simultane ale monedei americane. În articol se afirma că băncile au obținut profituri contractând împrumuturi de valori mari în dolari S.U.A., vânzând apoi această monedă contra altor monede, pentru a determina scăderea cursului dolarului și recuperând sumele în dolari peste câteva zile, la noul curs redus. Creditele contractate sînt rambursate tot în dolari S.U.A., dar în dolari care au costat mai puțin, iar diferențele de curs reprezintă câștigul băncilor în cauză. În sprijinul celor susținute a fost menționat faptul că, în timp ce poziția dolarului se deteriora, câștigurile în valută ale principalelor bănci internaționale au înregistrat însemnate creșteri; în cazul uneia dintre cele mai mari bănci internaționale aceste câștiguri au sporit de la 18 milioane dolari în 1976 la 108 milioane în 1978.

Este concludent că Ministerul Justiției al S.U.A. a deschis în 1979 o anchetă asupra operațiunilor valutare ale principalelor bănci americane. Scopul anchetei a fost tocmai de a se stabili dacă băncile respective au violat legile antitrust, înțelegîndu-se între ele să manipuleze cursul dolarului S.U.A. pe piețele valutare, pentru a realiza câștiguri datorită fluctuației acestui curs. Chiar dacă nu manipulează cursurile, băncile care sînt bine introduse pe piață pot să acționeze eficace și să obțină câștiguri pînă și în perioadele cînd ajung la maximum atacurile speculative asupra unor valute. Datorită unei largi rețele de sucursale și formațiuni bancare proprii în principalele centre financiare inter-

naționale, situate pe diferite fuse o-rare, marile bănci operează fără oprire în cursul unei zile. În acest fel dispun imediat de informații asupra cotațiilor pe diferite piețe și au posibilitatea să realizeze un flux, un șir înlanțuit de operațiuni la scară mondială, încheiat cu însemnate profituri.

Tendință accentuată de internaționalizare a activității bancare

AVANTAJELE operațiunilor de atragere și plasare de fonduri pe piețele internaționale, ale schimburilor valutare, ale atragerii clientelei străine explică tendința accentuată din ultimii ani de internaționalizare a activității bancare. În țările industriale, principalele bănci la nivel național consideră extinderea lor pe alte piețe ca parte integrantă a politicii lor de dezvoltare. Spre deosebire de trecut, cînd băncile care se instalau în străinătate deschideau sucursale în centrele principale, de unde se încerca extinderea în zone cât mai largi, acum se caută implantarea în cât mai multe locuri, a unei rețele cât mai ramificate.

Un factor ce a contribuit la internaționalizarea activității bancare îl reprezintă afacerile cu societățile multinaționale. În lumea bancară există, de mai mult timp, opinia că pentru băncile dornice să se extindă clienții ideali sînt societățile multinaționale. În lupta acerbă pentru câștigarea acestei importante clientele, băncile americane s-au dovedit a fi mai puternice decît concurențele din alte țări capitaliste.

Un grup de șase bănci americane ocupă acum un loc principal în ce privește satisfacerea cerințelor celor aproximativ 600 societăți multinaționale mari din Europa occidentală. Or, ganimizarea și politica mai dinamică a băncilor americane le-au conferit avantaje în raport cu alte bănci, deoarece societățile multinaționale sînt influențate de extinderea rețelei de sucursale a unei bănci, de competitivitatea creditelor, de diversitatea și eficacitatea serviciilor bancare ce le sînt puse la dispoziție, ca și de promptitudinea în adoptarea deciziilor asupra afacerilor tratate.

Problema serviciilor și a asistenței de specialitate oferite de bănci clientelei a ajuns să ocupe un loc de o deosebită însemnătate, în procesul de expansiune a sistemului bancar. În practică au apărut servicii și forme de asistență care nu se înscriau nici pe

departe în imaginea tradițională a activității bancare. Începînd de la simple consultații în probleme financiare și analize ale rentabilității proiectelor ce urmează a fi finanțate, aceste servicii merg pînă la prospectarea de noi piețe pentru clientela băncilor, promovarea produselor, obținerea de informații asupra partenerilor și concurenților, medierea afacerilor, negocierea fuzionărilor. A devenit uzual ca pentru rezolvarea unor probleme, mai ales în străinătate, clienții să apeleze la bănci, care, prin sucursalele lor, întocmesc analize, fac demersuri, tratează și chiar perfectează în numele celor care le-au dat mandat. S-au extins pe o scară largă operațiunile legate tot de bănci și cunoscute sub numele de „factoring“, care constau în preluarea spre încasare la scadență a titlurilor de creanță ale societăților industriale și comerciale și în finanțarea imediată a acestora.

Se observă că unele instituții bancare tind să se îndepărteze oarecum de operațiunile curente de plăți și de credit, concentrîndu-se asupra unor activități de asistență financiară care se dovedesc a fi generatoare de importante comisioane. Diversificarea serviciilor oferite de bănci nu este însă numai o cale de sporire a veniturilor și de atragere a clientelei pentru largirea zonei de activitate. Apelînd la o bancă într-o mare diversitate de probleme, clienții devin tot mai legați, tot mai dependenți de ea. Pe această cale băncile, în special cele mari, reușesc să cunoască afacerile și să exercite un control crescînd asupra clienților, putînd să le imprime o anumită orientare în activitate și, în final, să îi subordoneze.

Fenomen complex, cu multiple implicații, expansiunea sistemului bancar se înscrie în perpetua luptă de concurență din cadrul societății capitaliste. Tinzînd dintotdeauna să pătrundă în sectoarele de activitate productivă, pentru a-și spori astfel profiturile, capitalul bancar a putut utiliza în favoarea sa condițiile specifice existente în ultimii ani în lume, pe plan economic și monetar. S-a făcut de multe ori afirmația că băncile au ajuns să dispună de o forță și de o poziție cum nu au avut niciodată în trecut. Regrupările de forțe și schimbările de poziție sînt caracteristice însă lumii capitaliste și este de așteptat ca, în viitor, capitalul bancar și capitalul industrial să își dispute în continuare întietatea, încercînd fiecare să exercite un control asupra celuilalt, să cucerească o poziție dominantă.

Radu NEGREA

NOI SURSE DE ȚIȚEI

(Urmare din pag. 14)

tevenții, constituirea de platforme fixe pentru instalațiile de intervenții și asigurarea supravegherii și dispecerizării automate a parcurilor de separatoare și a sondelor de extracție; creșterea duratei de funcționare a pompelor de extracție în medie cu 5 zile/sondă; utilizarea pompelor de extracție speciale pentru medii corozive și abrazive etc.;
— asigurarea forței de muncă, în special pentru meseriile deficitare (son-

dori, electricieni, mecanici, operatori etc.), intensificarea activității de perfecționare a pregătirii profesionale (pregătirea la locul de muncă, școli profesionale, cursuri de perfecționare etc.), și stabilizarea, în mai mare măsură, a personalului muncitor;

— perfecționarea activității de cooperare cu întreprinderile furnizoare, în special cu cele din cadrul construcțiilor de mașini și metalurgiei, pe linia asigurării la timp, ritmic și de calitate superioară a utilajelor, subansamblelor și

pieselor de schimb necesare desfășurării normale a procesului de producție.

Aceste măsuri stau la baza asigurării condițiilor pentru realizarea planului pe 1982, care prevede o creștere de 5% față de acest an la extracția țiteiului; executarea de lucrări de foraj de cercetare geologică însumînd 75 000 m, în vederea descoperirii unui volum de resurse de 1 milion tone țitei și 300 milioane mc gaze; executarea a 440 000 m foraje pentru punerea în funcțiune de noi sonde, ceea ce impune sporirea vitezei de foraj cu 5% și reducerea timpului neproductiv la brigăzile de foraj cu 20% față de realizările din 1981.

ENERGIA NUCLEARĂ

SESIUNEA a XXV-a a Agenției internaționale pentru energie atomică (A.I.E.A.), care a avut loc recent la Viena a constituit cadrul unei ample analize referitoare la situația actuală și perspectivele utilizării energiei nucleare în următorii zece ani. Prezentăm în continuare câteva din principalele aspecte cuprinse în raportul directorului general de atunci al A.I.E.A., Sigvard Eklund la reuniunea menționată.

La sfârșitul anului 1980 funcționau în lume mai mult de 300 reactoare de cercetare în 48 țări și 253 reactoare de putere repartizate în 22 state membre ale organizației. Reactoarele de putere au produs în anul menționat 8 la sută din electricitatea totală în lume, ceea ce reprezintă deja o pondere considerabilă într-un sector rezervat pînă acum surselor clasice de energie. La nivelul anului 1985, se așteaptă ca 17 la sută din producția totală de energie electrică să fie realizată din surse nucleare; în a doua jumătate a deceniului, însă, capacitățile suplimentare instalate în fiecare an sînt așteptate să se reducă urmînd să însumeze mai puțin de 5 000 MW față de peste 10 000 MW/an în perioada 1980-85, unul din principalii factori care vor contribui la această situație constituindu-l intervalul de timp care se scurge între momentul deciziei de construire și cel al intrării în funcțiune a centralei. În prezent acest interval este de 61 de luni în Japonia, 63 în Franța, 82 în R.F.G. și 121 luni în cazul Statelor Unite. Cu toate acestea, în Franța — de exemplu — costul elec-

tricității obținute din surse nucleare reprezintă numai o treime, respectiv jumătate din costul energiei electrice obținute în termocentralele pe bază de petrol sau cărbune.

În ce privește țările în curs de dezvoltare, în următorii zece ani și chiar în deceniul următor energia nucleară va fi încă departe de a putea contribui satisfăcător la rezolvarea problemelor energetice. În prezent numai 1 la sută din producția de energie electrică în țările în curs de dezvoltare este de origine nucleară. Introducerea energiei din surse nucleare în aceste țări presupune cu prioritate punerea la punct a tehnologiilor adecvate și realizarea de reactoare de mai mică putere, care să poată fi instalate chiar în condițiile existenței unei infrastructuri mai puțin evolute în multe din țările în cauză. De fapt, și cercetările principalilor producători se îndreaptă către realizarea de reactoare de putere medie, în gama 200—400 MW, la prețuri de exploatare convenabile.

Cercetările specialiștilor suedezi și finlandezi privind realizarea unui reactor destinat exclusiv încălzirii în mediul urban se pare că vor aduce, de asemenea, soluții interesante pentru realizarea de reactoare de putere în gama de 300 MW. Asemenea reactoare ar fi în măsură să furnizeze energie termică pentru mari aglomerații urbane, de peste 10 milioane locuitori.

Securitatea exploatarei centralelor nucleare constituie, fără îndoială, una din problemele asupra căreia se îndreaptă atenția cercetării și în general a opiniei publice. S-au înregistrat, în acest sens, pași importanți pe linia uniformizării

modului de abordare a problemelor de securitate, A.I.E.A. fiind în stadiul final al redactării textului revizuit asupra normelor fundamentale de securitate în materie de protecție împotriva iradiazărilor. Specialiștii apreciază, de asemenea, că lumea dispune de tehnologiile esențiale în ce privește eliminarea deșeurilor radioactive. Cifrele arată că proiecțiile privind ponderea energiei nucleare în totalul energiei primare folosite în lume la nivelul anului 2000 (proiecții care anticipau în urmă cu zece ani, o pondere de 50 la sută) au scăzut la 22 la sută în ultimul timp. Pentru modificarea acestei tendințe se impun acțiuni din partea factorilor de decizie și a specialiștilor în sensul securității în funcționarea centralelor, al garantării furnizării de combustibil și de echipamente nucleare.

Energia nucleară constituie o alternativă reală în condițiile și în perspectiva penuriei de resurse clasice, a creșterii prețului acestora, fenomene cu implicații serioase asupra vieții sociale și nivelului de trai.

Potrivit unor estimări occidentale recente, în prezent prețul unui kilowatt-oră obținut din uraniu este cu 30 la sută mai ieftin decît în cazul cărbunelui; la nivelul anului 1990, costul de producție pentru electricitatea obținută în termocentrale în Europa de Vest ar putea fi cu 45—77 la sută mai mare decît în cazul folosirii reactoarelor nucleare chiar dacă, în cazul ultimei variante, în preț se includ și cheltuielile pentru dezafectarea sau modernizarea centralelor nucleare vechi.

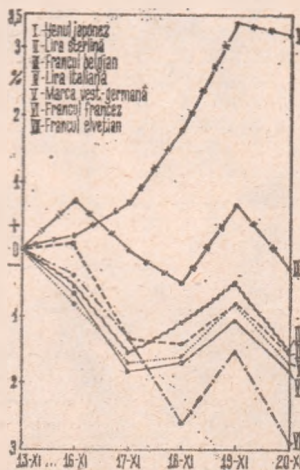
Em. S.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 23—27 noiembrie a.c. poziția dolarului S.U.A. a cunoscut, pe fondul prelungirii tendinței de scădere a dobînzilor la fondurile în această valută atît pe piața capitalurilor din S.U.A. cît și pe cea internațională, o nouă deteriorare, în special în raport cu lira sterlină, francul elvețian și yenul japonez. La începutul săptămîinii analizate marile bănci americane au procedat la reducerea dobînzii de împrumut prin broker de la 14 1/2% la 14%, iar la jumătatea intervalului majoritatea acestor bănci au redus nivelul dobînzii preferențiale „prime rate” de la 16 1/2% la 16% (în cazul unor bănci, între care și Chase Manhattan, nivelul „prime rate” a fost diminuat la 15 3/4%).

Lira sterlină a cunoscut cea mai puternică apreciere față de dolar (de aproape 2%), procesul de consolidare a cursului monedei britanice fiind susținut atît de nivelul comparativ mai înalt al dobînzilor la depozitele în lire sterline cît și de aprecierea majorității operațiilor de devaloare privind îmbunătățirea conjuncturii economice în Anglia. La finele săptămîinii lira sterlină era cotate la 1,9425 dolari, față de 1,9050 dolari în ziua de referință (20 noiembrie a.c.). Poziția yenului japonez a continuat să se îmbunătățească, atît sub influența restrîngerii ecartului dintre dobînzile la fondurile în această valută și dobînzile la fondurile în dolari cît și ca reflex al situației economice comparativ sensibil mai favorabile a Japoniei. La sfîrșitul săptămîinii cursul se situa la 216,25 yeni / dolar, față de 220 yeni / dolar în ziua de referință (o apreciere de aproape 1,75%). Cursul francului elvețian față de dolar a marcat și în această săptămîină o îmbunătățire substanțială (de la 1,8075 franci / dolar la 1,7825 franci / dolar) în timp ce în raport cu moneda vest-germană moneda elvețiană a pierdut din terenul cîștigat în precedentele două săptămîini.

Marca vest-germană și-a îmbunătățit poziția față

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 23—27.XI, luîndu-se ca bază nivelul cursurilor din ziua de 20.XI a.c.

de dolar, în principal sub influența restrîngerii ecartului dintre dobînzile la marcă și cele la fondurile în dolari cît și a publicării datelor privind situația balanței comerciale a R.F. Germania (în luna octombrie a.c. excedentul s-a majorat la 5,34 miliarde mărci, față de 3,48 miliarde în luna septembrie a.c.). La finele săptămîinii marca vest-germană era cotate la 2,2225 mărci / dolar, comparativ cu 2,2475 mărci la 20 noiembrie a.c. (apreciere de peste 1,1%). O apreciere apropiată a înregistrat francul francez (al cărui curs se situa la sfîrșitul săptămîinii la 5,6075 franci / dolar față de 5,67 franci / dolar în ziua de referință). Poziția francului belgian a cunoscut o îmbunătățire mai puțin pronunțată (cotația de la finele intervalului fiind de 37,36 franci / dolar, ceea ce marchează o apreciere de 0,95%), la fel și lira italiană, al cărui curs față de dolar s-a apreciat cu 0,75%, situîndu-se la sfîrșitul săptămîinii la 1 193 lire / dolar.

Dobînzile la fondurile în eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 20 și, respectiv, 27 noiembrie a.c.): la eurodolari — 12,875% și 12,75%, la euromărci vest-germane — 10,125% și 10,0625%, la eurofranci elvețieni — 9,875% și 9,75%, la eurolire sterline — 14,375% și 14,5625%.

Reflectînd slăbirea cursului dolarului, prețul aurului s-a înscris, în ciuda vânzării unor cantități însemnate de către marii producători, pe o curbă ascendentă. La al doilea fixing de la Londra din ziua de 27 noiembrie a.c. prețul s-a situat la 411,50 dolari / uncie (fixingul corespunzător de la finele săptămîinii anterioare — 401,50 dolari / uncie).

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Probleme ale viitorului
și dezvoltării
în viziunea
specialiștilor

Tehnologia,
repartiția
internă
și
relațiile
Nord-Sud

INCEPUTUL unui nou deceniu a stimulat apariția unui număr mare de studii, în cadrul și în afara sistemului O.N.U., dedicate strategiilor de dezvoltare globale și obiectivelor pe termen lung. În această direcție se înscrie și proiectul Institutului Națiunilor Unite pentru formare și cercetare UNITAR intitulat „Tehnologia, repartiția internă și relațiile Nord-Sud”, care caută să definească condițiile unor strategii alternative, bazate în principal pe forțe proprii, menite să permită realizarea unui progres rapid spre o independență și o echitate reală și să ducă la eradicarea sărăciei maselor.

Pornind de la ideea că lumea contemporană este martora unor mutații fundamentale ce fac necesară ajustarea modului de abordare a acestor procese, adaptarea la noile realități, autorii proiectului, **Graciela Chichilnski** și **Sam Cole**, și-au propus să construiască cadrul analitic pentru elaborarea unor strategii de dezvoltare prin forțe proprii. Scopul acestui proiect este de a contribui la realizarea obiectivelor strategiei pentru cel de-al treilea Deceniu de dezvoltare al Națiunilor Unite, într-un sens mai larg, la schimbul de idei privind dezvoltarea și relațiile internaționale, cu accent deosebit asupra conceptelor de egalitate și participare.

Accentul pus tot mai mult pe rolul tehnologiei ca un instrument de strategie și al eforturilor proprii constituie trăsătura distinctă, care servește drept principiu organizator pentru diferitele părți ale proiectului.

Autorii recunosc faptul că „practica” nu poate, în stadiul actual, să progreseze fără dezvoltarea teoriei; acest lucru a fost, în mare parte, ignorat în ultimii 25 de ani în euforia „pragmatismului internațional”. Ideea necesității unui fundament teoretic ce stă la baza proiectului este astfel prezentată de autori: „Lipsa de înțelegere și fisurile din analiză sînt considerate a fi, cel puțin în parte, răspunzătoare pentru zădărnicierea celor mai bine intenționate eforturi. Se simte nevoia foarte urgentă — și nu numai de către teoreticieni — de a realiza o nouă cunoaștere a mecanismelor care conditionează evoluția societății”.

Strategiile de dezvoltare și proiectele O.N.U. au fost rareori legate de un model anume fiind caracterizate, în cea mai mare parte, drept pragmatice. În ultimul sfert de veac, modelul precumpănit a fost legat mai mult de diferite versiuni privind necesitatea și modul de creștere al comerțului internațional decît de noțiunea de schimburi inegale în condițiile disponibilităților în creștere de forță de muncă și ale unui dualism tehnologic atît de caracteristic multor economii din „lumea a treia”.

Ar trebui, de asemenea, adăugat aici faptul că conceptul ecologic, care s-a impus tot mai mult începînd cu ultimul deceniu, nu a fost integrat în cadrul conceptual tradițional de dezvoltare globală. Acest lucru se poate datora în parte faptului că teoria economică a ignorat multă vreme domeniul resurselor naturale și nu a reușit să dezvolte în întregime o teorie a consumului. Nu există, de aceea, repere general acceptate pentru o administrare rațională a resurselor extractive, luînd în considerație factori cum sînt sursele alternative, echitatea internațională și opțiunea unor investiții alternative. Nu există, de asemenea, — arată autorii — nici un cadru analitic solid pentru descoperirea modelelor de consum și alte caracteristici ale noțiunii de „stil de viață”.

Lucrarea se concentrează în cea mai mare parte asupra construirii unui model global menit să reflecte structurile de producție și consum cît și repartiția forței economice. Modelul global UNITAR descrie dinamica economiei mondiale prin investigarea a șase piețe internaționale de mărfuri și impactul lor asupra a șase tipuri diferite de economii. Proiectul stabilește, de asemenea, o bază statistică solidă pentru cercetarea aspectelor instituționale ale sistemelor de producție și impactul lor asupra comportării economiei mondiale. Piața resurselor extractive neregenerabile, inclusiv principalele surse de energie se află în centrul atenției în cadrul proiectului UNITAR, importanța lor în contextul geopolitic și în desfășurarea dialogului Nord-Sud fiind apreciată drept crucială de către autorii studiului. Este, de asemenea, considerat drept cerință fundamentală efortul de integrare a imperativelor ecologice în cadrul factorilor determinanți ai dezvoltării. În domeniul resurselor, modelul își propune să contribuie la îmbunătățirea strategiilor privind sistemul de prețuri și de ofertă, în scopul optimizării venitului țărilor producătoare în diferite condiții ale economiei mondiale, netezind, în același timp, drumul spre soluții de cooperare în contextul mai larg al negocierilor Nord-Sud.

În căutarea unor instrumente de politică adecvate, ca parte integrantă a

strategiilor alternative de dezvoltare, abordarea globală, echilibrată a premiilor de la care pornesc autorii studiului UNITAR este esențială. Scopul urmărit este acela de a determina în cadrul cărui context poate fi realizat echilibrul și cu ce consecințe pentru investiții și cererea de consum, locurile de muncă și veniturile diferitelor grupuri, autorii propunîndu-și să exploreze ce instrumente de politică sînt necesare pentru ca echilibrul preconizat să fie în conformitate cu obiectivele specifice ale societății.

Proiectul de față diferă de altele din programul Națiunilor Unite privind obiectivele dezvoltării pe termen lung atît în ceea ce privește problemele prezentate cît și modul de abordare adoptat. Premisele studiului reflectă recunoașterea rolului fundamental al tehnologiei în dezvoltarea economică și socială. În plus, proiectul recunoaște faptul că discuțiile anterioare privind unele strategii de dezvoltare s-au concentrat numai asupra anumitor indicatori economici (de exemplu venitul național pe locuitor, volumul comerțului) și nu au acordat suficientă atenție altor factori economici și neeconomici (repartiția venitului, tehnologie și elemente socio-politice) deosebit de importanți în restructurarea economiei mondiale.

Opțiunea tehnologică care figurează la loc de frunte pe agenda comunității țărilor bogate cît și a celor sărace trebuie considerată inclusiv prin prisma interacțiunii dintre cele două grupe de țări. Țările industrializate se află într-o poziție avantajoasă față de restul țărilor lumii pentru a valorifica „fondul tehnologic comun”, deoarece ele pot adapta procesele în funcție de necesitățile specifice. Este necesar, de aceea, un cadru conceptual, deoarece, conform aprecierilor autorilor proiectului UNITAR, se pare că tehnici avansate sau chiar foarte avansate trebuie combinate cu procese tradiționale pentru a spori folosirea forței de muncă cît și a veniturilor.

Proiectul își propune să contribuie, de asemenea, la definirea unor politici adecvate în domeniul tehnologiei pentru dezvoltarea prin forțe proprii. Se precizează că dezvoltarea și extinderea unei piețe a „lumii a treia” ar putea oferi condițiile necesare pentru apariția unor activități locale de cercetare și dezvoltare, inclusiv capacități neutilizate încă în domeniul inventiilor.

Concluziile cuprinse în proiect nu prezintă în sine o strategie alternativă direcției propuse a fi urmate; ele pot fi considerate mai curînd ca o analiză alternativă sau ca un diagnostic. Modelul UNITAR își propune mai curînd să servească drept instrument de investigare pentru cei care sînt în căutarea unor strategii de dezvoltare prin forțe proprii.

Studiul are ca țel principal explorarea unor alternative de dezvoltare globală pe termen lung și în special mecanisme care să contribuie la înfăptuirea unei dezvoltări economice și sociale echitabile în cadrul unei noi ordini mondiale. Scopul său final este de a participa la realizarea strategiei pentru cel de-al treilea Deceniu al dezvoltării al Națiunilor Unite și, în general, de a contribui la schimbul de idei cu privire la dezvoltare și relațiile internaționale acordînd o atenție deosebită conceptelor de egalitate și participare.

Valentin NEGOIȚĂ

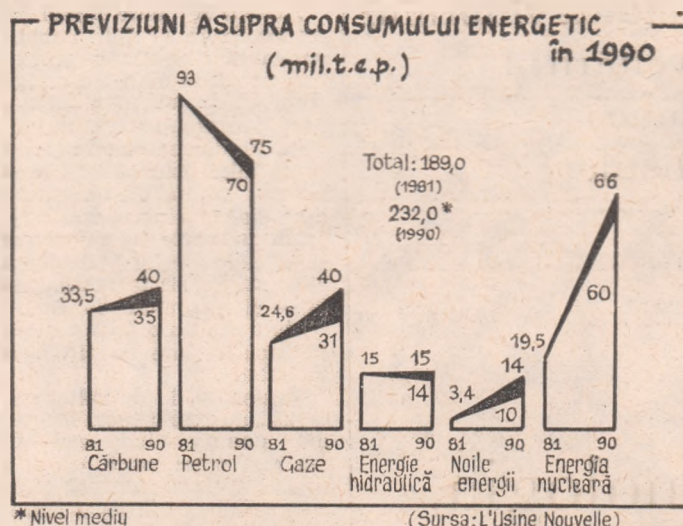
Șomaj și flexibilitate

UN STUDIU publicat în acest an de Biroul internațional al muncii asupra gradului de ocupare și condițiilor de muncă ale cadrelor didactice din diferite țări relevă tendința de creștere a șomajului în rândurile acestei categorii profesionale, care se manifestă în țările capitaliste dezvoltate. Anul trecut, de pildă, erau înregistrați ca șomeri 37 400 de cadre didactice în Anglia, 11 430 în Belgia, 10 000 în Canada, 10 300 în R.F.G. ș.a.m.d. Iar perspectivele nu sînt incurajatoare, întrucît — după estimății oficiale — în Australia, de exemplu, numărul posturilor didactice se va reduce pînă în 1985 cu 40—70 de mii, iar în R.F.G. „excedentul” cadrelor didactice avînd o diplomă de specialitate va crește la circa 100 de mii în anul 1990.

După cum arată autorii studiului, cei mai afectați de șomaj sînt tinerii absolvenți; în Statele Unite, de pildă, numărul persoanelor care au absolvit (cu diplomă) în anul 1977 instituțiile de învățămînt cu profil didactic și care mai erau încă în căutarea unui post la sfîrșitul anului următor reprezenta 9% din numărul total al absolvenților respectivi. Una din explicațiile imediate ale acestei „risipe” de cadre calificate, pentru pregătirea cărora societatea a făcut investiții importante, o constituie — după părerea autorilor studiului — scăderea natalității în țările industrializate; dar nu se poate face abstracție de insuficienta flexibilitate, capacitate de adaptare a sistemului de învățămînt la o situație în permanentă schimbare.

Franța: program energetic pentru deceniul actual

PROGRAMUL urmărind realizarea independenței energetice a Franței, aprobat recent de Adunarea Națională a țării, cuprinde — ca orientări esențiale — continuarea dezvoltării producției de energie electrică în centrale nucleare (în anii 1982—1983 urmînd să înceapă construcția a șase asemenea centrale, cu o putere instalată totală de 7 400 MW) și accentuarea politicii de economisire a energiei (se estimează că „zăcămintul” de energie, care ar putea fi valorificat prin reducerea diferitelor consumuri și pierderi, ar însuma 40 milioane echivalent petrol pînă în 1990, acțiunile respective permițînd, totodată, crearea a 230—300 mii de noi locuri de muncă în economia franceză). Este prevăzut, de asemenea, un larg evantai de măsuri de stimulare a economisirii, cum ar fi crearea contului „economii de energie” pentru persoanele și firmele particulare, înlesniri fiscale, introducerea unui regim de amortizare accelerată a investițiilor în economisirea

energiei, înființarea unei rețele de instituții de informare și orientare în acest domeniu ș.a.

În ceea ce privește modificările struc-

turale în balanța energetică a Franței, obiectivele urmărite pînă în anul 1990 (în varianta maximă și minimă) sînt înfățișate în graficul de mai sus.

R. P. Chineză: inoiri în comerțul exterior

ÎN ULTIMII ANI comerțul exterior al R.P. Chineze a cunoscut o dezvoltare dinamică, volumul total al schimburilor crescînd de la 14,8 miliarde dolari în 1977 la 36,6 miliarde anul trecut. Totodată, se află în curs de aplicare o serie de măsuri de reformă a sistemului comerțului exterior, în cadrul cărora accentul se pune pe întărirea inițiativei întreprinderilor, pe coordonarea cooperării între industrie și comerț.

După cum scria nu demult revista *China's Foreign Trade*, în perspectivă, paralel cu lărgirea volumului schimburilor comerciale, se vor produce și schimbări în structura atît a importurilor cît și a exporturilor R.P. Chineze. Va spori importanța importului de materiale, tehnologie și echipamente necesare modernizării industriilor deja existente, agriculturii, sectorului energetic, transporturilor și comunicațiilor, dezvoltării științei, învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății populației; în condițiile reducerii importurilor de echipamente și materiale pentru construcții capitale, se va acorda prioritate achiziționării de echipamente și tehnologii care conduc la întărirea capacității de export. Printre formele de colaborare care urmează a fi dezvoltate se numără: importul de know-how pentru producție și conducerea întreprinderilor (inclusiv pregătirea personalului chinez de către parteneri străini), precum și importul de uzine complete, cooperarea cu întreprinderi străine în proiectarea și fabricarea unor produse, explorarea resurselor și întocmirea proiectelor de engineering, asigurarea servicii-ului etc.

În ceea ce privește exporturile, în cadrul acestora va crește ponderea produselor industriale, îndeosebi a produselor minerale și chimice, în condițiile

sporirii mai lente a livrărilor de produse agricole și alimentare, a majorității materiilor prime și ale stabilizării exportului de petrol în următorii ani.

Diferențieri în comerțul cu textile

ÎN ULTIMELE DOUĂ DECENII orientările fluxurilor de mărfuri în cadrul schimburilor internaționale de textile și articole de îmbrăcăminte cunosc modificări rapide, principala caracteristică constituind-o penetrația crescîndă, pe piețele țărilor industrializate, a mărfurilor provenite din țările în curs de dezvoltare.

Și totuși, balanța schimburilor cu asemenea produse prezintă diferențieri considerabile de la o țară la alta, atît valoric cît și structural. În această ultimă privință, scrie publicația *Informations géographiques*, țările din lumea nesocialistă se pot grupa în șase tipuri distincte, și anume: aproximativ 50 de țări din Africa tropicală, din Orientul Apropiat și Peninsula Scandinavă, care produc puține fibre textile și totodată dispun de capacități de prelucrare insuficiente pentru acoperirea nevoilor pieței interne, încît înregistrează un sold pasiv al schimburilor la toate categoriile de mărfuri textile; circa 30 de țări (îndeosebi din Africa tropicală și America Latină), care au o balanță activă numai în comerțul cu fibre textile; aproape toate țările capitaliste industrializate (exceptînd Franța și Italia), cu o balanță excedentară doar în comerțul cu tort și țesături; țări ca Tunisia, Singapore, Hong Kong și Franța, cu o balanță activă numai în comerțul cu confecții; țări cu India, Coreea de Sud, Italia ș.a., care înregistrează un sold pasiv numai în comerțul cu fibre textile; în sfîrșit, o serie de țări în curs de dezvoltare (ca, de pildă, Brazilia, ce exportă de trei ori mai multe articole textile decît importă), care, datorită faptului că și-au dezvoltat intens industria textilă, au ajuns să aibă o balanță activă pentru produsele rezultînd din toate fazele de prelucrare.

GLOSAR

Stocul de învățămînt

IMPORTANȚA crescîndă a educației pentru creșterea economică, pusă în evidență de teoriile și modelele elaborate în ultimele trei decenii, a intensificat preocupările în legătură cu determinarea „capitalului uman”, a „investiției în capitalul uman”, a eficienței acestuia. „Stocul de învățămînt”, denumit drept „suma anilor de studii care au fost efectuați de întreaga populație”,¹⁾ este forma cea mai simplă în care se exprimă „capitalul uman” — fără însă să coincidă cu acesta — și se determină, în mod obișnuit, cu ajutorul recensămintelor populației, fie direct prin însumarea anilor de școală pe care i-a parcurs o persoană — în cazul în care recensămîntul cere declararea nu numai a ultimei școli absolvite, ci și numărul de ani de școală, fie indirect, pe baza repartiției populației după nivelul de instruire, consemnat cu prilejul recensămîntului. În acest ultim caz, sînt necesare o serie de calcule, bazate pe anumite ipoteze. Secvențele sînt următoarele: a) numărul populației corespunzător fiecărui tip de școală (universitate, liceu, școală profesională etc.) se înmulțește cu durata de școlarizare, obținîndu-se numărul de ani-școală pe fiecare tip; b) se însumează rezultatele respective, obținîndu-se așa numitul stoc brut de învățămînt; c) stocul astfel determinat se ponderează cu ajutorul unor coeficienți care exprimă importanța fiecărui nivel de instruire, obținîndu-se stocul ponderat de învățămînt. Un an de studii universitare este de cîteva ori mai important decît un an de liceu sau de școală elementară. Coeficientul se determină obișnuit pe baza cheltuielilor efectuate pentru un an de învățămînt în diferite tipuri de școală. Astfel, pe baza unei cercetări din S.U.A. (1956), dacă cheltuielile pentru învățămîntul primar sînt echivalente cu 1, cele pentru învățămîntul secundar au coeficientul 5, iar pentru învățămîntul superior, aproximativ 12. Un indicator derivat al acestor calcule este durata medie efectivă de școlarizare, care se obține prin raportarea stocului brut de învățămînt la numărul populației în vîrstă de școlarizare (de pildă, de la 12 ani în sus).

O metodă mai perfecționată este bazată pe combinarea mai multor recensămînturi și reconstituirea școlarității pe generații, procedeu folosit în demografia franceză. Calculele respective pe baza recensămîntului populației din 1962 au arătat un stoc brut de învățămînt de circa 118 milioane om-ani și un stoc ponderat de 335 milioane, cu o durată medie efectivă de studii de 8,9 ani. Un calcul pentru populația totală a României, pe baza recensămîntului populației din 1966, a ajuns la un stoc brut de învățămînt de circa 81 milioane om-ani, cu o durată medie de 5,3 ani.

La recensămîntul populației din 5 ianuarie 1977, repartiția populației după nivelul de instruire a fost cea din tabelul de mai jos.

Repartiția populației totale și a populației active a României după nivelul școlii absolvite, 1977.

Nivelul și felul școlii absolvite	În populația	
	totală	activă
Populația în vîrstă de 12 ani și peste	16 934 742	10 793 602
1. Instituții de învățămînt superior	612 303	527 138
2. Școli de nivel secundar *)	1 788 345	1 303 974
3. Școli de nivel primar **) din care :	14 534 094	8 962 490
Școli primare și alte situații	8 180 003	4 544 820

*) Licee real-umaniste, licee de specialitate, școli tehnice de specializare postliceală și de maistri.

**) Școli profesionale, de meserii, de ucenicie la locul de muncă; școli generale și prima treaptă de liceu; școli primare și alte situații.

La datele de mai sus trebuie aplicate: a) durata de școlarizare pentru fiecare tip (superior, secundar, primar) și b) coeficienții de pondere, pentru a obține stocul brut și ponderat de învățămînt. Menționăm că acesta este doar primul pas în determinarea „capitalului uman” și expresia sa cea mai simplă.

Vladimir TREBICI

¹⁾ Michel Debeauvais și Pierre Maes: Une méthode de calcul du stock d'enseignement, în: Population (I.N.E.D.), nr. 3, 1968.

Hydroenergie

Lucrețiu Mălăele, Moredeni — Este adevărat că ponderea energiei electrice primare (adică obți-

nute în hidrocentrale și în centrale nucleare-electrice) în structura consumului mondial de energie primară a sporit în ultimele două decenii, de la 7% în anii '60 la 17,5% în anii '70, cu perspectiva de a ajunge la 18,5% în

deceniul actual și la 20,6% în ultimul deceniu al secolului nostru. În cadrul său, ponderea hidroenergiei, încă în creștere în acest deceniu, cînd va ajunge la 13,7%, urmează să se diminueze în anii '90 la 8,7%.

Deși din punct de vedere tehnic oferă încă posibilități promițătoare, resursele hidroenergetice, mai ales cele ale unor mari fluviu care formează frontiere internaționale, presupun, pentru a fi valorificate, o substanțială cooperare între statele riverane. Printre realizările țării în curs de dezvoltare în acest domeniu, urmează să se citeze raportul al Băncii Mondiale citat valorificarea Dunării la Porțile de Fier de către România și Iugoslavia sau a fluviului Parana (hidrocentralele Yacyreta și Itaipu) de către Paraguay. Brazilia și Argentina. Dintre proiectele în studiu se citează cel de pe Nangbeto interesind Togo și Beninul sau cel de pe fluviul Mano, la granița dintre Liberia și Sierra Leone. Alte proiecte care ar putea fi avute în vedere privesc fluviile Gange, Mekong și Salween. În cazul acestor proiecte de mare anvergură, subliniază studiul, costul unitar al energiei electrice obținute reprezintă uneori mai puțin de jumătate decît ar costa producerea aceleiași cantități de energie în amenajări mai mici. În plus, s-ar putea economisi importante cantități de gaze utilizate actualmente în termocentrale.

Dificultățile sau în orice caz întârzierile apar mai ales atunci cînd condițiile date de relief împiedică instalarea de centrale în ambele țări riverane, în vederea repartiției echitabile a energiei electrice obținute. Astfel, la Yacyreta centrala este instalată pe teritoriul unei singure țări, soluție la care s-a ajuns după negocieri privind gradul de participare la investiții, la distribuția energiei obținute, ca și privind însăși proprietatea asupra centralei.

În cazul altor țări (Nepal, Zair etc.), dispunînd de un imens potențial hidroenergetic, piața internă este încă foarte redusă; în cazul Nepalului de pildă, potențialul hidroenergetic (estimat la 80 000 MW) este de 1 000 de ori mai mare decît necesarul actual de ener-

gie electrică al țării. De aceea, energia electrică obținută în țările respective ar urma să fie în proporție covârșitoare exportată. Dar importatorii potențiali (India, Zimbabwe etc.) ezită să depindă excesiv de aprovizionarea externă cu energie.

Comerț

Vasile Tomuț, Orăștie — Conducța prin care Uniunea Sovietică urmează să livreze R.F. Germania începînd din anul 1984 o cantitate de 10 miliarde metri cubi de gaze pe an va avea o lungime de 3 520 km, pornind din Siberia. Deși valoarea totală a contractului în acest sens, semnat în luna noiembrie a.c., nu a fost dată publicității, se consideră că este vorba, fără îndoială, de cea mai importantă tranzacție comercială Est-Vest realizată pînă acum. Acordul sovieto-german reprezintă o parte a unui acord mai larg prin care U.R.S.S. urmează să livreze gaze și Austriei, Franței, Italiei, Olandei și Belgiei.

În prezent R.F. Germania își asigură din Uniunea Sovietică 3% din necesarul său total de energie primară (5% la intrarea în funcțiune a noii conducte) și 18% din cel de gaze naturale.

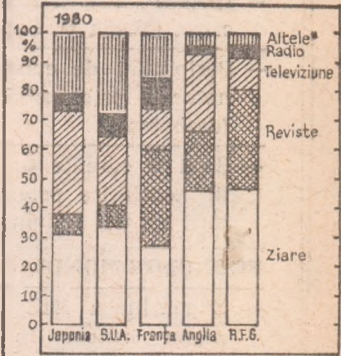
Publicitate

Ioan Alexandru, Ploiești — Comparația structurii cheltuielilor pentru publicitate pe mijloace de comunicare trebuie să țină seama nu numai de tradițiile diferite de la o țară la alta, ci și de deosebirile existente în legislația acestora. De exemplu, în Suedia, Norvegia și Danemarca reclama nu are acces la televiziune, iar în R.F. Germania este permisă numai într-o măsură limitată. De aceea și ponderea televiziunii în structura cheltuielilor cu publicitatea este în R.F.G. mult mai redusă (10%) decît în alte țări dezvoltate (vezi graficul), în vreme ce ponderea ziarelor și revistelor a ajuns la 82% în 1980 (față de 78% în 1975). Presa scrisă depune mari eforturi în aproape toate țările pentru a recupera o parte din clientela atrasă de televiziune și mai înainte de radio, în

Speranța de viață

Ștefan Aștefanei, Tirgu Frumos — Un exemplu concludent al faptului că mărimea venitului național pe locuitor este un indicator cu totul insuficient pentru comparații internaționale ale calității vieții îl oferă China. Așa cum subliniază ediția din acest an a „Raportului asupra dezvoltării mondiale”, publicat de Banca Mondială, datorită proprietății colective o serie de indicatori ai calității vieții evidențiază o situație mai bună în China decît în majoritatea celorlalte țări în curs de dezvoltare cu venituri scăzute pe locuitor similare Chinei (în 1979 venitul național pe locuitor era în China de 290 dolari). Astfel, studiul Băncii Mondiale citează cazul mortalității infantile sau al speranței medii de viață la naștere, care a crescut de la circa 36 de ani în 1950 la 64 ani în 1979. De mărime apropiată în 1950, speranța medie de viață la naștere în celelalte țări în curs de dezvoltare era în 1979 de numai 51 de ani. În țările în curs de dezvoltare „cu venituri intermediare” (respectiv de peste 370 dolari pe locuitor), speranța medie de viață, cu mult superioară inițial (48 de ani în 1950), ajunsese la sfîrșitul perioadei de referință la 61 de ani.

STRUCTURA CHELTUIELILOR CU PUBLICITATEA PE MIJLOACE DE COMUNICARE, ÎN ANUL 1980

¹⁾ Cinema, mijloace de transport, panouri de afișaj etc. (după The Economist)

special adresîndu-se anumitor segmente de piață, prin ediții regionale. Cu toate acestea, ponderea incasărilor din reclame în totalul veniturilor marilor reviste americane, de exemplu, s-a redus de la peste două treimi în 1969 la puțin peste 50% acum doi ani, crescînd în schimb mărimea tirajelor.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 49 din 4 decembrie 1981

- Un nou și vibrant apel pentru dezarmare, securitate și pace (Paraschiva Bădescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. — un amplu program de acțiune
● Planul pe anul 1982. Primatul factorilor calitativi în dezvoltarea economico-socială a țării (Toma Melinte) 3
● Creșterea contribuției agriculturii la satisfacerea cerințelor populației (D. Dumitru) 5
● Autoconducerea și autogestiunea în aprovizionarea localităților (Gheorghe Teodorașcu) 7
● Pregătirea condițiilor pentru realizarea investițiilor anului 1982 (Alexandru Tache) 9
● Perfecționarea tuturor componentelor activității de comerț exterior (Victor Danciu) 11
● Depistarea și punerea în valoare a noi surse de țigăi (Vasile Boescu, Corneliu Bârnea) 13
● Încheierea contractelor economice pe 1982 — condiție esențială în aprovizionarea și desfacerea ritmică a producției (Ion Velican) 15

CONDUCERE ORGANIZARE

- Rolul relațiilor de colaborare și cooperare în organizarea și funcționarea industriei mici (I) (Dorin Constantinescu) 17

TEORII-IDEI

- Ipoteze asupra naturii și caracterului crizei (Maria D. Popescu) 19
— Posibilități de cunoaștere a resurselor naturale prin cercetarea arhivelor (II) (dezbateri) 21
— Școli ● curente ● economiști. Concepții neoclasice privind dobânda și factorii săi (II) (Silviu Cerna) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Expansiunea fără precedent a sistemului bancar în lumea capitalistă (Radu Negrea) 26
— Tendințe-conjuncturi 28
— Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea specialiștilor. Tehnologia, repartitia internă și relațiile Nord-Sud (Valentin Negoită) 29
— Mondorama 30
— Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :
Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- A new and ardent Appeal for disarmament, security and peace (Paraschiva Bădescu) 1
— The 1982 Plan. The main role of the quality factors in the social and economic development of the country (Toma Melinte) 3
— Hypothesis on the nature and character of the crisis (Maria D. Popescu) 19
— Ways to evaluate material resources through archives searching-in. A debate 21
— Schools ● trends ● economists. Neoclassical theories on interest and its factors (II) (Silviu Cerna) 24
— Unprecedented expansion of the banking system in the capitalist world (Radu Negrea) 26
— Technology, domestic repartition and the North-South relations (Valentin Negoită) 29

DANS LE NUMERO

- Un nouveau et ardent appel pour le désarmement, la sécurité et la paix (Paraschiva Bădescu) 1
— Le plan pour l'année 1982. Le primat des facteurs qualitatifs dans le développement économique et social du pays (Toma Melinte) 3
— Hypothèses sur la nature et la caractere et de la crise (Maria D. Popescu) 19
— Possibilités de connaître les ressources naturelles par la recherche dans les archives (débat) 21
— Ecoles ● courants ● économistes. Conceptions neoclassiques concernant l'intérêt et ses facteurs (II) (Silviu Cerna) 24
— L'expansion sans précédent du système bancaire dans le monde capitaliste (Radu Negrea) 26
— La technologie, la repartition intérieure et les relations Nord-Sud (Valentin Negoită) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новый и пламенный призыв к разоружению, безопасности и миру (Параскива Бăдеску) 1
— План на 1982 год. Первенство качественных факторов в экономико-социальном развитии страны (Том Мелинте) 3
— Гипотезы относительно природы и характера кризиса (Мария Д. Попеску) 19
— Возможности познания природных ресурсов путем исследования архивов (II) (В порядке обсуждения) 21
— Школы ● течения ● экономисты. Неоклассические концепции относительно процента и его факторов (II) (Сильвиу Черна) 24
— Беспрецедентная экспансия банковской системы в капиталистическом мире (Раду Негря) 26
— Технология, внутреннее распределение и отношения Север-Юг (Валентина Негоица) 29

Abonindu-vă din timp la „Revista economică” pentru anul 1982, vă asigurați continuitatea în primirea publicației noastre. Prețul unui abonament este de :

- anual : 260 lei
— pe șase luni : 130 lei
— pe trei luni : 65 lei

Abonamentele se fac prin oficiile P.T.T.R., factorii poștali, difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau prin mandat postal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28—30, Sector 1 — Cod. 70 159, București.

Redacția și administrația : 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ÎNCĂLZITOARELE ELECTRICE DE APĂ CU ACUMULARE DE CĂLDURĂ SUB PRESIUNE — aparate practice și economice pentru gospodăria dv. !

În gama aparatelor electrice pentru încălzirea apei, încălzitoarele electrice de apă cu acumulare de căldură sub presiune sînt de primă importanță, deoarece răspund unor necesități cotidiene, în orice gospodărie, în bucătărie — la spălatul vaselor și la gătit, în băi, în grădinițe, ferme, oferind astfel un grad sporit de eficiență și confort.

Prețurile de vânzare ale încălzitoarelor electrice de apă cu acumulare de căldură sub presiune sînt în funcție de capacitate: 15 litri: 1 247 lei; 50 litri: 1 632 lei; 80 litri: 1 862 lei și 100 litri: 2 147 lei.

Iată cîteva date tehnice:

- temperatura apei poate fi reglată după preferință, între 20°C și 80°C, prin termostat;
- are izolație termică foarte bună și sistem de protecție la suprapresiune;
- funcționarea în condiții optime nu duce la costuri ridicate, ci, dimpotrivă, aduce economii importante, ca de exemplu:

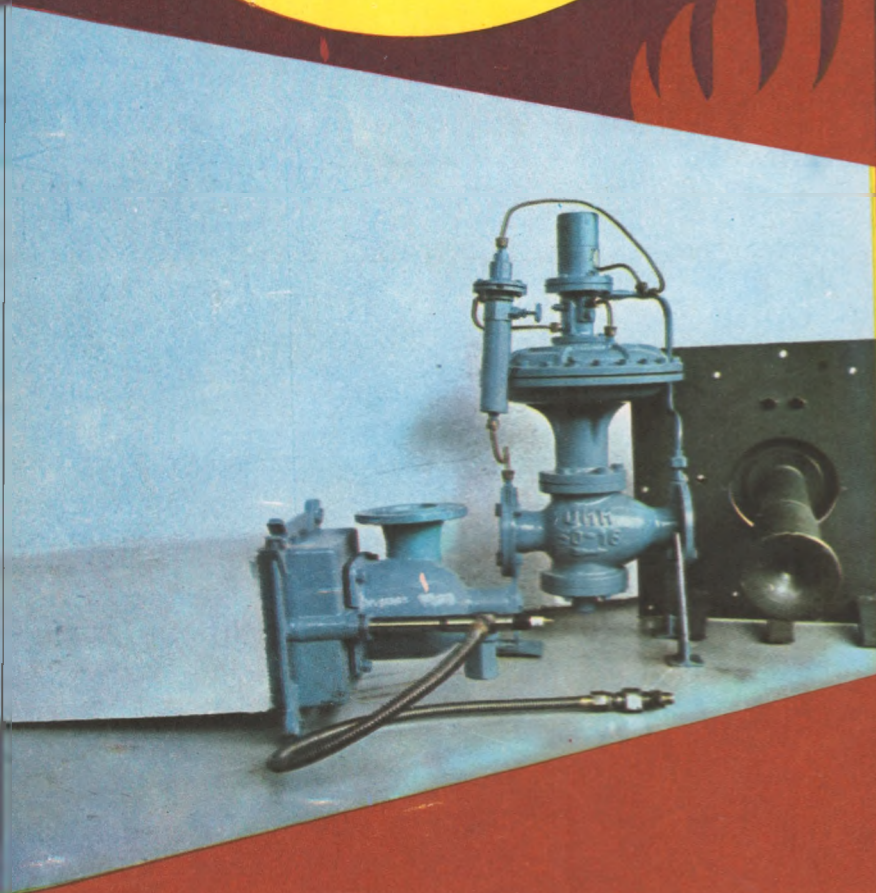
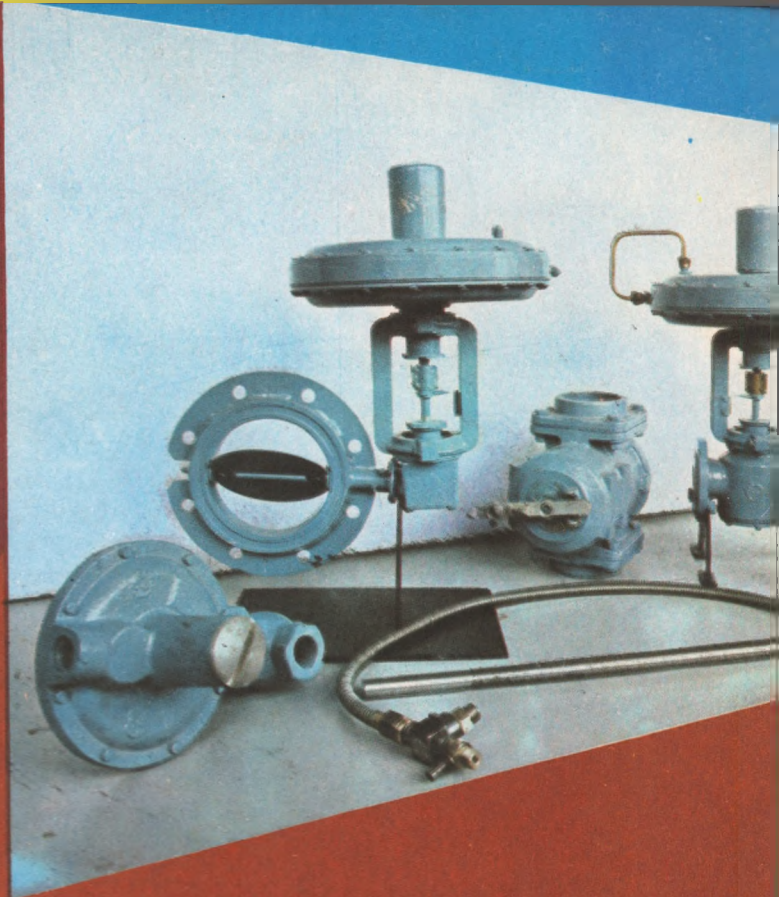
Scopul utilizării	Consumul de apă caldă (în litri)	Necesarul de energie în kWh	Costul (lei)
Un spălat pe mâini	3—5 ; 37°C	0,1—0,2	0,90—0,19
O baie în vană	150—180 ; 37°C	5—6	4,5 —5,4
O baie-duș	30—45 ; 37°C	1—1,5	0,90—1,55
Igiena corporală zilnică/o persoană	9—12 ; 37°C	0,3—0,5	0,27—0,35
Spălat vase zilnic/o persoană	4,5—7,5 ; 60°C	0,3—0,5	0,27—0,45

recom

UZINA MECANICĂ
„GAZ METAN” – MEDIAȘ

produce și livrează :

- arzătoare industriale și de uz casnic pentru gaze naturale ;
- elemente de automatizare a instalațiilor de ardere (arzătoare de aprindere, regulator de raport, clapete de reglare debit aer-gaz, dispozitive de siguranță) ;
- regulatoare industriale cu acționare directă și indirectă ;
- pompe hidraulice de 1 000 bar ;

Produsele livrate de UZINA MECANICĂ „GAZ METAN”-MEDIAȘ pentru diverse cuptoare și agregate termice realizează performanțe ridicate, asigurând o ardere economică a gazelor naturale.